Jon McGregor

AȘA CEVA NU ȚI S-AR PUTEA ÎNTÂMPLA NICIODATĂ

Strada Ficțiunii

Jon McGregor

Așa ceva nu ți s-ar putea întâmpla niciodată

Traducere din limba engleză de
Anca Simitopol

ALLFA
2016

Strada Ficțiunii

EDITURA ALLFA

Această carte în format digital intră sub incidența drepturilor de autor și a fost creată exclusiv pentru a fi citită utilizând dispozitivul personal pe care a fost descărcată. Oricare alte metode de utilizare, dintre care fac parte împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială a textului, punerea acestuia la dispoziția publicului, inclusiv prin intermediul Internetului sau a rețelelor de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme – altele decât cele pe care a fost descărcată – care permit recuperarea informațiilor, revânzarea sau comercializarea sub orice formă a acestui text, precum și alte fapte similare, săvârșite fără acordul scris al persoanei care deține drepturile de autor, sunt o încălcare a legislației referitoare la proprietatea intelectuală și vor fi pedepsite penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

THIS ISN'T THE SORT OF THING THAT HAPPENS TO SOMEONE LIKE YOU

Jon McGregor

Copyright © 2012, Jon McGregor

All rights reserved

AȘA CEVA NU ȚI S-AR PUTEA ÎNTÂMPLA NICIODATĂ

Jon McGregor

Copyright © 2016 Editura ALLFA

ISBN ePub: 978-606-783-044-6
ISBN PDF: 978-606-783-045-3
ISBN Print: 978-973-724-673-8

Redactare: Crenguța Năpristoc
Tehnoredactare: Liviu Stoica
Design copertă: Andra Penescu

Editura ALLFA
Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,
sector 6, cod 060512, București
Tel.: 021 402 26 00
Fax: 021 402 26 10

Distribuție:
021 402 26 30; 021 402 26 33

Comenzi:

comenzi@all.ro

www.all.ro

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Pentru Éireann Lorsung și Matthew Welton

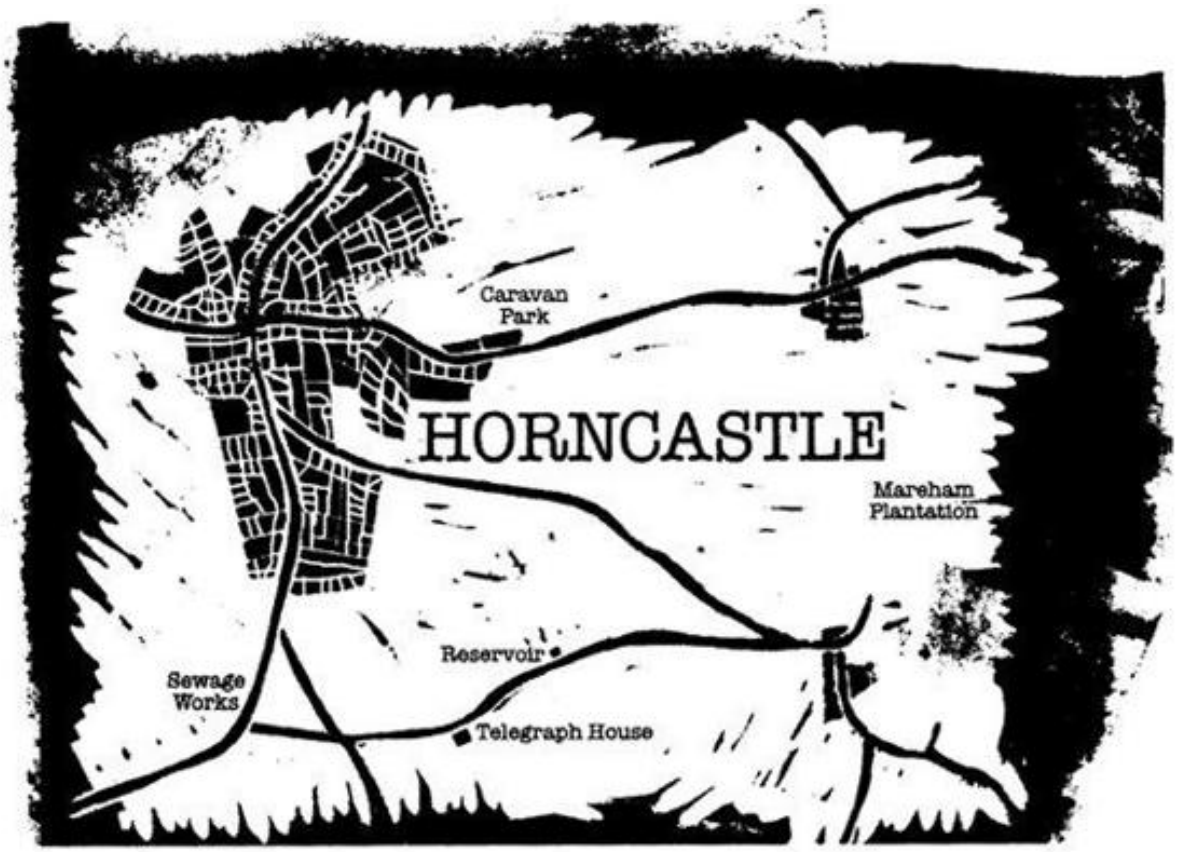
Caravan
Park
HORNCASTLE
Mareham
Plantation
Reservoir
Sewage
Works
Telegraph House

Culoarea aceea

Horncastle

Stătea la fereastră și a spus: Copacii capătă iar culoarea aceea frumoasă. Da, am întrebat. Eram în partea din spate a casei, în bucătărie. Spălam vasele. Apa nu era îndeajuns de caldă. A spus: Nu știu cum ai numi culoarea asta. Vorbea despre copacii de peste drum, de dincolo de intersecție. E de mirare că le merge așa de bine în locul ăsta, cu tot traficul. Nu știu ce sunt. Vreo specie de arțar sau platan, poate. Așa se întâmplă în fiecare an, și ea pare mereu surprinsă. Anii ăștia parcă se scurtează de la an la an. Ea a spus: Aș sta toată ziua să-i privesc, chiar aș sta. Îmi țineam mâinile în apă și ascultam cum stă acolo. Îi ascultam respirația. Nu zicea nimic. Doar stătea acolo. Am golit ligheanul și l-am umplut la loc cu apă fierbinte. Camera era rece, iar apa și vasele scoteau aburi. I-am simțit pe față. Ea a spus: Nu sunt chiar roșii, nu asta e culoarea, nu. Am clătit tigaia și mi-am trecut degetele peste ea să văd dacă mai sunt urme de grăsime. Articulațiile au început deja să mă doară. Ea a spus: Asta e o culoare cam ca atunci când stai la soare și închizi ochii. Vocea îi era foarte calmă. Stăteam nemișcat și ascultam. A spus: E greu s-o descrii. Un camion a trecut și a zgâlțâit toată casa, iar ea s-a îndepărtat de fereastră, în felul în care se îndepărtează de obicei. Am întrebat-o de ce e așa de surprinsă. I-am spus că e toamnă și că așa e normal: zilele se scurtează, clorofila din frunze se dezintegrează, iar frunzele capătă o altă culoare. I-am spus că face la fel în fiecare an. A zis:

E pur și simplu frumos, ei sunt frumoși, atâta tot, tu nu este nevoie. Am terminat de spălat vasele, am vărsat apa și am clătit ligheanul. Când eram tineri, obișnuia să poarte o fustă foarte roșie. Odată și-a vopsit părul în culoarea aceea ca să se asorteze și unii oameni din oraș au simțit nevoia să comenteze. Roșu aprins, așa îi zicea atunci. Poate că frunzele de acum, a căror culoare încerca să o descrie, erau la fel. M-am șters pe mâini și m-am dus în camera din față, lângă ea. I-am căutat mâna și am luat-o într-a mea. I-am spus: Hai, mai spune-mi o dată.

Iarna, cerul

Upwell

Avea ceva să îi spună. A anunțat-o în ziua următoare, după ce s-a ridicat ceața, iar apele încă musteau pe câmp. Parcă îi venea greu să vorbească. Mâinile îi tremurau. L-a rugat să o aștepte să-și termine treaba, dar el a răspuns că mereu se găsește câte ceva de făcut, câte un motiv ca să aștepte și să nu vorbească. În regulă, a zis ea. Bine. Adu câinii. I-au dat să mănânce ceva de prânz tatălui lui și au luat-o împreună pe cărarea care mergea de-a lungul canalului de drenaj.

Știa ce vrea el să îi spună, dar nu știa ce anume avea să îi spună.

Ce știa despre el când avea șaptesprezece ani: locuia la capătul liniei autobuzului școlar; plănuia să se înscrie la colegiul agricol după ce avea să ia examenele; nu vorbea mult; avea păr frumos; nu avea prietenă.

Ce știa despre el acum: nu vorbea mult; avea o chelie mică pe care refuza să și-o protejeze de soare; nu citea; era un șofer prudent; își tăia unghiile de la picioare singur, în pat; uita să își scoată cizmele când intra în casă; spunea că încă o iubește.

Avea șaptesprezece ani când sărutase prima oară o fată. Fata avea părul negru și lung, ochii căprui și buzele crăpate. Se tolăniseră pe locurile lor din autobuz, sprijiniți unul de altul, iar ea îi luase fața în mâini și își lipise gura de a lui. Părea că știe ce face, îi spusese el mai târziu. Dar se înșelase. Ea se retrăsese

tocmai când el începea să înțeleagă ce pierduse până atunci. Fata îi zisese că vrea să îl vadă iar, seara. Dacă nu era ocupat. Să iasă undeva, spusese ea, să facă ceva. El nu întrebase unde să meargă sau ce să facă. Ea coborâse din autobuz fără să mai spună vreun cuvânt și intrase în casă fără să privească înapoi. Urcase în dormitorul ei și urmărise autobuzul care se pierdea încet la orizont. Apoi scrisese despre băiat în jurnalul ei.

După ce ieșise din March, unde locuia fata atunci, autobuzul trecuse prin Wemblington înainte de a întoarce pe drumul B1098 paralel cu drenul Sixteen Foot și oprise lângă Upwell. Făcea drumul acela zilnic, între școala la care învăța pentru examene și casa tatălui său, unde dădea o mână de ajutor la fermă seara. Acolo unde amândoi conduc acum ferma. Drumul care merge de-a lungul drenului Sixteen Foot este drept, înălțat puțin peste nivelul câmpului. Uitându-se pe geam în după-amiaza aceea, spusese el mai târziu, într-o frază pe care ea o notase, se simțise ca și cum ar fi trecut prin cer.

Numele fetei era Joanna. Numele băiatului era George. Se întorsese după ea în seara aceleiași zile.

Vara, cerul este cel mai adesea albastru.
Un albastru atât de luminos și de pur ~~că~~ încât e dureros să ~~te uiți la el~~ îl privești.
~~Un albastru~~ atât de adânc încât dacă te uiți ~~drept~~ în sus ~~simți nevoia să te agăți de ceva de~~ ți-e frică să nu cazi
în cer.

Lumina ~~revărsându-se~~ care se revarsă din ~~această albăstrime~~ acest albastru arde tot ce atinge

/câmpuri de grâu /canale și drenuri /asfalturi /

Vara, cerul este albastru și foarte înalt
o tăcere albastră și sclipitoare de care
nu ai unde să te ascunzi

(decât) sub pământ.

el se întorsese după ea ca să-i simtă gustul

ca și cum ar fi traversat cerul

ca să iasă undeva și să facă ceva

Îi povestise de multe ori aceste lucruri, cu aerul că spune o poveste bine repetată, pregătită pentru nepoți: cum așteptase ca tatăl lui să adoarmă ca să ia cheile mașinii din sertarul din bucătărie, că el mai condusese mașina înainte, trăgând remorci de-a lungul cărărilor fermei, dar că nu avea permis de conducere și că tatăl lui nu i-ar fi îngăduit niciodată să ia mașina, cum își amintise că ea îi spusese că vrea să îl vadă, *să iasă undeva și să facă ceva*, că știuse că nu poate să stea pur și simplu în casa aia taciturnă, să își facă temele și să asculte prognoza meteo și să se pregătească de culcare.

Ea se întreabă acum ce ar fi fost diferit dacă el ar fi stat acasă în noaptea aia. Vrea să știe cum crede el că s-ar fi simțit dacă așa ar fi stat lucrurile. O întrebare cu adevărat imposibilă.

Drumurile erau pustii și drepte, iar luna lumina îndeajuns ca să poată conduce. Îl văzuse venind de departe. Privea lumina farurilor cum se întorcea la cotituri indicând în direcția ei. Aștepta afară când ajunsese el.

Ea nu voise să meargă undeva anume. Voise doar să stea lângă el și să se plimbe cu mașina prin monotonia peisajului, să privească în jos peste câmpuri de pe drumurile înălțate. Merseseră de la casa ei până la Westry, peste drenul Twenty Foot, dincolo de Whittlesey, și când trecuseră prin Pondersbridge își pusese mâna pe coapsa lui și îi sărutase urechea. Traversaseră Podul Forty Foot și trecuseră prin Ticks Moor, cu ferestrele deschise, prin care pătrundea aerul umed și intens al nopții de vară în mijlocul ținuturilor mlăștinoase, și

aproape de West Moor el își trecuse mâna prin părul ei. Traversaseră râurile Old Bedford și New Bedford, trecuseră prin cătunul Ten Mile Bank, prin Salter’s Lode și Outwell, iar la marginea Podului Friday ea îl rugase să oprească mașina și se sărutaseră mult timp.

Toamna, cerul este cel mai adesea alb.
Un alb jerpelit, murdar.
Și te miri cum de este același cer, și totuși este.

Pământul devine compact și tare sub cer.
Vânturile despică norii și
fascicule de lumină
aleargă peste câmpuri și se dizolvă la orizont și lasă
pământul la fel de tare ca înainte.

Culorile pământului se schimbă. Westry
Câmpurile și șanțurile sunt acoperite
de frunze. Whittlesey
Râurile se umflă. Pondersbridge
Podul Forty Foot
Ticks Moor
West Moor
Ten Mile Bank
Salter’s Lode
Outwell
Podul Friday

~~Dacă ai fi rămas acasă,~~
~~nu s-ar fi întâmplat niciodată.~~

Știm că se schimbă anotimpurile mai ales după aspectul și culoarea cerului.

î n t i n s e p e s t e n o i d e
l a o r i z o n t l a o r i z o n t

l u n g i m e a ș i l ă ț i m e a z i l e i.

Apoi priviseră câmpurile și vorbiseră. Nu se cunoșteau prea bine pe atunci. El a întrebat-o despre familia ei, iar ea, despre a lui. I-a spus despre mama lui și ea i-a zis că îi pare rău. L-a întrebat ce are de gând să facă după terminarea școlii și el a spus că nu știe. El i-a pus aceeași întrebare, iar ea a spus că vrea să scrie, dar că tatăl ei dorește să se ducă la colegiul agricol. Ea i-a ridicat bluza din lână subțire peste cap și a desenat forme pe pielea lui goală cu vârful ascuțit al unghiei. A privit cum el îi descheie nasturii de la bluză. I-a luat mâinile și i le-a pus pe sânii ei. Atingerea șoaptei ei în urechea lui, gustul gurii lui, atingerea pielii lui calde de a ei, felul în care i se mișca scalpul când îl trăgea de păr. Mâinile ei păstraseră mirosul lui și mai târziu, când ea stătea în fața casei și îl privea cum se îndepărtează în mașina tatălui său, iar cele două luminițe roșii se făceau tot mai mici, dar tot nu dispăreau în întunecimea drumului plat.

El condusese spre casă pe drumul drept de-a lungul drenului Sixteen Foot, ținându-și mâna la piept. Luna strălucea pe suprafața apei înguste. Se gândea la toate lucrurile pe care i le spusese ea, la fel cum ea se gândea la toate lucrurile pe care i le spusese el.

Se gândea la tatăl lui și la cât de mult timp îl lăsase singur, spusese mai târziu, se gândea că știe că nu ar fi capabil să trăiască pe cont propriu în același fel ca până atunci. Nu știa, însă, atunci ce înseamnă să fii cu cineva.

Iarna, cerul este cel mai adesea gri.

Un gri închis și vinețiu.

Zilele se scurtează.

Distanța până la orizont descrește. Puțina lumină
~~care se prelinge~~ este densă și fără viață.

~~Iarna nu este~~ niciun pericol să cădem în cer
~~Trupurile noastre ancorate~~ ancorați în pământ cu greutatea luminii.

Pământul are secrete.

Pământul este tăcut.

Drenurile și canalele vor îngheța și vor fi acoperite de zăpadă.
Zăpada va veni repede noaptea și
va bloca drumurile și drenurile și va lăsa
doar
alb
(toate liniile și țesuturile ascunse).

Pământul dă înapoi lumină cerului.

Se gândea încă la ea când dăduse cu mașina peste un om și îl omorâse.

Conducea pe drumul pustiu, cu gândul la ea, și deodată apăruse pe drum un om care se uitase peste umăr și mașina intrase în el. Greu de spus de unde apăruse. Apăruse de nicăieri. Nu fusese acolo, și în secunda următoare era acolo și el n-a mai avut timp să îl ferească. N-a avut timp să evite impactul sau să strige. Nici măcar n-a avut timp să își ia mâna de la piept. Când mașina a lovit omul, acela a fost azvârlit, iar el și-a strivit mâna de volan. Brațele omului se ridicaseră spre cer, spatele i se arcuise pe capota mașinii, iar picioarele îi alunecaseră sub una dintre roți și tot corpul îi fusese târât pe drum până ce nu se mai văzuse.

Brațele alea ridicate spre cer, spatele ăla arcuit.

Sunetul produs de corpul omului la impactul cu mașina. Fusese prea puternic, prea dur, semăna mai degrabă cu sunetul

produs de o mașină care intră într-un gard, nu într-un om. Și sunetul pe care îl scosese omul. Acel strigăt înăbușit, de o fracțiune de secundă.

Brațele ridicate spre cer, chiar și degetele arătau în sus, ca și cum ar fi fost ceva acolo de care s-ar fi putut agăța ca să se salveze. Spatele arcuit peste capota mașinii înainte ca omul să fie tras în jos. Șocul suferit când fusese tras sub roți. Mâna lui George strivită între piept și volan.

Apoi liniște totală.

Omul stătea întins pe spate cu picioarele sub el, privind în sus noaptea. Picioarele erau atât de contorsionate sub el, probabil că erau rupte. George stătuse lângă mașină mult timp. Omul nu scotea niciun sunet. Nu se auzea niciun sunet de nicăieri.

Primăvara, cerul are toate culorile. Primăvara vine
treptat aici.
Fasolea verde și grâul răsar de sub pământ.
Muguri de un verde pal se căznesc să iasă din ramurile uscate,
iar cerul e gri-deschis și alb și ~~în sfârșit~~ bleu.
Aerul ~~se limpezește~~ e limpezit, ~~cu de~~
un vânt cald dinspre sud
aduce cascade de ploaie

Cerul se ridică de la pământ. brațele alea ridicate
spre cer.
Liniile de orizont despart
și lărgesc cerul până devine perfect întins,
spațiul și lumina ne inundă iar viețile.
spatele ăla arcuit.
E timpul când schimbarea
e o forță zilnică:
păduri mâzgălite în verde peste noapte

câmpuri împurpurate de lavandă pe neașteptate
~~soții și mame și fiice însărcinate până în zori~~

E timpul când vin șuvoaiele de apă,
iar șanțurile și barajele trebuie reconstruite,
~~puțin~~ mai adânci

~~puțin~~ mai înalte
Și totuși, cu toată viața asta care izbucnește și se înalță spre cer,
(pământul are secrete)
(cerul privește)

Nu înseamnă nimic aici că dealurile au ochi.
Pământul este plat și numai cerul veghează asupra noastră.

Noaptea era tăcută, luna, luminoasă, aerul, liniștit și un om zăcea întins pe drum la câțiva metri de mașină. Parcă nu era real și uneori se întrebaseră amândoi dacă lucrul ăla chiar se întâmplase. George își pusese degetele pe gâtul omului să îi simtă pulsul. Avusese o senzație ciudată. Nu era rece, dar nici cald, nu îndeajuns de cald: *parcă era un vițel născut mort*. Pulsul nu se simțea. Era doar corpul lui pe asfalt, ochii, gura lui deschisă.

Purta o cămașă albă, o bluză roșie în V și o jachetă din stofă ponositră. Brațele îi erau întinse înainte, aproape de cap, și avea pumnii încleștați. Din buzunarul jachetei atârna o sticlă de jumătate cu whisky, spartă. Nu părea să fie sânge nicăieri; avea vânătăi negre și murdare pe față, care puteau fi niște vânătăi vechi, dar nu era nicio urmă de sânge. Hainele îi erau rupte de la un capăt la altul al pieptului, dar nu era nicio urmă de sânge. Era greu de înțeles cum de un om care *fusese târât sub roți nu sângera*. Era greu de înțeles cum de nu sângera, și totuși murise atât de repede.

Albul ochilor părea galben în lumina lunii.

Era greu de spus cine era și de ce se afla pe drum în toiul

nopții. De ce era mort. Greu de spus ce era de făcut. George îngenunchease lângă el, uitându-se peste câmpuri, spre cer, la mașina tatălui său, la mâinile lui tremurânde, la cer.

~~Locul acesta în care am crescut este~~ un peisaj cu linii,
~~o lume de~~ paralele și perpendiculare.
~~Cea mai dreaptă linie dintre~~
~~toate este~~ pata fermă a orizontului.

. . . . . .

O singură linie rigidă care încercuiește ziua.

. . . . . .

~~Pe când eram~~ Copil fiind, mă învârteam
~~cu ochii la orizont~~ încercând să prind cu privirea locul unde
linia se răsucea sau se îndoia dar nu am reușit niciodată misterul liniei drepte, împrejmuitoare.

— — — — — — — — — — — — — — —

(Toate) celelalte linii își găsesc drumul spre orizont ~~mai devreme sau mai târziu~~

Linii înalte, linii de legătură:	fire de telegraf șine de tren canale drenuri râuri	(Cu ani în urmă, pe când te jucai prin brazde în timp ce tatăl tău te privea, te-ai uitat în sus + ai văzut o linie de vapoare alunecând pe cer. Teama pe care ai simțit-o văzând acele vapoare deasupra capului.)
Linii joase, linii de hotar:	șanțuri drumuri cărări	(Aici nu sunt garduri sau ziduri între câmpuri, nu sunt decât șanțuri + drumuri. Șanțurile stăvilesc marea care

își cere drepturile.)

A avut motivele lui, spune el. A regretat adesea ce făcuse și s-a gândit de multe ori că nu avusese motive suficiente, dar crede că ar face același lucru și acum.

Dacă ar fi fost mai în vârstă când pornise atunci la drum, poate că ar fi avut mai multă forță; poate gândurile i-ar fi fost mai limpezi. Însă avea atunci șaptesprezece ani și nu mai îngenunchease niciodată lângă un om mort. Așadar, a plecat mai departe cu mașina. S-a ridicat și s-a întors cu spatele la omul acela, a urcat în mașina tatălui său și a plecat mai departe. Nu s-a uitat în oglinda retrovizoare și nu s-a întors când a încetinit la intersecție.

Cred că atunci am început să înțeleg ~~ce se întâmplase~~ ce făcusem.

Așa s-a exprimat când i-a povestit ei, în timp ce se plimbau după prânz pe cărarea care mergea de-a lungul canalului, iar câinii alergau înaintea lor, bocănind cu ghearele pe asfalt. *Cred.*

Lovise cu mașina tatălui său un om, apoi trecuse peste el și acum omul era mort. Simțise un fel de greață, o groază apoasă, care pornise de undeva din intestine și ajunsese până în gât. Mâinile i se încleștaseră pe volan. Nici măcar nu clipise.

Și știuse, chiar înainte de a ajunge înapoi acasă la tatăl său, că o să se întoarcă la omul mort. Nu îl putea lăsa așa întins pe drum, cu picioarele îndoite sub el. Știa, sau credea că știe, că o să i se dea și lui de urmă într-un fel sau altul după ce omul era găsit, iar fata care desenase forme pe pieptul lui gol nici nu avea să se mai uite la el.

Deci, fusese și vina ei, se pare.

Liniile din acest loc dispar uneori sub șuvoiul de ape.
Uitare.
Apa care șterge (Cornelius Vermuyden

geometria construită de oameni
și transformă acest loc
în marea care a fost cândva.

îșI face drum cu lopata
prin secolul al XVII-lea.)

Uneori plouă, iar râurile se umflă până ies
din albie
și năvălesc peste câmpuri,
așezându-se peste sutele de acri săptămâni în șir,
cer dedesubt și deasupra, nori și pescărușI alunecând deasupra capului
cer deasupra și dedesubt, nori și pescărușI alunecând deasupra pământului.

Sau zăpada va acoperi totul, blocând drenurile și drumurile,
. . . . . .
Mame interzicându-le copiilor să iasă din casă.
Copii pierduți pe câmpuri.
~~Spuneai că nu îți amintești ca mama ta să îți fi zis să ieși,~~
~~Dar erai prea mic ca să îți amintești / să ieși.~~
Uneori ceața
aduce
șuvoaiele de apă și
lumea noastră
devine
de nereprezentat, străină,
precară.
~~Nu am spus că ai spus că e vina mea~~

Luase o lopată dintr-un hambar de la ferma tatălui său și se întorsese unde lovise omul. *Sună atât de groaznic acum*. Acționase laș? A coborât cu lopata către dig, pe câmpul aflat mai jos de drum, și-a scos bluza și a început să sape.

Era obișnuit cu săpatul. *Recolta fusese strânsă nu demult de pe câmp și paiele rămăseseră în pământ*, așa că a dat la o parte

bucăți de pământ cu care să acopere apoi groapa. Gândea limpede, săpa repede, dar bine, ignorând scopul gropii. La un moment dat, *aflându-se până la genunchi în groapă*, a privit peste dâmbul de pământ și a înțeles ce face. Dar nu vedea omul întins pe drum, așa că și-a stăpânit greața și a continuat să sape. În tot acest timp, sunetul metalului care lovea pământul, cerul de deasupra lui.

Groapa era, în sfârșit, îndeajuns de adâncă. Gata. Atât timp cât *cuțitele plugului nu ajungeau la ea, groapa era îndeajuns de adâncă, cel mai probabil.* S-a cățărat peste dâmb și s-a îndreptat spre drum, încercând să se grăbească și să termine odată, dar, în același timp, ezitând să facă ce avea de gând, *să îl atingă, să îl ridice*, să îl care către dig și să îl pună în groapa pe care o săpase. Să îngroape moartea pe care o făcuse în groapa pe care o făcuse în pământ. S-a aplecat să apuce mâinile omului. *Mirosea a whisky*. S-a oprit, ferindu-se să îl atingă, ferindu-se să ducă la bun sfârșit lucrul pe care se gândise să îl săvârșească. *Erau motive bune, dar nu păreau suficiente*. Dar apoi își amintise de pielea ei care o atinsese pe a lui, de ochii ei, și știuse, a spus el, că *ar fi fost în stare de orice ca să nu piardă asta*.

Ea îl determinase, deci, să săvârșească fapta. Așa se întâmplase.

Aceleași șuvoaie ~~care șterg totul~~ redau viață pământului și fac
ogoarele noastre să fie cele mai bogate din țară.
La vremea aratului, aerul e plin de mirosul pământului,
un miros ca de mere lovite și de coji de castane.
Un miros de energie pură.

Tatăl tău susținea că din pământul ăsta
ar ieși bancnote de cinci lire
dacă ai planta un șiling.
Aș vrea s-o văd și pe asta.

Suprafață plană | linii drepte | o geometrie construită de oameni.

Sunetul metalului care lovește pământul // cerul de deasupra

Acesta este peisajul cu care~~tu eu~~ noi am crescut.
Peisajul ăsta ~~ne-a crescut~~ ne-a format.

Marea vrea să fie aici. ~~nu ar trebui să ne surprindă când~~

Ingineria noastră va ceda ~~cedează~~ acestor capricii ~~capriciilor mării~~.

~~Nu ai spus asta. Nu asta ai spus~~

A apucat omul de coate și l-a ridicat până în dreptul brâului său. A mers cu spatele către dâmb, iar picioarele omului s-au întins, capul i-a căzut la subsuoară, *sticla de jumătate cu whisky i-a căzut din buzunar* și s-a spart pe drum. Nu s-a oprit. A continuat să îl târască *de pe drum spre dâmb, pe câmp*.

După ce îi povestise cum s-a întâmplat, ea spusese că vrea să știe tot. Cum făcuse totul. Ce simțise. Așadar, știa și ea acum.

A așezat omul pe pământ lângă groapă și l-a rostogolit înăuntru. Omul a căzut cu fața în jos și *i-a părut rău* că fața omului e în noroi. S-a întors la locul accidentului și a ridicat bucățile de sticlă. Le-a aruncat pe spinarea omului și apoi a luat lopata și a început *să azvârle pământul înapoi în groapă*.

A aruncat pământ peste om până când a dispărut, până când pământul l-a acoperit, așa încât nu mai era un om sau un cadavru sau o victimă sau orice altceva. Era doar o absență, ascunsă în pământ. Abia atunci a ridicat privirea spre cerul întunecat și liniștit de deasupra, spre luna acoperită de un nor. A trecut iar cu mașina pe lângă casa ei din March, apoi a plecat spre casa tatălui său. A pus cheile la loc în sertarul din

bucătărie și lopata în hambar și a stat sub duș până când apa caldă s-a terminat și s-a trezit sub niște picături de apă reci ca gheața.

Așadar, acum știa și ea.

ca să numim aceste locuri nu
Cuvintele care ne-au fost lăsate ~~de strămoșii noștri~~ sunt poetice.
Numim canalele drenuri,
și nu râuri sau cursuri de apă sau pâraie sau pârâiașe:

Drenul Thirty Foot
Drenul Sixteen Foot
(cel mai măreț lucru e acesta) Drenul
Hundred Foot
fermele noastre cu nume anonime: Ferma
Lower Field
Ferma Middle Field
Ferma Sixteen Foot

~~Oamenii nu vin în locurile astea pentru că au fost~~
Oamenii nu se simt atrași de numele romantic al locului.
Oamenii nu prea trec pe-aici, așa că peisajul
rămâne pustiu și
își păstrează frumusețea, iar

frumusețea acestui loc nu stă în nume, ci în forme
platitudinea / imensitatea / diversitatea peisajului.
Doar ceea ce zace sub pământ e ascuns
~~(și uneori nici măcar asta)~~
~~și~~ toate celelalte lucruri ~~se află~~ la vedere sub cerul liber.

Se căsătoriseră de timpuriu și niciunul nu avusese posibilitatea să se ducă la universitate: tatăl lui se pensionase devreme, în urma unui atac de cord, iar el fusese nevoit să preia conducerea fermei. Fusese firesc pentru Joanna să se mute la el și să îl ajute cu ferma. George fusese acolo când tatăl

lui se prăbușise: auzise câinii lătrând lângă tractor în curte și ieșise din casă, unde îl văzuse pe taică-său ținându-și mâna la piept și albindu-se la față. Îl trăsese afară din tractor în noroi și începuse să îi maseze pieptul. *Nu voiam să îl pierd și pe el în pământ.* L-a lovit în piept cu pumnul, l-a forțat să respire și a strigat după ajutor. Ea era acolo cu el. A sunat la salvare și l-a privit cum își salvează tatăl. Atunci s-a hotărât să îl ia de soț. Își amintește foarte clar cum luase hotărârea asta atunci. Iar el încă e convins că el a cerut-o de soție.

Când își amintește acum momentele alea, ea le revede parcă de la înălțime, ca și cum le-ar vedea prin ochii cerului: George îngenunchează lângă tatăl lui în noroiul din curte, strigând la el să reziste, câinii se rotesc de jur-împrejur și latră.

Și acum omul ăsta uriaș stă într-un fotoliu, strângând în brațe o sticlă cu apă fierbinte și privind pe geam cum cerul își schimbă culorile. Nu vrea să se uite la televizor, ci preferă să asculte radioul și să privească pământul și cerul. Pretinde că nu îl interesează cum merge ferma: o trecuse imediat pe numele lor și arareori le oferise vreun sfat. Dar ea știe că îi urmărește. L-a văzut privind câmpul proaspăt arat de la fereastra de sus sau trecându-și mâna peste vreo mașinărie din curte sau stând pe lângă masa din bucătărie în timp ce ea făcea contabilitatea. L-a văzut cum zâmbește sau cum încuviințează din cap, semn că e mulțumit.

La ivirea zorilor
~~când prima rază de lumină se strecoară de la răsărit~~
cerul are culoarea marmurii.
Un gri șters și lucios.

Spre vest e întuneric,
siluete și umbre se agață de rămășițele nopții,
dar la ~~capătul estic~~ estul orizontului se luminează.

~~Și~~ Dacă ai timp să stai și să privești,
observi cum se luminează de ziuă.
Orizonturile câmpurilor și drumurilor se furișează
înspre tine, apoi se duc către vest
până când ~~întreaga~~ geometria zilei devine limpede.
~~Și~~ Apa din drenuri începe să scoată aburi și să strălucească.

~~Și vezi cum~~ Muncitorii încep să apară,
coboară din microbuze și se împrăștie pe câmp,
umbre se ghemuiesc și se amestecă
de-a lungul rândurilor ~~semănăturilor~~ de semănături.

Speră că observă și George lucrurile astea, dar nu crede că e așa. Uneori, când George îi servește cina, tatăl lui vorbește despre ce a auzit la radio: înregistrarea unui concert, prognoza meteo sau buletinul de știri. Dar deseori nu vorbesc despre nimic. Atunci George ascultă respirația scurtă și ușor zgomotoasă a tatălui său, bucuros că încă trăiește. Ea nu stă alături de ei în momentele astea. Citește sau se ocupă de documente sau scrie, așteptând ca el să se asigure că tatăl lui e bine.

Nu au copii, ~~și asta~~
~~Nu au discutat niciodată despre asta, și totuși~~

Viețile lor intraseră, astfel, într-o rutină. El se scula primul, hrănea câinii, o servea pe ea cu o cană de ceai, lua micul dejun și lăsa vasele pe masă. Ea se îmbrăca, lua micul dejun, strângea masa, aștepta până auzea radioul în camera tatălui lui, după care îl ajuta să se îmbrace.

De-a lungul anilor, îngrijirea tatălui său le luase tot mai mult timp. Sănătatea lui șubredă ar fi justificat mutarea într-un azil. Era unul în March; avea o prietenă a cărei mamă era acolo și auzise lucruri bune despre acel loc. Dar era clar că tatăl lui George ar fi refuzat să se mute acolo. Iar ea nu găsise niciodată

prilejul să discute despre asta cu George. Despre foarte multe lucruri nu a reușit să discute cu el. Uneori avea senzația că relația lor se reduce la muncă, la *afacere*. Ca parteneri de afaceri, erau apropiați, comunicativi și colaborau bine. Toate cuvintele acelea pozitive.

Când se face dimineață de-a binelea,
cerul este de culoarea florii de in
un indiciu albastru-pal
al culorii intense care va apărea
Uneori sunt nori ~~care se unesc și formează o boltă~~
~~de la un orizont~~ ~~la alt~~ ~~orizont~~
care se întind
se rup
se împrăștie peste câmpuri.
Uneori norii vor aduce ploaie,

cerul se va înnegri
Dar ploaia va trece
și cerul va fi mai luminos mai senin

Muncitorii, mai ușor de văzut,
întorcându-se la tăvile și la cutiile lor după ploaie,
luând mâncarea de pe jos,
sortând
tăind
așezând
mișcându-se în linie.

Uneori câte unul se va ridica în picioare și își va întinde brațele dureroase spre cer înainte de a se întoarce la munca pământului.

~~Brațele alea ridicate, spatele ăla arcuit.~~

~~Diminețile și după-amiezile lucrau pe câmp.~~ Nu era chiar

adevărat. Poate că așa fusese mai demult, în primele zile de când începuseră să locuiască împreună, când fusese nevoie să muncească din greu zi-lumină ca să scoată afacerea din gaura în care o afundase tatăl lui. Nu avuseseră bani să angajeze oameni și fuseseră nevoiți să facă totul singuri. Aveau mai puțin pământ pe atunci, dar tot era mult de muncă și seara erau extenuați și abia se târau până în pat.

Dar lucrurile s-au schimbat treptat. Au cumpărat mai mult pământ și au obținut mai multe subvenții și împrumuturi. Afacerea s-a extins. Și, pe nesimțite, au devenit manageri în loc de fermieri. Cea mai mare parte din muncă o făceau muncitori angajați de firme contractante, oameni cu care nu vorbeau. Lui George îi plăcea încă să facă singur o parte dintre munci – să are, să sape șanțuri, să lucreze cu mașinile agricole –, deși nu era nevoie. Își petreceau zilele în bună parte vorbind la telefon sau completând formulare, făcând aprovizionarea, discutând cu inspectorii sau negociind cu autoritățile care furnizează apa. Discuțiile despre drenări și protecția împotriva inundațiilor acaparau tot mai mult din timpul ei. Inundațiile păreau să vină mai des, acopereau mai mult pământ și drenarea lua mai mult timp. *Poate ar trebui să cultivăm orez*, a început George să spună, iar ea nu știa dacă e sau nu o glumă.

Toate astea însemnau că, atunci când el i-a spus că vrea să îi zică ceva și i-a propus să se plimbe împreună pe cărarea care mergea de-a lungul canalului, după prânz, nu au întrerupt nicio activitate esențială pentru conducerea fermei. Muncitorii își continuau lucrul, aplecați, pe cele câteva câmpuri care nu fuseseră inundate, iar ea l-a oprit, i-a pus mâna pe piept și l-a întrebat ce vrea să îi spună.

În miezul zilei
(când e un moment de liniște și pace)
cerul este de culoarea unei amiezi de vară:

un albastru care nu se compară cu nimic
albastrul pur și intens întâlnit numai în amiezile
de vară din acest loc.
Niciun nor
nicio mișcare
îți ții respirația și te întorci și urmărești cercul
~~liniei inflexibile a~~ orizontului.

Muncitorii iau prânzul în tăcere, adunați lângă drum,
privind câmpurile
așa cum pescarii privesc marea.

Țelină și
ceapă verde și
praz și
salată verde și
culturi fragile pe care mașinăriile le-ar face zob.

El își petrecea adesea serile în hambar, reparând diverse lucruri. Iar ea își petrecea timpul alergând între casă și hambar, oferindu-și ajutorul, pe care el îl refuza afectuos, dar hotărât. Nu putea să admită că ea e mai pricepută la treburi mecanice: la reparații, la întreținere, la improvizații și la altele asemenea. Tatăl ei fusese mecanic. Era firesc, așadar, ca ea să fie pricepută la lucrurile astea. Dar oricum lui îi venea greu să recunoască.

În același timp, îi venea greu să aibă suficientă răbdare sau să tolereze scrisul ei. Numai ea îi spusese „scris“ dintotdeauna: el folosea cuvântul „poeme“. Dar, de fiecare dată când îl pronunța – „poeme“ –, o făcea cu un aer afectat, ca și cum ea ar fi pretins că scrie poeme. De exemplu, putea să dea buzna, să zicem, în casă într-o după-amiază târzie, fără să se descalțe, și să spună: *Vrei să lași un minut acele afurisite de poeme și să mă ajuți să încarc semănătoarea?* Ar fi putut așeza cuvântul *afurisit* în alte locuri din propoziție, dar prefera să îl pună acolo, lângă

„poeme“. Lucrul ăsta arată, i-ar fi răspuns ea dacă pe el l-ar fi interesat, ce poate ieși din alăturarea cuvintelor.

La un moment dat, spune el, a văzut un om cu un detector de metale pe câmpul acela. Conducea și a văzut o mașină parcată pe marginea drumului și niște urme neclare care duceau spre câmp. Lumina era clară și puternică, iar omul de pe câmp era ca o siluetă. El stătea în mașină și privea. De două ori a văzut cum omul se apleacă la pământ și sapă cu o lopată mică.

După-amiaza târziu
(când lumina zilei abia începe să ~~se estompeze~~ scadă)
cerul este de culoarea unei vânătăi proaspete.

Muncitorii își încetinesc ritmul
oprindu-se ~~mai des~~ să savureze
căldura pământului în mâinile lor
în timp ce simt ~~acum~~ boarea serii
aşteptând
să audă că ziua s-a încheiat.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ce poate ieși din alăturarea cuvintelor.

— — — — — — — — — — — — — — —

În amurg
(înainte de a se întuneca)
cerul are culoarea ochilor tatălui tău.
Un albastru închis și tulbure,
care ascunde umbre
ce se întorc cu spatele. Încă treaz;
abia viu;
dar mergând
înainte.

Mergând ușor.

Muncitorii au plecat de pe câmp și și-au luat plata
care se măsoară în cantitatea de mâncare adunată.
Urmele pașilor dispar încet
sub pământul adus de vânt dinspre mare.

L-a văzut de două ori *ridicându-se și aruncând pământul la loc* și continuând apoi explorarea cu detectorul de metale. Îi venea să se ducă la el și să îi ceară să se oprească, dar nu găsea niciun motiv să facă asta. Pământul acela nu îi aparținea. *Mai mult ca sigur că omul ceruse permisiunea să exploreze și oricum nu-i dăuna pământului în niciun fel, la atât de scurt timp după seceriș.*

S-a întrebat ce credea omul că o să găsească, spune el. A avut deodată senzația că ceva inevitabil o să se întâmple; că în acel moment cadavrul urma să fie descoperit și avea să se facă dreptate. S-a gândit să o aducă pe Joanna, să fie și ea acolo să vadă.

A trăit așa ani buni, s-ar părea, oscilând între o tăcere angoasată și un imbold abia stăpânit de a mărturisi totul. Reflectând mai târziu la ceea ce îl neliniștise, și-a dat seama că un detector de metale nu avea cum să găsească un cadavru. Dar *aceste gânduri logice*, confruntate cu acele momente, parcă se făceau bucățele.

A ieșit din mașină și a așteptat. Omul de pe câmp s-a uitat în sus la George, iar George s-a uitat în jos la el. Gata. Omul și-a strâns instrumentele într-o geantă și a plecat în grabă spre mașina lui, împiedicându-se ușor de miriștea joasă.

Ai găsit ceva? l-a întrebat George.

Nu, a spus omul, nimic. După care s-a urcat în mașină și a plecat.

Ce se gândise că o să găsească.

Locul ăsta nu are istorie.

Nicio descoperire uimitoare în orășelele saxone.
Niciun cimitir, nicio comoară ascunsă.
~~Niciun Om din Tollund.~~
Doar ancore ruginite scot plugurile noastre la iveală,
rămase în pământ de pe vremea când aici era o mare.

Ancorele ruginite s-au afundat în pământ
~~cu mult~~ înainte ca pământul să fie desecat și câteodată,
răsturnarea brazdelor le aduce mai aproape de suprafață,
iar altădată
~~se întâmplă să~~ le afundă și mai mult.

Îngropat acolo la marginea câmpului. ~~Dartueraiacolo~~

Sunetul plugului de metal pe pământ, mugetul
pietrelor și al pământului.

~~Când omul/acesta~~ Se adâncește sau e tras la suprafață.

străpunge suprafața netedă

Așa se întâmplă în cele din urmă. Așa descrie el situația când îi povestește ei:

Conducea, a spus. Erau *lumini puternice și oameni îmbrăcați în halate albe stând în apă*. Erau polițiști de-a lungul digului și un cort alb pe marginea drumului. Erau mașini de poliție pe drum. Un polițist dirija traficul în ambele sensuri. *Oamenii îmbrăcați în halate albe făceau ceva cu niște stâlpi și cu o bandă*. El *abia mai respira*, a spus. *Un sunet zgomotos parcă îi năvălea în urechi*.

Polițistul i-a făcut semn să oprească, s-a apropiat de mașină și i-a cerut lui George să lase geamul în jos. I-a adus aminte lui George că fuseseră colegi de școală, iar George *nu a știut ce să zică*. Ce ciudat să ne reîntâlnim, nu-i așa, a spus polițistul. George *s-a gândit că polițistul se așteaptă probabil ca el să îl*

întrebe ce s-a întâmplat, dar nu a zis nimic. Polițistul i-a spus oricum: s-a găsit un cadavru în apă. Fermierul l-a văzut. După părerea lor, fusese îngropat cu mulți ani în urmă, iar acum inundațiile probabil au răscolit pământul și l-au scos la suprafață. Era putrezit. Polițistul a spus că nu vede cum ar putea fi identificat, apoi l-a întrebat despre familia lui și a spus că ar fi cazul să îl lase pe George să își continue drumul. George a zis că soția și tatăl lui sunt bine și a plecat mai departe prin ceață.

Mai târziu, a parcat mașina în curte și câinii au venit lătrând în întâmpinarea lui. A rămas în mașină pentru câteva clipe, simțind că nu are putere să deschidă ușa. Joanna l-a văzut pe fereastra din bucătărie. Stătea și îl privea. Se întreba ce e cu el.

~~Câmpul acela. În câmpul acela. Cufundat în câmpul acela.~~

Inundațiile au venit iar,
drumul pare un dig
de la un capăt la altul al mării.

A p a s e î n t i n d e p â n ă l a o r i z o n t
o r i z o n t u l
p i e r d u t

î n
c e a ț a
g r o a s ă.

Stâlpi de telegraf
punctează apa precum
catargele vapoarelor scufundate.

Mașinile au eșuat. S-au împotmolit.

Luminițe roșii pătrunzătoare, suspendate într-o linie lungă prin ceață.

Luminile casei, clare și calde, străluceau în noaptea cețoasă. George a ieșit din mașină și a intrat în casă, dând câinii la o parte, iar Joanna l-a întâmpinat în hol. A privit-o și i-a spus că trebuie să discute. Ea a zis că trebuie să aștepte ca să își mai termine din treburi, iar el a răspuns că mereu se găsește câte ceva de făcut, câte un motiv ca să aștepte și să nu vorbească. I-a spus că nu pot continua așa, că au trăit în minciună prea mult timp, că erau tineri când s-a întâmplat, dar că acum s-au mai maturizat, timpul a trecut, așa că era nevoie să vorbească deschis despre asta și să își asume consecințele și să nu mai caute să ascundă efectele pe care lucrul ăsta îl are asupra relației lor. Ea l-a privit. Nu îl mai auzise spunând atâtea lucruri despre asta de multă vreme. Ceva nu se potrivea. În regulă, a spus ea. Bine. Adu câinii.

George i-a servit tatălui său mâncarea pe care a pregătit-o ea.

S-a găsit un cadavru pe câmp lângă drum, a spus tatăl lui.

George a dat din cap afirmativ și a zis că auzise și el.

Nu cred că e cineva de pe-aici, a spus tatăl lui.

Nu, a spus George. Nu cred.

Negurile de ieri au dispărut,

cerul se reflecta clar în câmpurile inundate

cerul se reflecta clar în câmpurile inundate.

Ziua începe limpede:

Catedrala Ely abia se zărește

peste ape

ca o corabie mare.

Și noi eram acolo.

Căuta haina asta

Lincoln

A intrat și căuta haina asta. Era a tatălui ei, a spus ea. O uitase într-un autobuz săptămâna trecută. A petrecut mult timp să o descrie. *Herringbone* e un cuvânt pe care l-a folosit. A spus, de asemenea, că *haina* era de un verzui șters, ca de mușchi de copac. Sau mai degrabă un verzui șters ca de salvie, dar un verzui șters *închis* ca de salvie, cu o tentă maronie. M-a întrebat dacă știu la ce culoare se referă. Eu am spus că am prins ideea. Își sprijinea mâinile pe tejghea și încerca să se uite în spatele meu, așa cum fac deseori oamenii, ca și cum ar crede că ascund ceva. A spus că nasturii erau din carapace de broască țestoasă și unul lipsea. Căptușeala, a spus ea, era de un bleumarin foarte închis și era ruptă din dreptul unei mâneci până în jos la tiv. M-a întrebat dacă socotesc că „tiv“ e cuvântul potrivit pentru o haină bărbătească. Am spus că nu știu. A uitat-o într-un autobuz săptămâna trecută, mi-a zis din nou, miercuri. Avea un cordon, dar s-ar putea să lipsească, a spus ea. Am întins formularele de pe tejghea înspre ea și am rugat-o să își scrie numele, adresa și numărul de telefon. Am spus că mă ocup eu de restul. Am spus că nu cred să fie vreo haină la noi în birou, dar că o să mă interesez. Se uita la formular de parcă nu știa să citească. A zis că era cu siguranță miercuri. A spus că haina era, parcă, de la Burton. Am întrebat-o dacă știe în care autobuz s-a pierdut haina. Ea a spus că nu știe. A spus că probabil s-a întâmplat dimineața. Că tatăl ei i-a spus că mersese să ia

prânzul cu un prieten, când vorbise cu el, când vorbise cu el la telefon, miercurea trecută. După felul în care vorbea, am vrut să o întreb dacă nu simte nevoia să ia loc. Am întrebat-o dacă tatăl ei are abonament de autobuz, iar ea a dat din cap afirmativ și i-am spus că în cazul ăsta nu avea cum să fie în autobuz înainte de nouă și jumătate. Părea surprinsă. Eu am spus deci, începem să restrângem căutarea, nu-i așa, iubita? Am schițat un zâmbet. Nu a zâmbit. Am întrebat-o dacă era ceva de valoare în buzunare. Ea a zis că nu e sigură. A luat pixul. A spus că în buzunarul de sus, de la piept, erau de obicei pixuri. A început să își scrie numele și adresa. Kathryn și nu mai știu cum. Cu y. Era un nume drăguț. I se potrivea. Avea părul foarte negru. Am rugat-o să scrie toate datele de contact în formular ca să pot face investigații și apoi să o contacteze cineva. I-am zis că a făcut o descriere foarte bună a hainei și că, dacă o găsim, o recunoaștem ca fiind a tatălui ei. Un alt client aștepta deja. De obicei nu așteaptă un alt client la rând. I-am zis că cineva o s-o contacteze cât de curând dacă se găsește haina. I-am spus că, din nefericire, în ziua și în vremurile de azi etc. M-a întrebat dacă menționase că haina era lungă. I-am spus că așa presupusesem și eu. Lui îi venea cam până aici, a spus ea, arătând la genunchi, dar el e mult mai înalt decât mine, deci haina e mai lungă decât asta a mea. Am vrut să spun ceva, dar nu am mai zis nimic. Deja era coadă. În mod normal nu se face coadă. Am spus că sper să găsim haina. I-am zis că cineva o s-o contacteze. Ea mi-a zis că haina avea guler maro. Încerca să își amintească din ce material era. A zis cum se numește, e ca pielea întoarsă, trebuie s-o perii, e moale la atingere, miroase a piele, dar e moale la atingere și rămân urme dacă o atingi în direcția greșită. Am întrebat-o dacă se referă la piele de căprioară și a zis că da, asta era, piele de căprioară. Am scris în formular că haina avea guler maro din piele de căprioară. Am

întrebat-o dacă o mai pot ajuta cu ceva azi.

Căutând vagin în dicționar

Welton

Era primul băiat din clasă căruia îi apăruse părul pubian. Îi trecuse prin minte că ceilalți băieți l-ar invidia dacă ar afla. Poate chiar l-ar admira. Poate lucrul ăsta i-ar face să îl vadă cu alți ochi. Însă nu s-a dovedit a fi decât un motiv în plus pe care să îl folosească pentru a-l victimiza.

Descoperise de curând cuvântul victimizare. Nu îi fusese greu să îl înțeleagă.

Viril era un alt cuvânt. Era legat de sex. Știa că părul pubian e primul pas spre sex, așa că s-a gândit că asta ar putea însemna că el e viril și că ceilalți băieți ar fi impresionați sau poate chiar intimidați sau cel puțin că o să își revizuiască părerea evident proastă despre el.

Avea păr pubian de un an deja. Se obișnuise cu el și aproape uitase că părul pubian poate fi un subiect de discuție. Nu venise niciodată vorba despre asta. Dar ăsta era ultimul an de școală primară și în fiecare săptămână aveau ore de înot, iar la piscină se schimbau toți într-un vestiar. Unul dintre băieți a văzut și le-a arătat și celorlalți și s-a trezit deodată că toți sunt cu ochii pe el și îi pun întrebări.

Și pentru o clipă a părut că balanța e în echilibru, ca atunci când un autobuz stă pe marginea prăpastiei și totul depinde dacă pasagerii dau buzna în față sau în spate. Ar fi fost de ajuns ca un singur băiat să spună ceva de genul „tare“ sau „bravo ție, Smithy“ și lucrurile ar fi luat o altă turnură. L-ar fi putut chiar

admira în tăcere, înainte ca toată lumea să își pună slipul și să intre în piscină. S-ar fi răspândit zvonul în toată școala și el nu s-ar mai fi numărat printre cei cărora li se pune piedică pe coridoare. Ceilalți ar fi vorbit cu el în autobuz sau în pauze. În schimb, cineva a aruncat balanța în partea opusă. Robin a fost primul. A strigat ceva, arătând către părul lui pubian și așteptând susținere din partea celorlalți băieți. Toți i s-au alăturat și au continuat să strige toată ziua, și chiar câteva zile după. Chiar câteva săptămâni.

„Tufiș“ au strigat. „Tufiș“ și multe alte variații, toată lumea încercând să vină cu o nouă variantă: tufiș, stuf, boschet, maimuță de tufiș, boșiman, boșiman stufos, tufos, față de tufiș, moacă de tufiș, desiș, boschetar, iepuraș de tufăriș, tufărie, hălăciugă, huceag, lord bush, președintele bush, domnul boschet sau tufărescu, monstru de tufiș, băiețaș de tufiș, prostălău de tufiș, tufărel, tufărel-san, omul-tufiș, tufi-tufișărel, tufi-tufi-tufiș-tufiș.

Părul lui pubian nici măcar nu era verde.

Cineva le-a spus fetelor, și așa au ajuns toate să știe că el e primul băiat din clasă cu păr pubian. Una dintre ele a venit la prânz la el și l-a întrebat dacă e adevărat. Mai avea puțin și părea impresionată, dar prietenele ei au pufnit în râs, așa că a spus că nu. A spus că neagă ferm. Robin și un alt băiat au auzit și i-au tras pantalonii jos ca să arate public. Absolut toată lumea care era acolo a râs cu plăcere.

Nu s-a dus la școală câteva zile după incident. În cea mai mare parte a timpului, a stat în pat și a căutat în dicționar cuvintele vagin și vulvă.

A înțeles deja că, în câțiva ani, aceiași băieți aveau să facă sau aveau să se laude că fac sex și aveau să își bată joc de el și să spună că e virgin. Virginal. Cineva avea să își dea seama că

virginal seamănă cu vaginal și aveau să îi zică vagin; față-de-vagin. Putea deja să anticipeze toate astea. Nu avea nicio logică. Era doar răzbunare. Nu avea cum să câștige. Nici nu putea spera să câștige. Se simțea jignit.

Dar a înțeles, de asemenea, că într-o zi avea să plece de acolo. Avea să plece într-un final. Iar ei aveau să rămână acolo. El avea să se mute într-un oraș mare, să se ducă la universitate și să își facă prieteni care nu aveau să simtă nevoia să își bată joc de el și să îl umilească, prieteni cărora aveau să le placă cititul și arta și filosofia și toate lucrurile astea. Iar Robin și toți ceilalți aveau să fie tot acolo, cu vocabularul lor limitat, aveau să lucreze în fabrici de procesat carnea de pui și de împachetat legume, căutându-și o nouă victimă.

Victorios ar fi fost un cuvânt pe care să-l folosească atunci. Vindecat.

De pază la oi

Alford

I-au spus că nu are voie în incinta școlii. De fapt, nici măcar nu au folosit cuvântul voie, au spus doar că ar fi mai bine dacă nu ar intra în școală. Mai bine pentru toată lumea implicată în povestea asta, așa au spus. Doar că el nu a simțit că acest „toată lumea“ îl include și pe el. Nu îl prea interesa ce cred ei, a spus, el voia doar să intre și să își vadă fiica. Atunci au intervenit și au zis că îi este literalmente interzis să intre în incinta școlii.

Pentru numele lui Dumnezeu, se juca scena nașterii lui Isus.

Când avea să mai aibă ocazia să vină și să își vadă fetița în primul ei rol din scena nașterii lui Isus la școală? Niciodată. Dar omul ăla stătea acolo neclintit și toate alea, cu brațele încrucișate, părând că vrea să arate cât e de neclintit. A zis că îl cheamă Carson. *Domnul* Carson. Nu era nici măcar directorul școlii sau ceva de genul ăsta, dar restul cadrelor didactice erau femei, așa că probabil îl trimiseseră pe el să se ocupe de situație.

Asta era el acum. O situație.

I-a spus domnului Carson, a spus: uite, intru doar în amfiteatrul școlii. Oricum, ar sta în spate. Nu ar încerca să vorbească cu ea. Rachel nici nu ar ști că el a fost acolo, s-ar ascunde după un alt părinte și s-ar strecura afară înainte ca sceneta să se termine. Nu era nicio problemă, a spus el. Domnul Carson pur și simplu stătea acolo și a zis că situația asta nu e în mâinile lui.

Da, o s-o scot eu din mâinile tale, fir-ai a dracului de pizdă cu patru ochi.

Nu a zis asta. Știa și el acum să se exprime altfel. Nu a venit acolo ca să creeze probleme. Voia doar să vadă sceneta cu nașterea lui Isus. Păstorii erau înspăimântați. Magii mergeau după steaua luminoasă de la răsărit. Și toate alea. La han nu mai era loc. Și-a ridicat brațele în semn de capitulare. Un gest de împăcare. Învățase toate astea la ședințele de consiliere. A încercat chiar să zâmbească. I-a spus domnului Carson, a zis, bine, o să plece acum, îi pare rău de deranj, speră că sceneta o să decurgă bine și dacă ar putea cineva să îi transmită lui Rachel că tatăl ei i-a transmis salutări. Domnul Carson a ridicat din umeri cu dezamăgire și i-a zis să aibă grijă de el. Dar nu a spus dacă o să îi transmită sau nu lui Rachel salutările, a se lua aminte. În spatele lui așteptau alți părinți să intre în școală și nu voiau să se implice în problema asta. Dar se aflau îndeajuns de aproape ca să audă despre ce e vorba, iar când el s-a întors să plece niciunul nu l-a privit în ochi. Ca și cum nu îl cunoșteau sau nu știau ce se petrece.

Dar știau. Toată lumea de acolo știa. Unii fuseseră la curent cu niște lucruri chiar înainte ca el să le fi aflat, când i-ar fi folosit dacă le-ar fi știut și el. Tuturor le place să audă diverse, dar nimeni nu e nerăbdător să ți le spună în față.

A ajuns la colț și apoi a privit în urmă. Toți ceilalți părinți intraseră bine-mersi și domnul Carson închidea ușa. O zăvora, probabil. Poate chiar spunea ceva de genul că trebuie să fie extrem de precauți. A plecat. Calm. A mers de-a lungul gardului viu care împrejmuia terenul de joacă al școlii, până unde drumul se afunda puțin și puteai să vezi dincolo de marginea satului. Cineva ara, părea devreme pentru asta, dar ce știa el. Pescărușii zburau în urma plugului. A ajuns la indicatorul pe care scria „Proprietatea școlii: Interzis accesul cu câini“ și a

sărit peste poarta dublă de acolo. A sărit mai greu decât sărea înainte. Obișnuia să vină pe acolo când era copil și căuta împreună cu ceilalți un loc unde să joace fotbal. Sau, mai târziu, căutau un loc unde să bea. A adus-o o dată sau de două ori și pe ea, înainte să aibă mașină.

Nu avea, de fapt, un plan.

Nu venise acolo ca să creeze probleme.

Putea auzi și în afara amfiteatrului. Rachel avea o voce foarte bună, probabil i-o putea distinge dintre toate celelalte. Vocea a moștenit-o de la mama ei. Printre altele. A traversat terenul de joacă și s-a îndreptat spre amfiteatru. Mergea calm și degajat, nu alerga, nici nu se încovoia, nu făcea nimic de genul ăsta. Nu avea de gând să atragă atenția asupra lui. Draperiile erau trase, așadar, nu îl vedea nimeni. Și-a apropiat urechea de geam. Cântau un cântec despre îngeri, iar după ce s-a făcut liniște a auzit o fetiță spunând Iosif Iosif găsește un loc pentru noi copilul mai are puțin și se naște. Parcă nu era Rachel. Probabil că rolul Mariei era interpretat de o fată mai mare. Poate Rachel avea să îl interpreteze în alt an, când avea să mai crească. Doar aveau să mai fie ani. Și situația asta nu avea să țină la nesfârșit. Dar asta era prima scenetă cu nașterea lui Isus la care participa Rachel. Nu putea să o piardă pe prima.

Nici măcar nu știa ce rol joacă fetița lui. Nu știa absolut nimic despre sceneta asta. Aflase că se joacă pentru că auzise la poștă niște femei vorbind despre asta.

Nu știa dacă mama lui Rachel e acolo. Probabil că stătea în primele rânduri dacă era acolo. Cu siguranță. Dar nu o văzuse intrând în tot timpul cât așteptase mai departe de intrarea principală. Însă în ultimele luni se specializase în furișat. De când se dăduse interdicția. Așadar, s-ar fi putut strecura prin altă parte. Și ea nu avea de ce să se ascundă după un alt părinte sau să stea deoparte în fundul amfiteatrului. Probabil că stă

chiar în față, unde Rachel o poate vedea. Iar micuța Rachel probabil că e încântată să o vadă, probabil că fețișoara ei se luminează toată chiar acum, la mijlocul cântecului ăstuia despre oile bucuroase care coboară văile ca să îl vadă pe Pruncul Isus dormind în iesle. Și era frumos, era bine. A fost fericit când s-a gândit la fețișoara ei luminându-se toată, așa cum se luminează de obicei. El voia doar s-o vadă uneori, atâta tot. Voia uneori să fie el cel pentru care fețișoara ei se luminează, atâta tot.

L-a zărit pe domnul Carson traversând terenul și îndreptându-se spre el, cu un aer hotărât și tot ce vrei. Mai erau și alții cu el. S-a întors cu fața spre amfiteatru și s-a chinuit să se uite pe fereastră ca să găsească o crăpătură printre draperii și să audă vocea drăgălașă pentru care venise acolo.

Nici nu știa cum începuseră lucrurile să meargă prost. Între el și mama lui Rachel. Nu o învinovățea, de fapt, pe ea, cel puțin nu ca majoritatea celor care mergeau la ședințe de consiliere și aveau de dat vina pe cineva. Nu era vina ei. Dar parcă nu era nici vina lui, și totuși ce se întâmplase nu apăruse din senin. Poate că amândoi erau într-un fel de vină. Probabil că n-ar fi trebuit să spună sau să facă unele lucruri. Sau să spargă lucruri. Nu folosise niciodată la nimic spartul lucrurilor. Doar că uneori parcă nu mai știa ce să facă. Când ea îi spunea lucrurile alea. Când ea se străduia să-i răstălmăcească vorbele.

Întotdeauna se asigurase să nu fie Rachel prin preajmă ca să asiste la scene. Asta s-a putut spune în apărarea lui.

Cel puțin datorită acestui lucru mai poate să o atingă vreodată.

Mai târziu, când polițiștii i-au pus cătușele la mâini și l-au ridicat de la pământ, a observat că cineva dăduse draperiile la o parte și i s-a părut că o vede pe Rachel pe marginea scenei,

îmbrăcată în ceea ce probabil era un costum de oaie. Mai crescuse puțin de când o văzuse ultima dată. Nu a durat mult. A încercat să îi zâmbească și să o salute. Dar, în afara cazului în care interpreta un rol extrem de bine, arăta destul de supărată, în lacrimi și speriată și tot ce vrei. Ceea ce l-a făcut să se întrebe ce se întâmpla acolo, dacă fusese cumva împinsă de la spate să joace în sceneta de Crăciun când ea de fapt nu voia sau dacă uitase replicile și nu o ajutase nimeni să și le amintească. Se întreba de ce nu se ocupa cineva de ea acum, când stătea acolo singură, supărată și în lacrimi. Se întreba ce fel de școală o fi asta unde o trimite mama ei.

Avea să revină, cu siguranță, să ceară niște lămuriri. Fără niciun dubiu. Imediat ce avea să rezolve situația asta. Să n-aibă ei grijă. Avea să se întoarcă și să ceară lămuriri cuiva, în termeni foarte preciși.

Spectacolul aviatic

Scampton

În timp ce parcurgeau lungul drum de întoarcere de la înmormântare, l-au dus pe bunic să îi arate aerodromul unde fusese el detașat în timpul războiului. S-au gândit că bunicul ar fi încântat. Au parcat pe un acostament cu iarbă lângă una dintre porțile gardului împrejmuitor și l-au ajutat pe bunic să coboare din mașină. Terenul era atât de plat, încât cu greu puteai să vezi ceva. Parcă se bomba sub picioarele lor. Se uitau la el cum privește prin gard. Vântul bătea dinspre est și iarba înaltă de lângă gard se înclina și se legăna scoțând un sunet ca un sâsâit lin. Se uitau la el cum privește câmpul de decolare și hangarele și celelalte clădiri joase din depărtare. Nu vedeau mare lucru din poziția în care se aflau. Așteptau să le spună ceva, dar el părea nedumerit. A ridicat un deget de parcă ar fi vrut să arate spre ceva, dar l-a retras. Au mers puțin de-a lungul acostamentului. Bunicul nu părea prea dispus să vorbească despre acel loc. A vorbit, în schimb, despre cum trăise într-o casă din satul vecin cu proaspăta lui soție și copilul lor și despre cum soția lui nu putea să meargă decât pe marginea drumului pentru că pădurile și câmpurile erau prea noroioase pentru a plimba un cărucior. Vântul s-a întețit. S-a făcut mai frig. Au urcat înapoi în mașină și s-au îndreptat spre sud.

Mai târziu au aflat că bunicul fusese armurier. Avusese sarcina să încărce muniție în bombardierul greu și să curețe tunurile de turelă și camera de bombe după ce avionul revenea

la sol. Sarcina aia presupunea uneori să îndepărteze trupuri sau părți din trupuri, dar nu discuta despre asta niciodată. De pe acel aerodrom decolaseră escadrile care distruseseră orașe întregi, îngropaseră gospodării sub dărâmături, arseseră tot, aruncaseră în aer baraje și inundaseră văi întregi. Au fost uciși și civili. Războiul a fost câștigat.

În drum spre casă, au trecut pe lângă baza modernă a Forțelor Aeriene Regale de la Coningsby și au mers cu mașina de-a lungul gardului împrejmuitor vreo doi, trei kilometri înainte să intre în oraș. După ce au trecut de principalul câmp de decolare, au văzut de cealaltă parte a drumului o parcare mică acoperită cu pietriș și ferită de vânt în trei părți de un rând gros de arbuști de orz sălbatic. Parcarea era plină. Oamenii stăteau câte unul sau câte doi lângă mașini, așezați pe scaune pliante, cu pături pe genunchi și cu termosuri în poală. Aveau binocluri și aparate foto cu obiective lungi și carnețele. Așteptau avionul de luptă modern, care se afla acum la sol, să decoleze și să aterizeze, ca să facă fotografii, să ia notițe și să privească plini de admirație. Așteptau și ceva care se numea „Zborul comemorativ“: o demonstrație obișnuită a unui model clasic de bombardier. Ca și cum termenul „clasic“ ar putea fi folosit cu referire la un bombardier la fel cum e folosit în legătură cu o mașină sau un costum sau un set de butoni.

După ce au urcat în mașină și s-au îndepărtat, bunicul s-a întors să se uite la lumea din parcare. Nu a zis nimic. Îi privea prin gemul din spate. Nu a spus niciun cuvânt când au trecut prin Coningsby, pe lângă biserică și peste râu, și pe drumul principal spre autostradă. A așteptat până au ajuns acasă și, în timp ce îl ajutau să coboare din mașină, a întrebat ce crezuseră oare că așteptau să vadă oamenii ăia cu binocluri.

Nu făceam decât să ne plimbăm cu mașina

North Ormsby

Nu făceam decât să ne plimbăm cu mașina.

Era seara târziu, dar încă era lumină. Ne aflam afară de câteva ore bune, și era una dintre acele seri în care întunericul pare să zăbovească la nesfârșit. Nu văzuserăm pe nimeni prin preajmă, și, când am oprit de câteva ori și am ieșit din mașină, era liniște totală, așa cum e în mod normal, dar noi dăduserăm muzica tare în mașină și totul în jur părea febril sau poate colorat? Cât de departe poți să vezi de la o margine la alta a câmpurilor, cu viteza, și cu muzica, și cu lumina? Ca atunci când mergi cu căștile la urechi și ți se pare că ești într-un film? Ceva de genul ăsta. În fine.

Josh povestea cum o să deschidă el o afacere și o să vândă snackuri făcute în casă. A zis că nu are de gând să se ducă la universitate, voia să câștige bani imediat ce avea să termine școala. Ideea lui măreață era că puteai comanda snackurile astea *gourmet* chiar în magazin. Ar fi fost ceva ca raftul cu delicatese din lumea lui Munchie, spunea el. Râdea, dar, în același timp, vorbea absolut serios desprea asta, râdea deoarece considera că ideea lui e genială. Orice aromă vrei, spunea el, orice snack vrei! O să fiu milionar! Parcă participa la *The Apprentice*. A enumerat toate snackurile care îi veneau în minte, și chipsuri, și covrigei cu sare, și mixuri Bombay, și floricele, și din ce era făcut fiecare snack, și vorbea despre cât

de geniale erau aspectele economice. Penny-ii o să se transforme în lire, prieteni! Tot striga asta. Penny-ii o să se facă lire! Striga pentru că muzica era foarte tare sau și pentru că era foarte entuziasmat de idee? Nu știu exact. În fine.

Tom a vrut să afle dacă magazinul ăla avea să se deschidă pe undeva prin zonă și, dacă da, de unde credea Josh că o să vină clienții? Josh nu părea să se fi gândit la asta. Și-a fluturat mâna puțin, vrând să spună: adică pe aici, prin zonă? Nu știu încă, a zis el. Dar sunt oameni pe-aici, există o piață de desfacere mare, nu? A arătat către o fermă pe dreapta, la o depărtare de vreo trei, patru câmpuri, și apoi către alta puțin mai departe, de cealaltă parte a râului. Se aprindeau luminile pe la ferestre, probabil că se făcuse deja mai întuneric decât părea. Vezi, a spus el, sunt două chiar acolo. Tom a zis și cum, magazinul ăsta o să fie ambulant? O rulotă cu chipsuri? Josh s-a aplecat și l-a pocnit în umăr, mai în glumă, mai în serios. Un minut nimeni nu a mai vorbit. Nu se auzeau decât muzica și sunetul anvelopelor pe drum. Nu știam exact unde ne aflăm. Vedeam luminile roșii ale unui turn de televiziune sau ceva asemănător, și cerul de un albastru întunecat în spatele lui. Am trecut peste un pod mic și mi s-a părut că anvelopele au ieșit de pe șosea pentru o clipă. Nu cred că Josh știa încotro mergem. Josh a spus nu-ți bate joc de mine, frate. Vorbesc serios, absolut serios. O să meargă, da? Ăsta e un segment de piață neocupat. Și eu o să-l ocup, o să intru în forță.

Că Josh se gândea că avea să ocupe un segment de piață neocupat ne-a făcut să râdem.

Tom nu se lăsa, tot vorbea de modele economice și de densitatea populației și de faptul că un comerciant e vulnerabil dacă depinde de comportamentul impulsiv de cumpărare, și Josh dădea din cap afirmativ, dar apoi zice Tom frate, nu-nțelegi. Nu-nțelegi. Eu vorbesc de snackuri *gourmet* făcute în

casă. Făcute la comandă! Adică produse local! O să dea lumea buzna de peste tot! O să fie coadă afară! A oprit muzica un moment și a rostit, cu o față solemnă și o voce joasă ca într-un trailer de film: Dacă le faci prăjite, o să vină.

Asta ne-a făcut iar să râdem. Nu ne trebuia mult ca să murim de râs. Și, în plus, Josh avea un râs strident și molipsitor și, odată ce ne-am pus pe râs, nu ne-am mai putut opri. Ne-am molipsit unul pe altul, râdeam tot mai tare, și râsul parcă s-a umflat până când a umplut mașina, și parcă abia mai puteam să respirăm, și tot zgomotul ăla parcă mă amețea, și pe urmă Amanda a zis Josh, vrei să încetinești, și el s-a întors să o întrebe ce-a spus, de-asta probabil nu a văzut colțul?

SUSWORTH

Dacă o să plouă întruna

Susworth

Așa își începe el fiecare zi. Dacă vreți cu adevărat să știți. Stă în ușă în lumina dimineții reci și umede și urinează pe pământul pietros. Se trezește și se dă jos din pat și merge pe podeaua aspră din lemn. Deschide ușa și își dă jos partea din față a pantalonilor de pijama și încărcătura de urină adunată toată noaptea se scurge pe pământul pietros și se prelinge spre râul care se varsă în mare. Ușurarea pe care o simte. Ușurarea îndelungată care îl face să geamă. Trebuie să se țină de tocul ușii ca să nu își piardă echilibrul.

Privește învolburarea și freamătul râului. Ambarcațiuni care trec, lemne și aluviuni. Un animal înecat care e întors ușor de curent. Uneori oamenii din ambarcațiuni fac cu mâna, dar el nu face cu mâna la rândul lui. Nu le-a cerut el să vină plutind așa tocmai când urinează el dimineața. În ambarcațiunile lor albe și strălucitoare, cu parapetele din crom și geamurile fumurii și micile punți pe care se bronzează și de pe care pot sări în apă. De parcă ar înota vreodată în râul ăsta. N-au decât să treacă dacă vor, dar să nu se aștepte ca el să le facă cu mâna. Nu când are mâinile ocupate.

Uneori, pe celălalt mal este un om care pescuiește. E prea departe ca să îi vadă fața, așa că e greu de spus dacă omul vede ce face el. Dar oricum nu s-ar simți stânjenit dacă l-ar vedea. Asta e casa lui acum și nimic nu îl poate opri să urineze pe

propriul teren când se trezește în fiecare dimineață.

Bărcile trec pe acolo în general în lunile de vară, dar pescarul e acolo tot anul. Își aduce tot felul de echipamente cu el. Are două sau trei undițe și suporturi în care să le pună și o cutie mare de metal pe care stă așezat, cu tot felul de tăvițe și sertare și compartimente, și se tot ridică să deschidă toate sertarele și compartimentele. Ca și cum ar căuta ceva. Ca și cum nu ar avea niciun fel de sistem de depozitare. Are o plasă lungă care atârnă în apă și în care ține peștii după ce i-a prins. Nu este clar de ce. Poate îi place să îi numere. Sau poate îi place cum arată când îi aruncă înapoi în râu, licăririle argintii care sar prin aer, felul în care se răsucesc și fâlfâie pentru o clipă de parcă ar încerca să zboare. Sau poate face asta de dragul companiei.

Mai are o plasă, o plasă mare și pătrată la capătul unui țăruș lung. Dacă se satură de toate undițele și mulinetele și râmele și nu reușește să găsească ce caută în sertarele alea, se așază pur și simplu pe buza malului și mișcă plasa prin râu până dă de ceva. Ca un copil la mare. Ca un băiețel cu o plasă dintre acelea colorate la capătul unui băț de bambus.

Ca un băiețel căruia tata îi arăta cum să folosească o asemenea plasă și a pierdut-o. La mare. Când stăteau pe un ponton și tatăl băiatului mișca plasa înainte și înapoi prin apa sărată și limpede, iar băiatul îl trăgea de braț să îi zică: Lasă-mă să încerc, lasă-mă și pe mine, și bărbatul a scăpat-o cumva în apă. Și băiețelul voia ca el să sară în apă și să o prindă, iar tatăl lui a fost nevoit să zică: Îmi pare rău, nu pot. Și băiețelul voia ca el să îi cumpere alta, iar bărbatul a fost nevoit să spună din nou: Îmi pare rău, nu pot. Băiatul a început să plângă, și bărbatul nu prea avea ce să îi facă. Ar fi putut să îl ia în brațe.

Cum îi vin lucrurile astea în minte uneori… În timp ce stă

acolo dimineața, uitându-se la cineva care pescuiește, urinând pe pământul pietros care se înclină spre râu, fără să se gândească la ceva anume, și apoi un bărbat care pierde plasa băiețelului său îi vine deodată în minte după mulți ani. Asta s-a întâmplat în urmă cu ani buni. Cum nu a putut să cumpere o plasă nouă ca să îl împace. Pe băiețelul cu părul lui roșcat.

Stă acolo în fiecare dimineață și privește râul, câmpurile, cerul. Încearcă să estimeze cum va fi vremea în restul zilei. Plănuiește ce lucrări va face la casa din copac sau la plută. Se gândește să pregătească micul dejun. Se gândește să caute mai multe lemne.

E greu de spus de ce oamenii de pe ambarcațiuni fac cu mâna, uneori. Poate că se simt ciudat să fie așa în mijlocul apei. Se simt vulnerabili sau singuri și îi ajută să facă cu mâna. Sau cred că asta este pur și simplu ceea ce trebuie să facă. Poate spun hei! când trec pe lângă altă ambarcațiune. Cine știe. Bărbații de pe vasele comerciale nu fac niciodată cu mâna. E unul care trece cam o dată pe săptămână, un șlep cu balast, și nu i-a văzut niciodată de când este aici pe cei de pe vas făcând cu mâna, nici lui, nici pescarului, nici vreunei altei ambarcațiuni. Când merge în amonte, e mult deasupra apei, cu bordurile înalte bătute de vânt ca o tobă de oțel. Dar, când se întoarce, încărcat la maximum, parcă este alt vas, mult cufundat în apă, încet și liniștit; un bărbat cu o beretă albastră turtită merge pe puntea lovită de valuri și o spală cu mopul. Și el se întreabă deseori ce ar fi dacă bărbatul ar cădea în apă, dacă s-ar dovedi un bun înotător, dacă cel care conduce vasul ar reuși să oprească și să îl tragă din apă pe punte. Sau dacă bărbatul s-ar îneca și ar fi adus la mal unde bucata asta de pământ pietros se înclină spre apă.

Nu știe sigur ce ar face dacă s-ar întâmpla una ca asta. Dacă

s-ar apropia de bărbat și l-ar ridica. Sau dacă măcar l-ar târî afară din râu. Nu este sigur că ar fi în stare să facă asta. Fizic. Mental. Poate cel mai bun lucru ar fi să aștepte autoritățile care se ocupă de asta. Poate rolul lui ar fi să meargă până la telefonul public de lângă clubul de iahting și să informeze autoritățile. Acestea ar putea veni și spune: Mulțumim, domnule, ați făcut ceea ce trebuia. Ați procedat bine că nu ați atins cadavrul, bună treabă. Și ar fotografia: pământul pietros, cadavrul, picioarele care încă se bălăbănesc la marginea râului. Și persoanele cu experiența și echipamentul adecvate ar veni și l-ar ridica din apă și l-ar duce de acolo.

Ar avea nevoie de echipamentul potrivit.

Celălalt bărbat de pe vas nu ar putea ajuta. Este un vas foarte mare, nu ar fi posibil să îl aducă pur și simplu până la mal și să acosteze și să vină alergând și strigând: Unde e, unde e, e bine? Nu ar fi așa. El ar trebui să își continue drumul, să ducă vasul până la cel mai apropiat ponton și să acosteze în siguranță de unul singur, și abia apoi să se întoarcă aici. Și e posibil ca până atunci autoritățile care se ocupă de asta să fi venit și să fi plecat și să îl fi luat pe prietenul lui care ștergea puntea cu mopul.

Și-l imaginează pe căpitan la cârma vasului greu, uitându-se înapoi la locul din râu unde alunecase prietenul lui. Ar fi dificil. Doi oameni care fac un lucru ca ăsta, în fiecare zi, pot să devină foarte apropiați. Pot ajunge să se înțeleagă foarte bine unul pe altul. În sus și în jos pe același sector, încărcând și descărcând, legând și dezlegând, fără să își adreseze multe vorbe unul altuia deoarece zgomotul motorului i-ar împiedica să se audă, și oricum ce ar fi de spus. Dar, dacă s-ar înțelege din priviri și dintr-o mișcare a capului și din poziția corpului și din felul în care stau, ar putea ajunge foarte apropiați, s-ar cunoaște unul

pe altul probabil mai bine decât cunosc pe oricine altcineva. Și apoi unul dintre ei alunecă de pe puntea udă în apă, iar prietenul lui nu poate decât să se întoarcă și să privească, apa acoperindu-l ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat și mopul cu coadă lungă plutind pe râu, înspre mare.

Se gândește mult la asta. Dar cine știe. Nu pare un lucru asupra căruia să stăruie. Pare să nu fie un lucru la care să fii nevoit să te gândești; ce trebuie să faci într-un asemenea caz. Dar nu este un incident cu totul neverosimil. Se întâmplă. S-a întâmplat. Omanii cad în apă, și dispar, și reapar înecați. Nu este imposibil. Este un lucru care se poate întâmpla.

Poate din această cauză oamenii de pe vasele comerciale nu fac cu mâna. Pentru că se concentrează. Cunosc riscurile. Iau râul în serios.

Îi privește când trec, pe bărbatul cu bereta albastră turtită, cu mopul, și pe bărbatul de la postul de comandă, și se întreabă dacă ei îl văd pe el. Dacă îl văd pe omul care pescuiește, când este acolo, ceea ce se întâmplă destul de des, sau dacă văd altceva în afară de râu și de curent și de vreme și de ei înșiși.

Își închipuie că sunt foarte atenți la vreme, cei doi. Stăm mereu cu ochii pe ea, ar spune ei probabil, dacă ar fi întrebați, dacă ar veni într-o seară la clubul de iahting și cineva le-ar da de băut și ar vorbi cu ei despre cum e să manevrezi vasul ăla mare în susul și în josul râului. Ne influențează mult munca.

Și el e atent la vreme, din locul lui de pe malul râului. Se schimbă destul de încet. Vede cum se schimbă în depărtare: o despicătură în nori, un val de ploaie rostogolindu-se peste câmpuri. Uneori se gândește că ar fi interesant dacă ar ține un grafic al vremii. Vitezele vântului, temperaturile, cantitatea totală de precipitații, genul ăla de lucruri. Dar ar fi nevoie de o

aparatură specială, de anumite cunoștințe în domeniu și de o aparatură de măsurare, și nu știe unde s-ar putea găsi așa ceva. Probabil că ar trebui să se ducă în oraș.

Dar uneori i se taie într-adevăr răsuflarea când vede cât de diferit poate arăta locul acela când se schimbă vremea. Uneori stă în ușă, la prima oră a dimineții, și toată ploaia din ziua dinainte a dispărut și nu e niciun nor și pare că poate nici nu au fost vreodată nori și nici nu o să mai fie vreodată, atât de senin și de curat și de imens e cerul, și tot ce a fost gri înainte este proaspăt și luminos, ca o pădure proaspăt tăiată. Și apoi alte dăți stă acolo și nu observă nimic, ceața deasă ridicându-se de pe râu, și nu se vede nimic în afară de copacii dimprejurul casei lui. Râul scoate un sunet înăbușit de apă care năvălește peste malurile pietroase. Malul opus nu se vede deloc, și nu e niciun indiciu că pescarul este sau nu acolo, cu undițele și echipamentele lui. Pescarul nu pare genul pe care o zi mohorâtă să îl împiedice să pescuiască, dar nu are cum să știe.

Este frustrant să nu poți ști. El e un om căruia îi place să știe lucrurile astea. Ce se întâmplă în imediata lui vecinătate. Povestea locului. Chiar s-a gândit uneori să se ducă până la locul bărbatului aceluia ca să afle, ca să fie sigur. Dar e mult de mers și are altceva mai bun de făcut cu timpul lui. Ar fi vreo zece kilometri de mers în total, de-a lungul drumului, dincolo de clubul de iahting, prin sat, dincolo de oficiul poștal, pe lângă fermă, până la podul cel nou și înapoi de-a lungul celuilalt mal.

Și oricum, ce i-ar spune când ar ajunge acolo. Ar fi ciudat.

Oamenii îi zic „podul cel nou“, însă probabil că are o vechime de vreo douăzeci, treizeci de ani.

Nu doar vremea se schimbă. E uimitor cât de nouă poate să arate o zi, cât de diferită poate să fie priveliștea când stă acolo

în fiecare dimineață urinând pe pământul pietros. Nivelul apei, culoarea cerului, atingerea aerului pe piele, direcția fumului care iese din turnurile de răcire de-a lungul orizontului, numărul frunzelor din copaci, urmele păsărilor și ale animalelor mici în mâlul moale de pe malul apei, culoarea râului care curge repede.

Viteza apei se schimbă, și asta e cu totul altceva, odată cu modificarea nivelului apei. Dacă a plouat mult. Râul se umflă, apa fiind învolburată și închisă la culoare din cauza aluviunilor adunate de pe câmpuri, iar râul se ridică și aleargă înspre mare, măturând cotiturile și năvălind peste roci sau copaci sau bărci scufundate care îi stau în drum, râul dă năvală peste toate care își închipuie că pot sta pur și simplu liniștite acolo unde sunt și le adună și le poartă cu sine, de exemplu, pământ fărâmițat și roci de pe malurile de la cotituri sau copaci cu rădăcini fragile sau un morman de scânduri lăsate prea aproape de malul apei, toate astea sunt măturate, precum oamenii într-o mulțime, așa cum se întâmplă pe un teren de fotbal dacă sunt prea mulți oameni într-un spațiu prea mic și se ivește ceva care să îi pună pe toți pe fugă, dacă toți încep să alerge și apoi niciunul nu se poate opri sau nu poate evita asta, cu toții se mișcă împreună, și apoi la ce se poate aștepta cineva dacă se găsește vreun obstacol în fața acestei forțe, dacă este un gard și cineva spune dați-vă înapoi, nu alergați, e destul loc pentru toată lumea, dacă ați sta la rând și v-ați da înapoi și n-ați mai împinge.

Când nu e suficient spațiu. Când sunt prea mulți și cineva pune un gard și spune nu mai împingeți.

Așa e și cu râul. Când plouă prea mult. Forța râului este enormă și periculoasă: îl poartă cu gândul la oamenii măturați de mulțime, fără ca vreunul dintre ei să se poată împotrivi, și

ajunși în fața unui gard unde cineva spune nu mai împingeți. Pe un teren de fotbal. Toată lumea aleargă într-o direcție și nu e suficient spațiu și nimeni nu se poate opri din mișcare. Și e un gard și cineva din spatele gardului spune: Nu mai împingeți, niciunul, vă rog, nu mai împingeți.

Asta îi vine în minte, când vede râul așa.

Iar alte dăți râul este liniștit. După ce ploaia s-a oprit. După câteva zile de dezlănțuire a râului, plin de nămol și de furie, acesta revine în matcă; încetinește, se retrage pe nesimțite de pe malurile înalte și săpate și ajunge la ceea ce pare a fi o stagnare. Soarele se reflectă în cioburi sparte pe suprafața apei, ca niște bucățele de staniol aruncate de pe un pod de niște copii aflați mai departe în susul râului. Apa pare să fie îndeajuns de bună pentru scăldat. Nu că el s-ar fi scăldat vreodată acolo. Nu a văzut niciodată pe nimeni scăldându-se acolo. Nu pare o idee bună.

*

Deci. Așa își începe fiecare zi. Dacă vreți cu adevărat să știți. Dimineața se strecoară prin ferestrele crăpate ale casei sale. El stă în ușă, urinând pe pământul pietros, și se gândește la toate astea. Se uită la râu și la cer și la vreme și se gândește la ce are de făcut în ziua respectivă. Încearcă să își stabilească prioritățile. Casa din copac e aproape gata, cu excepția acoperișului, dar pluta mai are încă mult până să fie gata.

Acoperișul va fi important.

Se gândește la oamenii de pe ambarcațiuni și la bărbatul care pescuiește și la copiii aflați mai departe în susul râului, care aruncă cu diverse obiecte în apă. Aruncă bețe și bărci de jucărie, bucăți de hârtie înghesuite în sticle de plastic cu căpăcele care se înșurubează. Își imaginează cum apa aduce

sticlele pe bucata lui de pământ din întâmplare și își imaginează cum deșurubează capacele și cum desfășoară bucățile de hârtie. Se gândește la copiii de pe pod care privesc bărcile de jucărie și sticlele de plastic cum sunt învârtite de curent. Își imaginează cum copiii își pun mâinile streașină la ochi ca să zărească pentru ultima dată lucrurile aruncate de ei. Sunt doi, un băiat și o fată, fata are aproape unsprezece ani de acum, băiatul – opt ani și jumătate. Roșcați, ca tatăl lor. Își imaginează cum fata se întoarce cu spatele și spune: Haide, trebuie s-o prindem din urmă pe mama acum, iar băiatul spune: Dar eu încă le văd pe ale mele, le văd. Ținându-și mânuțele la ochi ca niște binocluri.

Și ce ar scrie pe acele bucăți de hârtie?

Cerul e senin și se vede câmpul din depărtare, soarele slab care abia răsare se reflectă în râu. Dar bate un vânt rece și vine ploaia.

Frunzele îngălbenite ale sălciilor zboară peste pământul pietros și ajung în râu, plutind ca niște bărci micuțe către mare.

Și când va începe ei nu vor înțelege. Își vor pune haine pe ei și vor ieși afară, cu umbrelele fluturând de violența cerului. Vor verifica prognoza meteo și vor aștepta să se oprească ploaia ca să atârne rufele spălate afară. Dar nu se va opri. Ar trebui să înțeleagă, dar nu va fi așa.

Casa din copac e aproape gata. Treaba mergea încet când a început; nu prea știa ce face. A fost nevoit să încerce câteva tehnici diferite înainte să obțină vreun progres. Urgența era mai mică atunci. Acum e mai mare. Este oarecum imperios să o termine în curând. A folosit în general scânduri. Sunt ușor de mânuit, și ce dacă arată puțin neglijent. Casa este funcțională, cel puțin.

Unii dintre cei de la clubul de iahting au observat. Probabil că au văzut-o de pe drum când treceau pe acolo cu mașina. Râdeau de lucrul ăsta ultima dată când a intrat el acolo. Unul dintre ei a întrebat dacă îl cheamă Robinson și unde este restul familiei elvețiene, și atunci a fost pe punctul de a face ceva, cum ar fi să arunce o scrumieră mare din sticlă în capul individului sau să-l împingă de pe scaun. Dar nu a făcut-o. E mai atent acum. Astfel de lucruri și de accidente se întâmplă foarte ușor, dacă nu e atent. Așa că nu a spus nimic. I-au pus o grămadă de întrebări, de exemplu, pentru ce o construia și de ce era poziționată atât de sus și ce-o să facă atunci când vânturile aveau să se întețească. A spus doar că avea niște lemne aruncate pe acolo și s-a gândit să încerce, iar când cineva s-a bătut cu pumnii în piept și a scos un sunet ca Tarzan, el s-a ridicat și a plecat. Nici măcar nu a trântit ușa și nu s-a întors când i-a auzit râzând.

Cine știe de ce se numește clubul de iahting. Nimeni de acolo nu are iaht.

Felul cum au râs. Unii oameni o merită, ce o să vină.

Poate că nu e cea mai frumoasă casă din copac făurită vreodată, dar își îndeplinește funcția. E greu să nimerești detaliile perfect când te afli la cincisprezece metri înălțime. E îndeajuns de greu să urci toate lemnele acolo sus, în primul rând. Ar fi mai ușor cu doi oameni. Sau ar merge mai repede, cel puțin. Dar acum e doar el singur, așa că e nevoie de o planificare atentă. De grijă. Și de muncă asiduă.

Are nevoie de niște pâslă pentru acoperiș. Sau de o prelată veche, dacă nu găsește pâslă. Acoperișul va fi important. Va trebui să lucreze pe îndelete la acoperiș. Și apoi mai este și pluta, desigur: are structura de bază, butoaiele și scândurile, dar mai este de lucru la parâme. Ansamblul structurii este cel

care va conta, pe termen lung. Va fi, poate, nevoie și de un adăpost, o cabină mică sau un cadru pentru o prelată. Dacă poate suporta greutatea.

Schimbarea vremii vine în general ca tăvălugul de la răsărit. El stă și privește cum se strâng norii, ca o armată care se adună la orizont și se pregătește să mărșăluiască. Doar când ajunge aici arată mai mult ca un atac decât ca un marș, prăvălindu-se în râu, cu un zgomot ca de cutii de cuie deșertate pe o podea din lemn. Când vine așa, cu furie și fără de veste, trece din nou, de obicei destul de repede, lăsând aerul curat în urmă.

Dar va veni un timp când nu va trece. Când norii se vor aduna și nu se vor împrăștia, iar ploaia se va revărsa la nesfârșit pe pământ. Și unii vor fi pregătiți, iar alții nu.

Se întreabă ce face bărbatul de pe celălalt mal al râului când nu e acolo. Când nu pescuiește. Probabil că este la pensie și de aceea își permite să fie acolo foarte des. Dar nu pare îndeajuns de bătrân ca să fie pensionar, judecând după felul în care merge, după greutatea pe care o cară. Poate că i s-a acceptat pensionarea pe caz de boală pe undeva, pe unde o fi lucrat. La poliție, poate, este destul de posibil să obții pensionarea pe caz de boală profesională, pentru tulburări psihice, de pildă, dacă, de exemplu, s-ar întâmpla ceva, sunt lucruri care se pot întâmpla dacă lucrezi în poliție, sunt lucruri care îți pot provoca stres sau tulburări psihice. De exemplu, lucruri la care poate ai asistat sau în care ești implicat.

De exemplu, ești în fața unei mulțimi și spui: Nu mai împingeți, e destul loc pentru toată lumea, nu e nevoie să împingeți. De exemplu, ești de partea cealaltă a gardului și spui: Dați-vă înapoi, nu mai împingeți. Și apoi mai târziu vezi barele, barele din oțel, îndoite și rupte la fel de ușor ca niște trestii.

Ar putea fi dificil pentru cineva să continue să își facă treaba după un asemenea lucru, să poarte greutatea asta și să nu aibă o tulburare psihică. Pescuitul poate fi un respiro ideal: disciplina pe care o presupune, liniștea, singurătatea. Nimeni nu țipă sau nu împinge. Nimeni nu cere explicații. E doar râul, care curge lin. Cerul, lumina care se schimbă, licăririle de argint din plasa care e golită când peștii curg înapoi în râu, în siguranță.

Desigur, se poate să nu fie asta. E doar o speculație. Ar putea să nu fie nimic de felul acesta.

Când va veni, va veni brusc, năpustindu-se peste pământ ca o mulțime răzbunătoare, o avalanșă de nestăvilit de furie clocotitoare. Ei vor sta și vor privi, în stații de autobuz acoperite, în ușile magazinelor, din mașinile închise care aparent îi protejează, și își vor spune enervați: Vai, ce vreme urâtă, și nu vor ști ce spun.

Și cei doi copii de pe pod, care aruncă bucăți de hârtie în apă și privesc cum nivelul apei crește, poate că ei vor înțelege ce se întâmplă, poate se vor cățăra într-un copac și vor cerceta orizontul ca să găsească un loc sigur. Sau poate, disperați, își vor lua umbrelele și le vor folosi ca bărci, le vor pune pe râu și se vor lăsa purtați de curent. Sau poate că sunt prea mari pentru asta acum.

Și, mereu când va părea că ploaia se va opri, oamenii vor ieși din casele lor și vor cerceta cerul. Își vor ridica fața și se vor lăsa udați până la piele în timp ce vor privi țintă norii diluați, refugiindu-se în siguranța caselor, a dormitoarelor de la etajele superioare, a acoperișurilor.

Asta se va întâmpla în primele săptămâni. Înainte să își dea seama.

Când se va întâmpla, oamenii vor alerga, curentul torențial al noului râu îi va mătura iute și cu foarte multă putere. Și el nu îi va putea ajuta. Dar se va uita și, dacă va vedea doi micuți mergând iute împreună, doi roșcați, doi micuți cu ochii larg deschiși, va ajunge la ei cu o plasă mare, legată la capătul unui par lung, pe care o are pregătită, și îi va trage înăuntru, îi va usca și îi va înfășura în ceva călduros și le va pregăti cina. Și vor sta cu toții în casa din copac atât timp cât va fi nevoie, iar în cazul în care copiii se vor plictisi, le va da hârtie și creioane ca să deseneze, să scrie mesaje, să facă bărcuțe din hârtie. Și, dacă or trebui să plece, vor avea pluta. Vor fi pregătiți.

Cerul este senin acum, dar vine ploaia. Îi simte mirosul.

Uneori, când se trezește abia se crapă de ziuă. Se simte bine să stea acolo și să privească cum dimineața se furișează peste lume, râul, o umbră în fața lui, aerul rece pe pielea lui. Este un privilegiu. Uneori poate sta acolo o oră întreagă, privind cum formele și culorile răsar din întuneric. Cursurile de apă și șanțurile strălucesc toate precum firele de argint.

Uneori este o lume foarte frumoasă. E păcat de ce are să se întâmple.

Este neobișnuit totuși ca cineva să privească așa ivirea zorilor, timp de o oră. Oamenii nu fac asta. Este neobișnuit chiar și ca oamenii să își petreacă o clipă bucurându-se de prima urinare din zi, așa cum face el. Oamenii sunt foarte ocupați. Se spală pe dinți așezați pe closet ca să economisească niște minute. Iau micul dejun în picioare. Nu au timp să privească sângerarea culorii în lume în fiecare zi. Au întâlniri, agende, documente. Nu au timp să se asculte unul pe celălalt, să fie răbdători cu dificultățile de exprimare. Nu au timp să stea și să privească un om care nu spune altceva decât nu pot să explic sau nu știu cum să spun. Sunt lucruri importante de făcut, iar

un om care își petrece o zi stând la fereastră nu este un om care să se adapteze la aceste stiluri de viață funcționale și atât de satisfăcătoare.

Aceștia nu sunt oameni care au urechi de auzit sau ochi de văzut. Aceștia nu sunt oameni care vor înțelege, atunci când va veni.

Vor spune că înțeleg. Vor spune că știu că s-ar putea să le ia o vreme să accepte. Dar într-o zi vor fi strigăte, o voce stridentă va spune: Nu am timp să mă ocup de toate astea. Obiectele se vor izbi de suprafețe dure, brațele vor flutura, copiii vor plânge.

Ei nu au timp. Au lucruri grele și importante de făcut. Au nevoie de cineva pe care să conteze. Au nevoie de cineva care să se poată întoarce la lucru, chiar și după asta. Tăcerea și liniștea și contemplarea nu vor plăti facturile.

Așa își începe el fiecare zi acum. M-a rugat să vă zic. Se trezește, merge pe podeaua aspră de lemn, se sprijină de tocul ușii și urinează pe pământul pietros.

Privește nivelul râului și culoarea cerului. Se uită în sus la casa din copac pe jumătate construită, și la podul plutitor, și își planifică treburile pe ziua respectivă.

În curând va ploua. Și oamenii nu vor înțelege. Își vor pune pe ei pur și simplu hainele și pălăriile, își vor deschide umbrelele și se vor grăbi să facă ceea ce au de făcut. Zilele lor pline. Viața lor importantă și încununată de succes.

S-a gândit că ar fi bine să știți.

Fugind de complexitate

Irby in the Marsh

Focul s-a întins mai repede decât se așteptase ticălosul ăla mic.

Vaza

Halton Holegate

Ea a luat lalelele din mâinile lui. Stai să găsesc ceva în care să le pun, a spus. Mâinile lui erau reci. Era surprinsă că venise și voia să își ascundă surprinderea. A pus lalelele pe bufetul din bucătărie și a căutat foarfeca. Florile încă erau strâns închise. Petalele erau roșii, cu marginile galbene. Cozile erau arcuite, așa cum sunt totdeauna cozile de lalele. Ar fi avut nevoie de o vază îndeajuns de înaltă ca să le susțină greutatea. Le-a ridicat și le-a lăsat iar jos. Nu știa unde e foarfeca. A deschis un sertar. S-a oprit; uitase să îl invite înăuntru. Probabil că el încă stătea în pragul ușii, în zăpadă. A simțit aerul rece care pătrundea de pe coridor. Când s-a întors la el, pășise înăuntru până la covoraș și stătea în picioare cu ușa pe jumătate închisă în spatele lui. Vai, intră, desigur, intră, a spus ea. Nu așteptai să fii invitat, nu-i așa? El a zâmbit și a ridicat din umeri, și, în timp ce își îndoia piciorul ca să își scoată un pantof, i-a căzut niște zăpadă de pe umeri. Ea privea. Voia să dea la o parte zăpada de pe el și să îi ia haina, să pună o mână pe obrazul lui rece. Aștepta.

Ea a aprins aragazul și a pus ibricul pe foc. Se întreba ce căuta el acolo. Au purtat o conversație despre diverse lucruri în timp ce stăteau în picioare în bucătărie.

— N-ai mers pe jos pe vremea asta, nu-i așa?

— Am luat autobuzul. Am venit pe jos de la capătul satului. Unde întoarce autobuzul.

— Mă mir că autobuzul mai circulă.

— Nu eram sigur.

— Și nu te-ai gândit să dai un telefon înainte, să vezi dacă sunt aici?

— Am vrut să risc. Aveam după-amiaza liberă.

— Bine, atunci. Îmi pare bine să te văd. E o surpriză plăcută. Ceai?

— Te rog. Cu lapte, dacă ai.

Ea a turnat apa clocotită într-un ceainic și laptele într-o cană. Le-a așezat pe o tavă, împreună cu cești și farfurioare și cu bolul cu zahăr. A dus tava până în camera din față și au stat față în față în timp ce în spatele ferestrei strălucitoare ningea și ceaiul își lăsa aroma și se învârtea în ceainic.

— Sunt drăguțe ceștile.

— Nu-i așa? Le avem de mult timp. Le-am primit cadou la nuntă.

— Da? Nu-mi amintesc să le mai fi văzut.

— Păi nu. Lui James nu i-au plăcut niciodată.

— Ah.

— Așa că le-am pus deoparte.

— Da.

— Dar acum, m-am gândit, vreau să spun…. Înțelegi tu.

— Sunt franțuzești?

— Flamande, cred.

— Sunt foarte drăguțe.

— Da.

— Stau bine în mână, nu? Au o greutate potrivită.

— Da. Cred că așa e.

— Îmi pare rău. Pentru James.

— Da.

— Ai primit mesajul meu de condoleanțe?

— O, nu cred. Nu.

— O, îmi pare rău! Poșta nu mai e ce-a fost, nu-i așa?

— Nu, chiar nu mai e. Scuză-mă!

Uitase să pună lalelele în ceva. Nici măcar nu reușise să taie cozile. Se întreba de ce venise el în ziua aceea; ce era diferit în ziua aceea. A deschis un sertar. A găsit foarfeca într-o parte, lângă locul unde se scurg vasele. A tăiat șnurul, și lalelele s-au răsfirat pe blatul bufetului. Era exact stilul lui, să nu anunțe că vine. James nu ar fi făcut niciodată așa ceva. Dar James nici nu s-ar fi gândit să îi aducă flori. A tăiat capetele cozilor lalelelor, adunându-le și aruncându-le în coșul de gunoi. Și-a amintit unde erau vazele și că nu ajungea la ele. Nu voia să se suie pe un scaun ca să dea una jos. L-a rugat pe el să facă asta dacă nu îl deranja, iar el a spus că nu îl deranjează deloc. Desigur, el ajungea la dulapul de sus fără măcar să se întindă pe vârfuri. James ar fi fost nevoit să se întindă. Era o vază drăguță cea pe care a ales-o el. Era potrivită: îndeajuns de înaltă ca să susțină cozile arcuite, îndeajuns de îngustă ca să le țină mănunchi, îndeajuns de delicată ca să nu eclipseze culoarea florilor.

— Unde ai găsit flori?

— Ei, știi tu… Încă poți să găsești astfel de lucruri dacă vrei.

— Nu am mai văzut flori tăiate de mult timp.

— Trebuie doar să cunoști pe cine trebuie, atâta tot.

— Și tu cunoști.

— Mă descurc. Mai iei lapte?

— Direct de la fermă.

— Nu s-a mai găsit în oraș de ceva vreme.

— La lapte nu cunoști pe cine trebuie, așadar?

— Nu cunoșteam. Dar acum te am pe tine, nu?

Ea nu știa ce să zică. Nu știa deloc ce să zică. Părea o remarcă puțin obraznică. Nu a spus nimic, și el a părut să își dea seama că întrecuse măsura pentru că s-a dus înspre fereastră și a început să vorbească despre grădină, despre cât

de greu este să te apuci de treburi cu zăpada asta tot mai târzie. Ea îi privea spatele. Cât de drept era, chiar și la vârsta lui. Dintotdeauna se ținuse drept, arătos. Chiar îi făcea plăcere să îl revadă. Dar nu știa ce credea el că face acolo. A dus vaza cu lalele în camera din față și a pus-o pe măsuța de cafea, unde florile aveau lumină din belșug. El a urmat-o, oarecum pe neașteptate, și, stând puțin prea aproape de ea, a întrebat dacă s-a gândit vreodată să ia pe cineva în gazdă contra cost. Ea i-a spus că nu prea știe ce să zică.

— Ai totuși spațiu.

— Da, poate.

— Doar mă gândeam dacă nu ți-ar fi de folos niște mâini în plus în casa asta. Știi tu. Înțeleg că acum nu se pune tocmai problema banilor, dar există și alte modalități de plată. Știi tu, ajutor. Relații.

— Nu sunt sigură, serios.

— Eu am un spate puternic, chiar și acum. Sunt multe lucruri pe care le-aș putea face.

— Am oameni care vin și mă ajută, mulțumesc. Mă descurc.

— Doar că știi cum e. Treburile merg destul de greu. La oraș. M-am gândit că ne-am putea ajuta unul pe celălalt. Într-un moment dificil. De dragul vremurilor de altădată. Un aranjament benefic pentru amândoi, înțelegi.

— Nu cred c-ar fi foarte practic.

— Ba ar fi extrem de practic!

— Scuză-mă.

— Hai acum.

— Cred că autobuzul trebuie să plece în curând.

— Uite, îți cer scuze.

— N-aș vrea să-l pierzi.

— Dar o să te gândești la asta? O să-mi dai de veste?

— Cred c-ar trebui să pleci. Dacă vrei să prinzi autobuzul

ăla.

— Mary, ai să te gândești la asta?

— Mulțumesc foarte mult pentru flori. Sunt foarte frumoase. Apreciez că te-ai chinuit să le găsești.

— Mary, te rog!

A ieșit în hol și îi ținea haina, așteptând să se încalțe. O ținea între ei, parcă special ca să îl descurajeze. Nu ar fi suportat o scenă. El a deschis ușa și și-a luat haina și și-a ferit capul de ninsoare. Nu s-a uitat la ea când a plecat. Ea a închis ușa ca să nu iasă căldura. L-a privit prin vizor. Obiectivul vizorului îl făcea să arate încovoiat, mai mic decât era în realitate.

Ceea ce i-a amintit, mai târziu

Grantham

Și apoi mai era americanca aceea căreia îi oferise camera liberă atunci, fără să se întrebe sau să se gândească sau să ia măcar în considerație faptul că ar fi vrut și Catherine să fie anunțată cel puțin. Aflase când se întorsese acasă de la serviciu și o găsise pe femeie în hol, deloc surprinsă sau stânjenită, mâncând iaurt direct din cutie și așteptând să audă ce are Catherine de spus. Ceea ce nu fusese, desigur, nimic mai mult decât un *bună* sfios și întrebător. Ținea ușa din față deschisă în spatele ei, în timp ce ploaia bătea înăuntru dinspre grădină, și pe chipul americancei s-a întipărit doar pentru o clipă ceva ca o expresie de îngâmfare sau de amuzament, până ce, într-un târziu, a întâmpinat-o pe Catherine cu un *bună* al ei, calm și nepăsător. Și continua să mănânce iaurt. Și nu făcea niciun efort să dea o explicație.

O femeie care arăta ciudat, își amintea ea. Foarte slabă și foarte palidă, cu ochi înroșiți și cu haine neasortate; o rochie lungă din bumbac, o cămașă bărbătească în carouri, o eșarfă de școală, o pelerină de ploaie bej. Sandale. Fără machiaj. Inițial arăta ca în jur de șaizeci de ani, dar Michael a spus mai târziu că el a crezut că are mai degrabă vreo patruzeci și cinci. Aceea era și vârsta lor atunci, de fapt.

— Pot să te ajut? întrebase Catherine, dar nu prea tăios – ciudată această ezitare de a fi mai directă, de a spune „Cine naiba ești?“ și „Poftește afară din casa mea!“.

Iar femeia dăduse din cap că nu și zâmbise grațios și spusese:

— O, nu, mulțumesc, soțul tău a fost deja foarte amabil.

Ținea în sus lingura cu care mânca iaurt ca să arate cu ce amabilitate fusese tratată. Atunci apăruse Michael, zăbovind dinadins în ușa camerei, iar Catherine înțelesese situația, se dusese direct în bucătărie, fără să mai spună vreun cuvânt, ca să își dea jos haina udă și să se așeze la masă și să aștepte ceva de genul unei explicații în timp ce femeia se ducea sus.

Femeia avusese niște probleme, se părea. Asta îi zisese ea lui Michael, și asta i-a zis și el lui Catherine când a mers după ea în bucătărie și s-a așezat la masă ca să îi explice. Nu era genul care să meargă din ușă în ușă să ceară ajutor, îi spusese ea, dar nu știa ce altceva să facă. Venise acolo pentru un tratament medical, auzise că spitalul de acolo era un centru renumit și, desigur, nu se gândise să își pună problema cazării, întrucât știa că merge la spital și așa mai departe, doar că apoi întâmpinase niște greutăți în ceea ce privește internarea, greutăți despre care nu a vorbit prea clar, dar care păreau să fie legate de niște documente pe care nu le avea, și ar fi trebuit să prevadă asta, desigur, era conștientă că ar fi trebuit, dar oamenii în starea ei tind să se agațe de orice posibilitate, și acela era un centru renumit în lume, spitalul acela, și speri uneori că problemele administrative nu sunt pe primul loc, Michael înțelegea, nu-i așa? Dar partea proastă era că ea își cheltuise toți banii venind acolo și în acel moment avea această, cum să zică, ei bine, această problemă. Dacă Michael înțelegea la ce se referea ea.

Prima conversație avusese loc la biserică. Oamenii veneau adesea acolo să caute ajutor, iar Michael le dădea aproape totdeauna câte ceva: mâncare sau bani sau adresa vreunui adăpost. Uneori era de ajuns că nu le închidea ușa în față, că le

asculta explicațiile lungi despre înmormântările de care erau nevoiți să se ocupe, excursiile școlare pe care erau nevoiți să le plătească, contoare de gaz defecte și cecuri pierdute și neînțelegeri privitoare la formularele pentru ajutoarele sociale. El nu era naiv; știa când să spună nu. Doar că nu considera totdeauna că faptul că i se vindeau gogoși era un motiv suficient ca să nu ajute dacă putea. *Disperații sunt cei care vin cu cele mai bune povești*, obișnuia el să spună, iar Catherine îl admirase pentru asta, cândva, pentru refuzul lui de a lăsa cinismul să se adune cu fiecare bătaie la ușa biroului parohial. Ea nu era capabilă de un asemenea refuz, știa. Pe ea o făcuse mai cinică slujba ei, cu mult timp în urmă, când auzea studenții care îngăimau scuze pentru lucrări proaste și predate târziu, când participa la ședințele de catedră, unde oamenii foloseau expresii ca *reinventarea experienței universitare*. Și apoi când venea acasă de la o asemenea ședință și găsea o americancă bizară mâncând iaurt în holul ei.

Mai ținuseră oameni la ei și înainte, desigur. Nu era ceva nou. Chiriași, prieteni ai prietenilor, oameni ca femeia aceea, care apăreau pur și simplu la biserică și aveau nevoie de un loc unde să stea. Pe Catherine nu o deranja în general. Casele parohiale erau mari, și ei aveau o mulțime de camere libere. Se pare că Michael considera că asemenea gesturi fac parte din slujba lui, la fel de mult ca vizitele, predicile, împărtășania; sau nu atât parte din slujba lui, cât parte din viața lui. *Ce semnificație are credința noastră dacă nu facem lucrurile astea pentru cel mai mic frate al nostru?* Îl auzise de multe ori rostind fraza asta în predicile lui și fusese încântată cândva să vadă cu câtă sinceritate părea să o ia în serios.

L-a întrebat cât o să stea la ei americanca, iar el a spus că nu mult. L-a întrebat de ce nu a vorbit cu ea mai întâi, iar el i-a spus că efectiv n-a avut când, și nu avea ea încredere în

judecata lui? A întrebat de ce boală suferă femeia dacă a bătut atât drum să găsească un tratament, iar el i-a spus că nu e sigur, că femeia n-a intrat în detalii, dar că a rămas cu impresia că suferă de o boală de oase. Ceva destul de rar, a spus el, iar ea a ridicat din sprâncene și a făcut o față neîncrezătoare, apoi a spus că nu are sens ce spune el, povestea nu avea niciun sens. Iar el s-a făcut că plouă și au pregătit cina încordați, aproape în tăcere. Catherine a fiert și a scurs și a zdrobit cartofii, adăugând unt și lapte și sare. Michael a întors cârnații pe grătar, a pus masa, a amestecat sosul, a dispărut sus ca să o invite pe femeie cu ei la masă și a revenit să comunice că ea i-a zis că nu-i e foame și că nu vrea să îi deranjeze. Se mișcau unul pe lângă altul cu o ușurință dobândită, dându-și din mână în mână furculițele și lingurile și cuburile de supă fără să aibă nevoie de vorbe, iar când s-au așezat la masă și au spus rugăciunea de mulțumire, iritarea ei scăzuse îndeajuns ca să poată întreba cum o cheamă pe femeie. Michael a spus că nu știe. Nu întrebase sau ea nu spusese, și în tot timpul cât a stat la ei i-au zis „femeia asta“ sau „americanca“ sau, de cele mai multe ori, pe scurt, „ea“. Când ai să vorbești *cu ea*? Ce caută *ea* aici? Cât timp o să mai stea *ea* aici?

Toată povestea ar fi trebuit să fie ultima picătură, s-a gândit Catherine.

A doua zi după ce a ajuns, americanca s-a dus înapoi la spital – știau asta pentru că lăsase un bilet în hol pe care scria PLECAT LA SPITAL cu litere mari, groase – și când s-a întors, după-amiază devreme, s-a dus direct în camera de oaspeți, fără să îi spună lui Michael care fusese rezultatul vizitei. Același lucru s-a întâmplat, exact la fel, cu un al doilea bilet – PLECAT LA SPITAL IAR –, lăsat a doua zi. Duminică femeia a stat în camera ei toată ziua și, când Catherine a bătut la ușa ei la ora cinei, a fost întâmpinată de o liniște bruscă, încordată, ca și cum

femeia făcuse câțiva pași prin cameră și apoi se oprise, ținându-și răsuflarea, ascultând. Catherine a bătut din nou.

— Cine e? a zis femeia. Cine e acolo?

Întrebase cu suspiciune, aproape cu agresivitate. Catherine a ezitat.

— Sunt Catherine.

S-a gândit că ar trebui să adauge ceva ca *soția lui Michael* sau poate chiar *soția pastorului*, ca să clarifice, având în vedere că nu făcuseră practic cunoștință. Dar nu a adăugat nimic. Americanca a deschis ușa smucit și a făcut un pas înainte, stând un pic mai aproape decât ar fi vrut Catherine, purtând aceleași haine nepotrivite pe care le avusese pe ea când sosise. Nu a spus nimic. Părea că o așteaptă pe Catherine să vorbească. Pe Catherine o scotea din sărite felul nepotrivit în care își manifesta… Ce era aia, siguranță de sine? Stăpânire de sine?

— Ne întrebam doar dacă e totul în ordine, a spus Catherine. Aștepta, vorbind calm. Ne întrebam dacă ai nevoie de ceva, a adăugat.

Femeia a părut să se relaxeze puțin.

— Sunt bine, a zis. Mulțumesc că m-ați întrebat.

— Ai rezolvat ceva la spital? a întrebat Catherine. Cu documentele și restul?

Femeia a zâmbit.

— Ei, știi cum sunt locurile astea, a zis, dând din mână cu dispreț. Îți dau tot felul de formulare de completat și hârtii de semnat și îți cer tot felul de documente, e numai birocrație, nu?

Catherine s-a uitat la femeie și a observat din nou cât de slabă și de palidă era. I-ar fi fost de folos să își dea cu puțină pudră, o pată de culoare în obraji, ceva în jurul ochilor. Arăta epuizată.

— Te superi dacă întreb de ce anume suferi, mai exact? a spus Catherine, vorbind mai aspru decât ar fi vrut.

Femeia a privit-o pentru un moment, clipind cu intensitate, ca și cum ar fi avut ceva în ochi.

— O să mă duc iar de dimineață, a spus ea, ignorând întrebarea. Poate o să reușesc să rezolv problemele mâine și n-am să vă mai deranjez.

— Ah? a spus Catherine. Știi cât timp ai să fii plecată? Pentru că eu și Michael nu vom fi acasă până târziu.

Femeia a zâmbit și a dat să închidă ușa.

— O, nu, a spus ea. E în regulă. Pot să intru singură, mulțumesc.

Catherine l-a găsit pe Michael la parter, dormind în fotoliu, și l-a întrebat dacă i-a dat o cheie femeii. El s-a mișcat ușor și i-au căzut din poală pe podea foi din ziarul de weekend. Catherine a repetat întrebarea, iar el a deschis un ochi să se uite la ea.

— Atunci mi s-a părut o idee bună, a zis.

Ceea ce i-a amintit, mai târziu, de dimineața de după prima noapte petrecută împreună și de cum stătea el întins în pat cu un ochi deschis, ca în acel moment, privind-o cum se îmbracă. Pentru că avusese impresia că visează și nu voia să se trezească, spusese el. N-a părut așa, îi zisese ea, încheindu-și nasturii de la bluză și uitându-se prin cameră după ciorapi; păruse mai degrabă că o spionează. Ei îi plăcuse foarte mult când o privise așa, atunci. *Și te mai numești și popă.* Asta a spus-o când ideea ca el să fie preot era încă un fel de glumă, înainte să fie hirotonit; chiar înainte să se căsătorească, deși avuseseră niște îndoieli în legătură cu acel *înainte*, își puseseră problema dacă nu ar fi mai bine să aștepte, dar o rezolvaseră zicându-și că logodna e un angajament în sine și că în fața lui Dumnezeu erau ca și căsătoriți. Ea și-a adus aminte de graba lor la cină în seara aceea, odată ce luaseră decizia asta; abia se atinseseră de mâncare, abia scoseseră un cuvânt, se grăbiseră să ia autobuzul

înapoi către apartamentul prietenului lui când cei mai mulți oameni abia ieșeau în oraș. Și apoi căldura și graba primei nopți de sex, prăbușirea prea rapidă sub greutatea atâtor așteptări. Înțelegerea faptului că și acela, la urma urmei, era un alt lucru pe care trebuiau să îl învețe, să îl ia în considerație, să îl exerseze.

Și cât aveau atunci, douăzeci și unu, douăzeci și doi de ani? Trecuse mai bine de o jumătate de viață de atunci. Abia terminaseră facultatea și deja făceau următorul pas. Michael la colegiul de teologie, pregătindu-se de preoție, vorbind despre îndatoririle preoțești și despre parohii și despre înțelegerea vocației; Catherine mai puțin sigură, știind doar că vrea să continue să studieze engleza, că nu vrea să ajungă să predea, așa cum ajunseseră foarte mulți dintre prietenii ei. Nu trecuseră mai mult de doi ani de când se cunoscuseră, în timp ce erau voluntari la cantina parohială – Michael debordând de înfiorarea izvorâtă din credința recent dobândită, Catherine căutând un mod de a reaprinde o credință din copilărie care fusese mai mult o moștenire decât o alegere –, și deja gândul că ar putea să nu fie împreună le păruse dificil și ireal. Ca și cum ar fi fost aduși în mod inevitabil împreună. Ceea ce ea crezuse, atunci. Viața lor împreună fusese atât de plină de sens încât le păruse ceva mai mult decât o întâmplare: proiectul cantinei și adăpostul pentru noaptea de Crăciun la realizarea căruia participaseră; privegherile pe care le organizaseră, posturile de douăzeci și patru de ore; și vara aceea în Europa, când dormiseră prin gări și parcuri, se duseseră la concerte cu intrare liberă în biserici distruse, participaseră la împărtășanie în aer liber cu nemți și italieni și norvegieni, și se gândise că așa avea să fie viața lor de atunci înainte, că acea conștiință nesfârșită a posibilității era ceea ce ar fi putut ajunge să însemne credința ei.

Și au urmat căsătoria, hirotonirea, o primă parohie, un apartament. O diplomă de masterat, un proiect de doctorat, o problemă de finanțare și faptul de a fi ajuns să predea în fiecare semestru. Toate lucrurile acelea fuseseră decise, aranjate pe când erau încă prea tineri ca să știe mai bine. „Poți să reiei cercetarea mai târziu, totuși“, îi zisese Michael, după ce planul cu doctoratul căzuse și ea se văzuse în situația de a accepta să predea la urma urmei; nu era nicio grabă. Încerca să o liniștească. Era cu ochii pe ce făcea ea.

Luni dimineața au găsit lingura de iaurt în fața camerei americancei, cu un bilet. MULȚUMESC PENTRU LINGURĂ, scria. Catherine a bătut la ușă și a așteptat puțin înainte să tragă cu ochiul înăuntru. Patul era făcut și geanta de voiaj pe care o adusese femeia cu ea nu mai era acolo. Dar încă erau haine în șifonier și o eșarfă care atârna în spatele ușii.

— Deci, nu a plecat, a spus Catherine.

— Nu pare să fi plecat, a spus Michael, întorcându-se deja cu spatele.

— E posibil ca pur și simplu să fi uitat să-și împacheteze toate lucrurile.

— Poate, a spus el, pe un ton care sugera că e neverosimil, și a coborât.

A închis ușa și s-a dus după el, luând corespondența și lăsând-o pe masa din bucătărie, în timp ce Michael punea ibricul pe foc. A tăiat două felii de pâine și le-a pus la prăjit, iar Michael a adus farfurii și cuțite și unt și miere din dulap. Mecanică, rutina aceea. De nedistrus, aproape.

— Nu-mi place de ea, a anunțat Catherine.

Michael a privit-o ciudat.

— Să-ți placă de ea? Nici măcar n-o cunoști. Ce motive ai avea să-ți placă sau să nu-ți placă de ea?

Prăjitorul a scos pâinea înainte să se prăjească, cum făcea

de obicei. Aparent, ceva era în neregulă cu cronometrul. Nimic ce nu ar fi putut fi reparat. Catherine s-a întins și a pus pâinea la loc la prăjit.

— E ceva la ea, a spus. Mă face să mă simt prost. Felul în care mă privește. Felul în care pare să creadă că i se cuvine ceea ce îi oferim.

Michael a umplut ceainicul, l-a pus pe masă și s-a așezat.

— Felul în care te privește? a repetat.

Părea amuzat. Prăjitorul a scos pâinea afară și ea a pus-o din nou la loc.

— Și felul în care nu-mi răspunde la întrebări, a adăugat ea.

Michael a scos un sunet din gât, ceva ca un sforăit sau un chicotit înfundat. O hârâială, ar fi numit-o cândva oamenii. Se căsătorise cu un bărbat care hârâia la ea în timp ce luau micul dejun. Prăjitorul a scos pâinea a treia oară. Ea a adus pâinea prăjită la masă și i-a dat-o lui.

— Ce caută ea aici, Michael? a întrebat aspru. Ce caută în casa noastră? Ar putea fi oricine. Nici măcar nu-i știm numele.

El a întins untul pe pâinea prăjită înainte să răspundă, și ea a văzut în expresia lui aceeași siguranță de sine care o scotea din sărite și pe care i-o arătase și americanca.

— În primul rând, a zis el, nu e casa noastră. Este o casă parohială. Aparține Bisericii, iar noi suntem oaspeți aici în aceeași măsură ca ea.

Catherine a încercat să îl întrerupă, dar el a ridicat un deget să o oprească. Chiar a ridicat un deget. De când începuse să facă asta? De ce nu spusese ea niciodată nimic?

— În al doilea rând, a continuat, această femeie a apelat la mine pentru ajutor și, chiar dacă este ciudată sau evazivă sau chiar dacă spune sau nu adevărul, nu văd ce rău ar fi dacă îi oferim cazare pentru câteva nopți. Nu e ca și cum am avea nevoie de cameră.

El a turnat ceaiul, împingându-i-l pe al ei de-a lungul mesei și apucând teancul de scrisori.

— Dar, în cazul în care consideri că am făcut o greșeală, a zis el, ești liberă să-i ceri să plece.

Exista un cuvânt pentru asta, pentru atitudinea lui față de toată povestea aceea. Superioară? Disprețuitoare? Și exista un cuvânt pentru femeile ca ea, care rabdă un astfel de comportament pentru un timp atât de îndelungat cât a răbdat ea. Un cuvânt cum ar fi „slabă“? Nu chiar slabă, era mai complicat de atât, dar nu fermă, nu categorică. Nu în cazurile care contau. S-a ridicat, lăsându-și ceaiul pe masă și pâinea prăjită neatinsă. Renunțase de mult să mai trântească ușile, așa că a lăsat, în schimb, ușa larg deschisă și s-a dus sus să se pregătească pentru serviciu.

Serviciul era un post de lector la catedra de engleză din noua universitate. Nu reluase niciodată cercetarea. Nu erau foarte multe posturi de cercetare disponibile la catedrele de engleză din universitățile noi. A scris tot felul de articole prin diverse publicații, și-a făcut treaba ca să își mențină un nivel respectabil al evaluărilor pentru cercetare, dar în general s-a concentrat pe păstorirea studenților ei în ceea ce privește textele de studiat și critica literară; ținea cursuri și seminarii, dădea de scris eseuri și corecta eseuri și încerca să țină pasul cu toată munca birocratică ce se strecurase în ultimul timp printre îndatoriri.

Era totuși o slujbă bună. Îi plăcea. Nu își amintea de ce fusese cândva foarte hotărâtă să evite catedra. Îi plăcea să stea în fața unui grup de studenți și să îi ajute să dobândească o înțelegere a ceea ce putea face literatura, a ceea ce făcea. *Dezvoltarea instrumentelor analitice*, așa se zicea, deși ea prefera descrierea primului ei șef de catedră, și anume *să aprinzi lumina acolo sus*.

Îi plăcea să se afle într-un mediu în care oamenii își făceau meseria cu plăcere, o apreciau, chiar dacă încercau să pretindă că nu era așa. Îi plăcea să aibă colegi – văzuse cum munca solitară a lui Michael îl izolase uneori, îl făcuse să se concentreze asupra sa – și îi făcea plăcere să stea pur și simplu în sala profesorilor, alături de ei, bând cafea, discutând, ascultând bârfe. Iar acestea din urmă păreau să se înmulțească pe măsură ce îmbătrâneau; unii dintre colegii ei erau deja divorțați, unul de mai multe ori, și în decursul anilor se tot vorbise despre ce se întâmplă în casa fiecăruia. Odată, chiar, se aflase în situația în care fusese clar că asta era și pentru ea o opțiune. Dar ideea îi păruse absurdă, o caricatură a vreunei nemulțumiri pe care poate că o simțise, și refuzase. Se întreba dacă se bârfise despre asta în jurul mesei de cafea de la universitate, cu posterele cu colțurile îndoite, care reprezentau coperți de romane, lipite pe perete, și cu dosarele stivuite în colț în spatele ușii. Părea neverosimil.

Când a ajuns acasă în după-amiaza aceea, Michael i-a arătat un bilet pe care îl găsise pe masa din biroul lui. AȘ APRECIA MAI PUȚINE ÎNTREBĂRI, zicea; NU REACȚIONEZ BINE LA STRES DIN CAUZA STĂRII MELE DE SĂNĂTATE.

— Trebuie să-i ceri să plece! a spus Catherine.

Michael a scos un sunet prin care dădea de înțeles că nu se angajează la nimic, un *mmm* sau un *ăăă,* și Catherine aștepta ceva mai mult.

— E o afirmație categorică totuși, nu-i așa? Ce i-ai spus femeii?

— Michael, te rog! Pur și simplu nu mă simt bine cu ea în casă! a spus Catherine.

— Crezi că ține post? a întrebat Michael.

Catherine a luat biletul din mâna lui și s-a uitat din nou pe el.

— Poftim?

— Crezi că postește? a repetat el.

— Nu știu, Michael, chiar nu știu.

Deodată s-a simțit foarte obosită.

— Pentru că, din câte văd, nu mănâncă decât iaurt, a spus el. Ai observat să mai mănânce și altceva? N-a cerut să folosească bucătăria. N-a cinat niciodată cu noi, tot insistă că nu-i e foame. N-ai observat?

Părea fascinat de idee.

— Michael, a spus Catherine. El s-a uitat în sus. Nu poate să stea aici.

Femeia s-a întors târziu. Au auzit-o intrând în timp ce strângeau masa, și, când Catherine a ajuns în hol, ea era la jumătatea scărilor.

— Bună din nou, a spus Catherine.

Femeia s-a întors spre ea, cu geanta de voiaj într-o mână și cu o pungă plină de cutii cu iaurt în cealaltă.

— Hei! a spus ea.

Părul îi atârna moale în jurul feței, iar pielea îi era și mai palidă. Părea extenuată, bolnavă.

— N-ai rezolvat nimic la spital? a întrebat Catherine.

Femeia o privea țintă.

— Arăt ca și cum aș fi rezolvat ceva? a spus, întorcându-se cu spatele.

Ajunsese aproape în capul scărilor până să își ia inima în dinți Catherine și să răspundă.

— Scuză-mă, a spus ea, ridicând vocea puțin. Scuză-mă!?

Femeia s-a oprit, dar nu s-a întors înspre ea.

— Scuză-mă, a spus Catherine din nou, încercând să își înmoaie vocea cu un râs, dar pur și simplu mă întrebam… Vreau să zic, noi, de fapt, nu ne cunoaștem numele una alteia, nu-i așa?

O aștepta pe femeie să se întoarcă spre ea și simțea cum i se încleștează pumnii văzând că nu o face.

— Numele meu e Catherine! a strigat.

— Bună, Catherine, a spus femeia, dezinteresată, și a continuat să urce scările până a ajuns în camera ei.

Catherine stătea în hol, așteptând ceva, nedorind să se întoarcă în bucătărie și să audă cum Michael o întreabă cum a fost ziua și la ce să se uite la televizor, ca și cum nu se întâmpla nimic deplasat. Ca și cum femeia nu stătea la ei mai mult decât spusese el că o să stea. Ca și cum femeia ar fi fost sinceră și directă cu ei și nu le-ar fi dat niciun motiv de îngrijorare.

S-a rugat pentru lucrul ăsta mai târziu în seara aceea, în timp ce ședea în camera din față cu o lumânare aprinsă și cu o Biblie pe măsuța de cafea, o rugăciune confuză în care cerea să fie avuți în pază toți, ca temerile ei legate de femeie să se dovedească nefondate, ca femeia să găsească ceea ce căuta la spital, ca Michael sau ea însăși să găsească o modalitate de a rezolva situația aceea, ca ea să fie mai puțin suspicioasă și mai încrezătoare în lume și în oamenii care îi ieșeau în cale, ca Dumnezeu să îi dea mai multă dragoste și credință și empatie în asemenea situații, ca Michael să o asculte puțin mai mult, să îi ia temerile mai în serios, ca Dumnezeu să vegheze asupra lor, a tuturor, în acea situație.

A deschis ochii și a văzut-o pe femeie stând în ușă, îmbrăcată tot cu pelerina bej lungă și cu o altă lingură în mână. Zâmbea.

— Îți cer scuze, a spus. N-am vrut să deranjez. Doar mi s-a părut că aud ceva.

— Ei bine, a spus Catherine, eram doar eu.

S-a simțit ca și cum ar fi fost prinsă cu ceva, descoperită cumva. Femeia a zâmbit, și acea siguranță de sine, acea mulțumire de sine, acea ce o fi fost de sine era din nou acolo.

— Da, a spus. Erai doar tu.

A observat-o pe Catherine uitându-se la lingură.

— A, a spus, sper că nu te superi. Mi-am luat singură o lingură, pentru iaurt.

Pronunțase iaurt cu un „a“ lung, ceea ce lui Catherine, în starea ei de iritabilitate, i s-a părut o nouă ofensă.

— O, nu, a răspuns Catherine, ridicând mâinile și încercând să pară nonșalantă, apoi lăsându-le să cadă cu zgomot pe coapse. E în regulă. E doar o lingură.

Un zâmbet slab întâmpinat de o ridicare a umerilor. Femeia și-a aruncat privirea în jos, la Biblie, la lumânare.

— Te rugai? a întrebat.

Catherine a dat din cap că da, iar femeia a părut încurcată, înclinându-și capul ca și cum ar fi fost pe cale să spună ceva.

— Păi, a spus în cele din urmă, nu te mai reții. Se pare că soțul tău s-a dus deja la culcare.

— Noapte bună, a spus Catherine.

Femeia a plecat, închizând ușa în urma ei, iar Catherine privea cum flacăra lumânării tremură și, în cele din urmă, se liniștește.

Totuși, nu trebuia să fie supărată. Nu era corect. Nu ar fi trebuit să fie supărată atunci și ar fi trebuit să învețe să nu se mai supere în privința lucrurilor ăstora. El era devotat slujbei sale. Se îngrijea de biserică, de reamenajare, de noile servicii comunitare pe care voia să le ofere, încerca să inducă enoriașilor un entuziasm misionar. Erau toate lucruri bune de care să îi pese, de care să se îngrijească în fiecare clipă în care era treaz. Dar ea se săturase de toate astea. Se săturase să fie remorca lui, în timp ce el se ocupa de lucrurile acelea.

Cel puțin oamenii nu îl căutau acasă, în general. Asta era ceva. Li se întâmpla altor preoți, se întâmplase în parohiile dinainte, dar nu se întâmplase acolo. Casa parohială era prea

departe de biserică, arăta prea anonim, așa că nu se treziseră cu oameni bătând în ușă la orice oră ca să ceară bani, așa cum mai ceruseră unii prin alte părți. Oamenii se duceau la biserică, și Michael se ocupa de ei acolo. Ceea ce era bine. Le oferea o oarecare detașare, în general. Însemna că Michael avea parte de puțină relaxare odată ajuns acasă și însemna, de asemenea, o grijă mai puțin pentru Catherine, care nu trebuia să fie mereu Soția Preotului. Tot existau, desigur, telefoanele și enoriașii care știau unde locuiesc ei și insistau să telefoneze ca să lase mesaje, să discute despre documente administrative, despre probleme, și vorbeau cu ea când Michael nu era acasă, ca și cum ea ar fi fost secretara lui. O deranjase mai mult în primii ani, înainte să simtă că are o carieră stabilă. Îi displăcuse ideea că rolul ei în lume s-ar putea reduce la nimic mai mult decât a fi Soția Preotului. „M-am căsătorit cu tine“, s-a răstit odată la el, „nu m-am căsătorit cu slujba ta! Nu m-am căsătorit cu Biserica!“

Aceea fusese prima criză prin care trecuseră. Mai fuseseră și altele; reacția lui mută, mocnită la moartea mamei lui, când o dăduse la o parte cu totul din viața lui, iar ea aproape că fusese pe punctul de a pleca; șirul de furturi din ultima parohie; incidentul care nu s-a întâmplat niciodată cu colegul ei de la catedra de engleză. Și mai era, desigur, și problema privitoare la copii, dar, într-un sfârșit, renunțaseră să mai vorbească despre asta, odată ce se transformase într-o problemă mai mult sau mai puțin abstractă.

Și apoi mai era americanca pe care el o primise atunci în camera lor liberă, în urmă cu șase ani deja, iar ea nu putea să nu se gândească la faptul că era ceva ce se petrecuse de prea mult timp pentru ca problema să îi mai acapareze gândurile. Nu era ca și cum ar mai fi văzut-o vreodată.

În acea sâmbătă, când femeia se afla în casa lor de mai bine de o săptămână și nu dăduse vreun semn că s-ar fi pregătit de

plecare, Catherine se trezise auzindu-l pe Michael cum își pregătește micul dejun. Ea încerca, de obicei, să lenevească în pat sâmbăta și era trezită de obicei așa, de zăngănitul cuțitelor și al farfuriilor și al cănilor, reflectând, de fiecare dată, la faptul că zgomotele se auzeau prea tare, deși casa lor era foarte mare, și la faptul că ei doi păreau să se lăfăie în casa aia. A auzit cum prăjitorul scoate pâinea și cum Michael o pune la loc și s-a întors pe cealaltă parte ca să doarmă în continuare.

În bucătărie, Michael scotea untul și mierea din dulap și aștepta ca apa din ibric să fiarbă. Americanca a apărut în ușă – asta a povestit Michael, mai târziu – și a spus că speră că nu deranjează, dar ar putea să îl roage ceva? Michael a spus că da, desigur, iar ea a intrat în cameră și s-a așezat. Situația ei era mai complicată decât se așteptase, i-a zis ea. Aparent, ar fi fost nevoie să se întoarcă la New York ca să aducă de acolo copii după fișele ei medicale, o trimitere de la doctorul ei, documentele de asigurare. Ceea ce era o problemă, deoarece nu avea bani ca să se ducă acasă și să vină înapoi. Michael a întrebat dacă nu poate să roage pe cineva să îi trimită documentele. Femeia s-a uitat la el și i-a ignorat întreruperea, spunându-i din nou că nu are atâția bani, nu atâția cât să se ducă acasă și să vină înapoi. Nu avea nici măcar bani ca să se ducă până la Heathrow, ha, ha – asta a spus-o de parcă totul ar fi fost o mare glumă, potrivit lui Michael, sau, mai degrabă, de parcă ar fi vrut ca el să creadă că ea încearcă vitejește să prezinte lucrurile acelea sub formă de mare glumă – și, deci, înțelegea că cere mult, după toată bunăvoința pe care i-o arătaseră deja, dar credea Michael că ar fi vreo posibilitate să o ajute să iasă din încurcătură? Financiar?

Michael i-a zis că îi pare rău, dar că nu crede că poate face asta. Ceea ce a părut să o surprindă, a spus el. A părut să o dea peste cap. S-a schimbat ceva în expresia ei, așa a descris el

situația. Dar ea nu a spus decât că îi pare rău că l-a deranjat. Și apoi, în timp ce se îndreptau amândoi spre hol, a întrebat dacă poate să îl întrebe altceva. Un semn din cap că da sau o ridicare din umeri din partea lui Michael, iar ea a spus că observase că ceva e în neregulă, că se întreba dacă nu cumva sunt niște tensiuni între el și soția lui. Și răspunsul pe care l-a auzit Catherine, în timp ce stătea în ușa dormitorului lor în capul scărilor, a fost că el nu crede, de fapt, că e o întrebare potrivită, ha ha; în schimb, în descrierea pe care i-a făcut-o ei mai târziu, răspunsul a fost un *nu* mult mai hotărât.

El se dusese apoi să se întâlnească cu cineva la biserică, iar americanca se întorsese în camera ei și probabil că începuse deja să își strângă lucrurile, deoarece, cât stătuse Catherine la baie și se spălase pe cap, femeia dispăruse: camera era goală, cearșafurile strânse, cheia de la ușa de la intrare lăsată pe salteaua neacoperită, alături de un bilet.

A stat pentru câteva clipe în camera goală, simțind cum o liniște binecuvântată o înconjoară, apoi a coborât să pregătească masa de prânz. A spălat și a înțepat doi cartofi cu coajă și i-a băgat la cuptor. A spălat și a scurs și a pregătit o salată. S-a uitat în sertarul din bucătărie unde țineau cardurile bancare și pașapoartele și banii pentru gospodărie și s-a asigurat că totul e acolo. A verificat dacă noul laptop al lui Michael este tot în biroul lui. A aspirat în camera de oaspeți, a aruncat cutiile de iaurt din coșul pentru hârtii, a îndreptat covorașul. A dus cearșafurile mototolite jos și le-a băgat în mașina de spălat, iar când s-a dus din nou sus și-a verificat cutia cu bijuterii.

Nu că ar fi crezut că femeia avea să se dovedească a fi o hoață. Nu chiar. Voia doar o explicație rațională pentru ceea ce simțise în legătură cu ea, suspiciunea și anxietatea care – nu voia să admită – ar fi putut să fie lipsite de temei.

I s-a părut că a trecut mult timp până la sosirea lui Michael. El a început să îi povestească despre întâlnire aproape înainte să deschidă ușa, scoțându-și pantofii în hol și flecărind despre proiecte de finanțare prost dirijate și despre un protopop căruia îi păsa mai mult de clădirile bisericilor decât de punerea în practică a Evangheliei. Ea l-a așteptat să termine de vorbit înainte să îi spună că femeia a plecat, ceea ce s-a întâmplat când s-au așezat la masă, cu o salată asezonată și doi cartofi copți aburinzi între ei. I-a arătat biletul pe care îl lăsase, scoțându-l din buzunarul jachetei ei și desfăcându-l și netezindu-l pe masă. MULȚUMESC, zicea, PE CURÂND. El a zâmbit și a dat din cap și și-a pus un șervet în poală.

— Ce crezi că vrea să zică? a întrebat Catherine. *Pe curând?*

— Ei, sunt sigur că nu e nimic. Doar o formulă de adresare.

— Serios?

— Serios.

El și-a îndreptat șervetul în poală și se juca cu furculița și cuțitul.

— S-a încheiat criza, a spus el. A umplut două pahare cu apă. A luat ceva?

— Nu. M-am uitat, dar nu cred că lipsește ceva.

— A mai spus ceva când a plecat, în afară de biletul lăsat?

— Nu, nimic.

Au închis ochii și au rostit o rugăciune de mulțumire și au desfăcut cartofii, iar aburii au năvălit în cameră și au umplut spațiul dintre ei pentru un moment, în timp ce fiecare dintre ei aștepta ca celălalt să se întindă după unt și sare.

— Ei bine, a spus el. Aproape că zâmbea. Se simțea disculpat, a presupus ea. Bănuiesc că asta a fost tot.

— Da, a spus ea. Îmi închipui că bănuiești.

Găina și oul

Stickford

Nu îl prea încântă să vorbească despre asta, ca să fim sinceri. Adevărul e că este un lucru destul de greu de discutat. Dar devine tot mai mult un subiect de gândire. Are efecte indirecte. E vorba de faptul că lui îi e frică să spargă ouă. E un tip de fobie. Nu pare să existe vreun cuvânt latinesc pentru asta. A căutat. Dar, în principiu, are această teamă că într-o bună zi va sparge un ou și va găsi un mic fetus de pui ghemuit înăuntru. Mort. Din când în când își imaginează că fetusul este aproape viu – *mișcă din aripi fără vlagă*, asta este expresia care îi vine în minte –, dar știe că este o idee irațională.

De fapt, el este destul de sigur că toată povestea asta e irațională, dar nu își poate scoate ideea din cap. Știe câte ceva despre metodele de creștere a găinilor; le-a studiat și știe că șansele ca un ou fecundat și dezvoltat să ajungă în comerț sunt aproape egale cu zero. Din capul locului, dacă este un ou dintr-o fermă cu producție la intensitate mare, atunci e logic că nu ar avea cum să fie fecundat. Adică din cauza cuștilor. Și nici chiar din fermele organice sau din fermele în care găinile sunt crescute în libertate, sunt niște regimuri de inspecție incredibil de stricte acolo. Ar fi un eșec al unor sisteme foarte puternice, după cum a fost el informat din surse demne de încredere. Milioane și milioane de ouă sunt produse în fiecare zi.

E nevoie doar de unul.

Totul a început când l-a auzit pe un bărbat într-o cafenea

descriind cum acest lucru i s-a întâmplat lui. Bărbatul era proprietarul cafenelei. Vorbea la bar cu o femeie care comanda micul dejun. Îi povestea cum, în urmă cu câțiva ani, când lucra în bucătărie, spărsese un ou și găsise un pui înăuntru. A descris descoperirea lui destul de detaliat: cum fetusul era perfect dezvoltat, cu pene și așa mai departe, cum în locul gălbenușului erau, în mare parte, sânge și membrană. I-a zis femeii că l-a tulburat destul de mult întâmplarea și că de atunci nu mai e în stare să gătească cu ouă. Femeia s-a răzgândit cu privire la comanda ei. Își amintește foarte clar conversația. Bărbatul schița niște forme cu mâinile în timp ce povestea.

Dar și-a dat seama că problema devenise foarte serioasă odată, când stătea cu soția lui la o pensiune. Era undeva la țară și gazda avea găini în curte. Soției lui îi plăcuse. I se păruse că era într-adevăr un loc de încredere. Doar că el observase că era și un cocoș alături de găini, și apoi, la micul dejun, dăduse peste niște pete de culoare roșu închis în gălbenușurile ouălor prăjite. Pete micuțe, e adevărat, cam cât urma unui creion foarte ascuțit. Dar înțelesese ce erau. Și problema era că nu intenționa să îi spună ceva soției și nu intenționa să o jignească pe gazdă, așa că a dat înainte și a mâncat afuriseniile alea. Și apoi groaznic a fost faptul că erau absolut delicioase: erau literalmente cele mai proaspete ouă pe care le mâncase vreodată și chiar erau foarte bune. Cremoase și moi. Ușoare. Dar, în același timp, nu a reușit să nu se mai gândească la petele micuțe de culoare roșu-închis. Era ca și cum imaginația lui ar fi fost un microscop, așa s-a gândit. Și, ulterior, toată problema cu ouăle a devenit serioasă, așa s-a întâmplat, așa își amintește el că s-a întâmplat.

Faptul că se așteaptă, asta îl omoară. Numai când se gândește la asta. Chiar și când nu este în situația de a găti sau de a mânca ceva, doar se gândește la asta într-un moment

oarecare. Faptul că se așteaptă îi face cel mai mult rău. Dacă chiar se întâmplă să se afle într-o situație în care în mod inevitabil trebuie sparte ouă, tensiunea este, fără exagerare, aproape palpabilă. Stomacul i se încleștează, iar fața i se pregătește mai mult sau mai puțin să exprime dezgust. Stă acolo, ținând oul la distanță, de parcă ar sta să explodeze. Închide ochii și se încordează și îl sparge în castron sau în tigaie, și odată ce are ochii închiși trebuie să se încordeze din nou ca să-i deschidă și să se uite.

Măcar de s-ar întâmpla odată, asta a început să gândească. Dacă ar putea să isprăvească odată cu toată povestea. Atunci nu ar mai fi agitat din cauza faptului că se așteaptă. S-ar putea ca realitatea nici măcar să nu fie așa de rea, având în vedere toate lucrurile… Având în vedere toate lucrurile care i-au trecut prin cap.

Uneori și-a imaginat povestea cu un ou fiert tare. Îl decojește, pregătește sarea și piperul, apoi taie albușul tare al oului și face descoperirea. La un picnic. Într-un tren. La o întâlnire de afaceri. Sau, și mai rău, după ce a servit ouăle fierte tare unui musafir. Într-o salată, cum ar fi poate o salată verde cu rucola, cu boia de ardei presărată peste ouă, niște sferturi de roșie foarte coaptă, parmezan ras, ulei de măsline. Ouăle încă îndeajuns de calde ca să emane mireasma uleiului de măsline. Musafirul e primul care taie oul.

Sau, de asemenea, și-a imaginat cum se întâmplă lucrul ăsta în timp ce pregătește un sandvici cu ouă prăjite. Uleiul se încinge în tigaia de fontă. Feliile groase de pâine albă puțin prăjite, cu unt pe ele și decorate cu ketchup. În ceainicul plin cu apă fiartă se află pliculețele de ceai. Sparge oul în tigaie, se uită în altă parte pentru o clipă ca să ia sarea și piperul și apoi se întoarce și îl găsește acolo tocmai când albușul începe să sfârâie pe la margini. Și atunci tigaia încinsă ar face fetusul de găină să

se întoarcă pe toate părțile sau doar să se contracte ușor. Ar crea o iluzie, asta crede el.

Și da, înțelege că există tratamente eficiente pentru fobii. A făcut niște cercetări discrete, așa a aflat de ele, și așa a aflat că aceste tratamente au la bază în general un program de expunere treptată și de liniștire. Dar apoi problema se reduce la faptul că nu își poate închipui în ce fel i-ar fi de folos această terapie. În situația lui personală. Nu e ceva despre care îi face plăcere să discute, ca să fie sincer. A spart o grămadă de ouă de-a lungul vieții lui, așa că, orice ar fi, ceea ce trebuie să facă nu este să se expună mai mult, treptat sau altfel. Liniștirea ar fi o altă chestiune. A spart atâtea ouă de-a lungul anilor și, dacă există vreun rezultat, acela este doar că fobia tot crește. Crede că e foarte logic să fie așa. Dacă șansele ca acest lucru chiar să se întâmple sunt una la un milion sau una la un miliard sau oricât de mici or fi, atunci rezultă că probabilitatea crește, de fapt, cu fiecare ou spart în siguranță. Nu e sigur dacă raționamentul statistic este întru totul corect. Dar tot nu își poate stăpâni sentimentul că fiecare ou îl apropie mai mult de ceea ce îl îngrozește.

I-a dezvăluit soției lui tot, în cele din urmă. Trebuia să spună cuiva, asta a fost concluzia la care a ajuns. Nu l-a ajutat în vreun fel, după cum s-a dovedit. A fost – în opinia lui – remarcabil de lipsită de înțelegere. S-ar putea spune că acest fapt a împins până la limită relația lor. A existat și batjocură. I s-a făcut o farsă, de prost-gust, cu o jucărie de copil. De asemenea, un bărbat pe care îl cunoștea vag de la muncă, un bărbat care a fost identificat mai târziu ca răspunzător de adulter în procesul de divorț care a urmat, a scos un sunet abia perceptibil de cloșcă în timp ce stăteau împreună la coada de la cantină.

El nu a mai discutat, de fapt, acest subiect cu nimeni altcineva de atunci, ca să fim sinceri. Nu este deloc convins că i-

ar fi de folos.

New York

New York

OK. Deci, sunt tipii ăștia, tipii ăștia doi, și stau la marginea drumului, așteptând ceva. Ce așteaptă? Nu știm ce așteaptă. Nu încă. Asta face parte din suspans, OK? OK. Deci, stau acolo în picioare, arată cam obosiți, cam deprimați, știi ce zic? Da. Arată normal, cred. Un tip, ăsta e mai în vârstă, are în jur de patruzeci și ceva, cincizeci de ani, începe să chelească. O mustață mare. Nu, uită de mustață. Dar nu s-a bărbierit, ca să zic așa, nu de ceva timp. OK. Și celălalt tip, ăla e puțin mai tânăr, are în jur de douăzeci de ani, arată destul de bine, dar necizelat, știi ce zic? De asemenea, amândoi au un aspect foarte european de demult, care nu e dat de nimic evident, nu e dat de mustață sau de altceva, dar, când încep să vorbească, nu ești surprins că au un accent puternic, ca de polonezi, ca să zic așa, știi ce zic? Mă urmărești? Exact. Doar că nu pot avea amândoi accent polonez, că, dacă ar fi așa, de ce ar mai vorbi în engleză, corect? Deci, să zicem că tipul mai tânăr are un accent mai de slovac sau ceva. Nu știu. Trebuie să aibă accente îndeajuns de diferite ca să acceptăm că vorbesc în engleză, deși este evident că nu vorbesc foarte mult în engleză, înțelegi ce spun?

Ți-am zis deja, New York. Se desfășoară la New York. Exact.

Deci, tipii ăștia doi stau la marginea drumului și așteaptă ceva. Nu știm ce așteaptă, dar așteaptă. Acolo e suspansu' mă-sii, chiar acolo. Amândoi au sacoșe cu ei, niște sacoșe mici din plastic, de la un magazin ieftin, cu un pachet pentru prânz, ca

să zic așa, și un termos cu cafea și poate cu niște haine de lucru. Deci, arată ca niște muncitori, OK? Arată ca și cum ar fi muncit toată ziua. Deci, noi ne gândim că poate au terminat lucrul și așteaptă o cursă spre casă. Și camera se dă înapoi puțin și vedem un grup de oameni care așteaptă împreună cu ei, același gen de oameni, aceleași haine, sacoșe și așa mai departe, deci începem să cunoaștem un pic din context. Dar e clar că tipii ăștia doi sunt, știi tu, *tipii*. Și e clar că așteaptă de ceva vreme, pentru că, în timp ce camera se dă înapoi puțin mai mult și vedem câmpurile și fermele pe fundal, observăm că e aproape amurgul ăla specific de vară, care vine foarte târziu seara, cam pe la nouă sau zece. Zece fără cinci, sau cum o fi. Căcatul ăla de oră magică.

Câmpuri și ferme, exact. Da, cum am spus deja: New York, Lincolnshire. Exact. Lincolnshire, Anglia. Au New Yorkul original chiar acolo. Un loc mic, de două parale. Câteva case și un magazin și un drum lung și drept care ajunge până la Boston. Exact, Boston, Lincolnshire. Ți-am zis asta deja. Câmpii întinse. Vânt aprig. Ciori și excremente în copaci. Fabrica.

Deci. În orice caz. Avem cadrele astea de deschidere: tipii ăștia doi ai noștri, grupul mai mare, ogoarele pustii, cerul și alea-alea, corect? Deci, apoi băgăm o durată din aia în stil european care pune la încercare răbdarea publicului, înțelegi ce vreau să spun, alea-alea, întâi își scarpină sprânceana, pe urmă trage aer în piept, apoi un tractor trece foarte încet. Lucruri de soiul ăsta. Ca să creeze atmosfera! Ca să fim siguri că oamenii din public înțeleg că tipii ăștia sunt obosiți ca naiba și să îi facem să se întrebe ce e cu așteptatul. OK? Și pe urmă intrăm în dialog. Dialogul e central în partea asta, mă urmărești? Deci, întâi un tip zice „E frig“. Corect? Și tocmai ce am avut un text pe ecran, care zice „New York“, deci, facem conexiunea pe cont propriu, ca să zic așa, și parcă auzim „New

York, e frig“. Corect. Mă urmărești? Îți sună cunoscut? OK, deci, pe urmă vorbesc puțin despre vreme și despre cât e ceasul și după aia încep să se plângă că supraveghetorului, sau cui o fi, îi ia foarte mult timp să vină înapoi cu duba ca să-i ia pe toți și să-i ducă unde sunt cazați. Și tipul ăla spune ceva cum că supraveghetorul nu vine niciodată la timp. Și celălalt spune că întârzie mereu. Încă nu înțelegi? Nu? Așteaptă duba lor, corect? Dubă, omule, ce-o fi! Intrăm direct în dialog și toți vorbesc despre cât de grea a fost ziua, ca să zic așa, cât de greu a fost să culeagă ce or fi cules ei de pe câmp toată ziua, să zicem varză sau ceva, nu știu, ceapă verde și țelină și așa mai departe, un căcat de muncă din zori până în noapte, de îți rupe spatele, și acum supraveghetorul i-a lăsat de izbeliște și a coborât în sat sau ceva de genul ăsta. În sat. Da. Exact! Acum mă urmărești. Deci, ei vorbesc că s-au săturat de condițiile de muncă, de bani și așa mai departe. Și publicul începe să se întrebe ce e cu dialogul, adică de ce sună atât de ciudat și de incoerent, și, ca să zic așa, bine, deci, tipii ăștia sunt străini, dar asta nu explică multe, mai e ceva care se petrece, ceva destul de amuzant, și unele dintre replicile astea sună destul de cunoscut. Bine. Deci, tipul mai tânăr se plânge cel mai tare, dar tipul mai în vârstă, ăla e înțeleptul, îi tot dă cu trebuie să faci ce-ai de făcut, și tipul mai tânăr nu le are cu astea, așa că se apucă să spună că până aici a fost, că ajunge deja, că el o șterge de acolo, că pleacă imediat. Și apoi publicul zice, adică, da, acum înțelegem. OK? Mă urmărești? Nu vorbesc cu cuvintele lor, doar repetă căcaturile astea de mâna a doua pe care le-au auzit la radio și ne fac să ne gândim la noul New York, cel pe care îl știm cu toții, ăla care e clădit, ca să zic așa, pe imigrație și exploatare și munca a naibii de grea a maselor înghesuite, ca prietenii ăștia doi ai noștri.

La dracu’, nu știu, Wiktor și Andrej. Cum o fi! Da.

Deci, ei tot vorbesc și noi o ținem tot cu căcatu' de *longueur* în stil european și priviri pline de înțeles, ca să zic așa, și tâmpenii din astea. Știi ce zic? Un bătrân trece pe o bicicletă, foarte încet. Păsări apar din copaci și zboară împrejurul lor și se întorc în copaci. Toate pauzele astea lungi, ca să zic așa, exprimă trecerea timpului. Pentru că așteaptă mașina asta care să îi ducă înapoi unde locuiesc, da? Și tipul ăla încă vorbește despre faptul că s-a săturat de munca asta și de bani și de toate și mai bine s-ar întoarce acasă și celălalt tip, ca să zic așa, exclamă: „Nu e nimic de lucru acasă! Ce să faci? Să hoinărești pe străzi, să bei votcă ieftină și să ți-o iei de la gabori?“ Știi tu, în esență, aceleași căcaturi despre care muncitorii imigranți vorbesc mereu. Și totuși, nu au decât, ca să zic așa, replici pe care le-am mai auzit, știi ce zic? Unul dintre ei spune că o ia din loc dacă tot trebuie să meargă pe jos, celălalt spune ceva, că nu e foarte departe, ăla dinainte zice că a venit să caute o slujbă. Lucruri de felul ăsta. Și acum o luăm ca pe un joc, adică noi, publicul, vreau să zic, încercăm, ca să zic așa, să recunoaștem prostiile astea. Dar pe urmă ne gândim păi, stai așa, nu are niciun sens. Cum de tipii ăștia nu vorbesc cu cuvintele lor despre lucrurile astea? Cum de vorbesc cu limbajul ăsta de împrumut? Corect? Așa că începem să ne gândim, ia stai o clipă, deci, poate că e o glumă. Poate că auzim toate clișeele astea la mâna a doua pentru că nu auzim, de fapt, ce spun tipii ăștia. Îi vedem cum stau la marginea drumului și zicem da, aha, știm asta, muncitori imigranți, obosiți și epuizați, plătiți ca naiba, trași în piept, muncitori care dorm cu rândul în același pat, care trimit bani acasă, motorul economiei moderne, toate titlurile astea de căcat. Dar nu știm nici pe naiba. Chiar nu știm. Deci, dacă ne-am opri să îi ascultăm un minut, nici nu am auzi ce vorbesc. Ce dracu', asta e faza care se dezvoltă chiar înaintea ochilor publicului, știi ce zic?

Adică hai să vorbim de ironie, da? Suntem la dracu-n praznic! Și uite-i pe tipii ăștia doi care stau în New York-ul original! Știi ce zic?

Bun. În orice caz. Deci. Între timp s-a făcut destul de întuneric, și tipii ăștia doi ai noștri sunt tot acolo. Fumează, beau puțină cafea din termos, niște puști trec cu mașina pe lângă ei și le strigă niște prostii. Și așa mai departe. Și, în timp ce ne prindem de treaba că se face o glumă, abia dacă observăm că au început să vorbească despre unul dintre prietenii lor, un alt imigrant, care a murit într-un incendiu, tragic, ca să zic așa, și despre cum vor ajunge ei la înmormântare și cu ce haine pot să se îmbrace și dacă are cineva măcar idee cum să-i dea de știre familiei lui? Corect? Și, când începem noi să observăm, ei oricum au încheiat discuția. Deci, asta e o altă cotitură pentru public, chiar acolo: cum se face că eram prea ocupați gândindu-ne la semnificația a ceea ce se petrece cu dialogul ca să nu observăm măcar că tipii ăștia doi au o nenorocită de poveste proprie în viețile lor? Ceea ce pur și simplu demonstrează ideea, corect? Păi asta face, nu?

Deci. În orice caz, asta e tot. Da. Mașina lor tot nu apare. Își mai toarnă niște cafea și un tip o scuipă și zice „E rece“. Asta fiind prima replică pe care am auzit-o, adică sunt prinși într-un fel de buclă beckettiană, sau ce o fi. Da. Ecranul se înnegrește și apare genericul, sau ce o fi.

Sigur că e la nivel conceptual, ce mama mă-sii. Tu ce părere ai despre mine?

Slipway
SUTTON
ON SEA

Ceai franțuzesc

Sutton-on-Sea

Ștergeam mesele. Era liniște. Nu pregătiserăm multe prânzuri și ei plecaseră cu toții. Nu mai era înăuntru decât femeia aceea, cu un ceai. Tot vorbea, așa cum vorbește ea. Vedeam că podeaua trebuie spălată, dar nu credeam că pot cât era ea acolo. Marea era agitată și o furtună se îndrepta spre sud. Se vedea cum morile de vânt se învârt bine de tot, reflectând o lumină de undeva. Singurii oameni de pe plajă erau cei care își plimbau câinii. Ea spunea ce bun e ceaiul pe care i-l făcusem. Tot vorbea așa cum vorbește ea. Discursul obișnuit despre faptul că nu ești servit întotdeauna cu un ceai bun în vremurile astea și că în unele locuri nici măcar nu folosesc un ceainic. „Îți azvârle plicul direct în cană și se așteaptă să-l pescuiești singur de acolo“, spune. „Nu ca ăsta. Ăsta e un ceai bun.“ Nu e niciodată foarte clar cu cine crede că vorbește. Din când în când dau din cap afirmativ sau îi zâmbesc, dar asta nu pare decât să o deruteze, așa că cel mai adesea o las să își vadă de vorbăria ei. Nu că nu ar mai fi spus toate astea despre ceai până acum. Probabil că aș fi putut spune cea mai mare parte cuvânt cu cuvânt.

„M-am dus la Londra odată“, spune ea, „și un tânăr mi-a făcut un ceai cu apa dintr-o mașină de cafea, o mașină de cafea, nu îmi venea să cred, a folosit apa fierbinte dintr-o mașină de cafea și a umplut o cană dintr-alea în formă de castron, apă ferbinte, ia aminte, nu era nici măcar clocotită, era apă

fierbinte, și a pus pliculețul de ceai pe farfurioară și pur și simplu l-a lăsat acolo.“ Mă ocupam deja de condimente. Cei mai mulți oameni iau asta ca pe o aluzie, dar ea nu. Am strâns toate solnițele și pipernițele și le-am verificat. „Apa se răcea tot mai mult și pliculețul cu ceai pur și simplu stătea pe farfurioară fără să producă ceva și eu stăteam la bar și mă uitam la el“, spune ea. Am scos toate capacele borcănelelor în formă de roșie și am completat ketchupul. Începea să se înfurie. De obicei cam în momentul acesta alți oameni ar înțelege, dacă ar fi înăuntru, și s-ar pregăti să plece. Ea spune: „I-am zis, am spus nu te supăra, poți, te rog, te rog, să pui pliculețul cu ceai în apă, te rog, ce naiba faci acolo, îmi faci un ceai franțuzesc?“

A spus toate astea mai mult sau mai puțin dintr-o răsuflare. Așa cum i se întâmplă de obicei. A spus că tânărul a întrebat-o ce este ceaiul franțuzesc și că ea i-a zis că în Anglia facem ceaiul cu apă clocotită și ne asigurăm al naibii de bine că apa rămâne fierbinte și că orice ar fi fost ce a făcut el acolo semăna cu ceva ce se face probabil pe Continent. „Am fost în Franța odată“, spune ea. S-a uitat pe fereastră când a spus-o, privind cu ochii mijiți peste mare ca și cum ar fi putut vedea pământ. A spus că s-a dus acolo într-o excursie de o zi și așa făceau ei ceaiul și ei nu prea i-a plăcut. Mai erau și alte lucruri care nu i-au plăcut prea mult, dar nu a intrat în amănunte. Sau cel puțin, dacă a făcut-o, le-a mormăit în barbă, ca și cum ar fi fost prea rușinoase ca să fie rostite cu voce tare.

Deja spălasem toate vasele și terminasem și cu condimentele. Ștergeam meniurile. Probabil că vântul își schimbase direcția. Ploaia ajunsese pe plajă și bătea în geam. Îi vedeam pe cei ieșiți să își plimbe câinii cum fug. Unul dintre ei a venit la ușă și a trebuit să îi zic să lase câinele afară. Stătea pur și simplu acolo, fără să comande ceva, iar apa de pe el se scurgea pe podea. Eram bucuroasă că nu dădusem cu mopul.

Femeia continua să vorbească și vedeam cum el încearcă să își dea seama dacă vorbește cu el sau nu. Și-a dat seama destul de repede. „Nu m-a interesat niciodată să mă mai duc, nu mă număr printre cei pasionați de călătorii“, spune ea. „Pentru ce să pleci? Oricum trebuie să te întorci.“

Bărbatul nu prea știa încotro să se uite, am observat. I-am zis că ploaia o să treacă repede și el a dat din cap afirmativ.

„Toți oamenii ăștia care se plimbă cu avionul peste tot“, a spus femeia, care tot flecărea. „Nu știu ce cred ei că vor găsi. Totul e la fel. Oamenii sunt la fel. Și nu poți să ai parte de o ceașcă de ceai bun. Nici din iubire, nici pentru bani. Asta e o ceașcă de ceai bun. Într-un ceainic. Porțelan frumos. Lapte proaspăt. Nu e mare filosofie. Dar individul ăla pur și simplu stătea acolo și se holba la mine, întrebându-mă ce vreau să spun, și în timpul ăsta pliculețul cu ceai stătea pe farfurioară, iar apa se răcea tot mai mult. Zău așa!“

Ploaia s-a oprit și bărbatul a ieșit. Câinele a venit la el sărind și s-a scuturat în timp ce ușa era încă deschisă, așa că toată apa a ajuns pe podea. M-am dus și am încuiat ușa și am închis centrala și am început să fac casa.

„De exemplu, fiica mea“, spune ea. „Este plecată și lucrează când într-o țară, când în alta. Nu pare să-și fi deschis mintea. E plecată deja de aproape un an și abia dacă mi-a scris ceva. Nici măcar nu știu exact pe unde e. Și poți să pariezi pe ce vrei că nu are parte de un ceai bun. Asta e o ceașcă de ceai bun. E o ceașcă de ceai adevărat. La asta vrei să te aștepți când ceri un ceai. Un ceainic și o cană și niște porțelan frumos. E important să știi la ce să te aștepți. Te aștepți să primești lucrul la care te aștepți. Nu primești asta când te duci în altă parte. Nu știi la ce să te aștepți. Să lași pliculețul pe farfurioară așa, și apa care se răcește. Și oricum trebuie să te întorci.“

Soarele a ieșit din nori pentru un minut, și apa mării

strălucea, dar venea încă o ploaie. Am început să umplu găleata pentru mop și am întors câteva scaune cu susul în jos. A început să își adune toate sacoșele. A clătinat din cap de câteva ori ca și cum ar fi deranjat-o ceva.

„Ia ascultă la mine cum tot trăncănesc.“ După felul în care o spune, pare că vorbește serios. Că asta vrea. Dar eu aveam alte lucruri de care să mă ocup.

Închis

Gainsborough

Nu voia să îi spună Patriciei. Hotărâse așa chiar înainte de a-și fi luat la revedere, înainte de a fi stat acolo și de a fi auzit pașii lui îndepărtându-se, scârțâind pe pietriș. Oricum, ce era de spus. Erau doar vorbe.

Și el o abordase primul, pe când stăteau în camera de primire, ținând în mână broșurile cu informații și așteptând să înceapă turul Palatului Imperial. Ești englezoaică, nu? spusese el, iar ea dăduse din cap că da și el întrebase dacă se poate să facă schimb de aparate de fotografiat în dimineața aceea, pe durata turului. Ceea ce ea nu înțelesese imediat. Voia să fie pozat, explicase el, cu aparatul lui și voia să facă și el această favoare celuilalt. Ceea ce nu era deloc o favoare, pentru că ei nu îi plăcea să apară în propriile fotografii de vacanță. Știa cum arată.

Ne va scuti să tot schimbăm aparatele, spusese el.

I se păruse nepoliticos să spună nu, odată ce o rugase. Mai erau și alți oameni care stăteau acolo, alți oameni pe care el ar fi putut să îi roage, dar o rugase pe ea. Ceea ce era ceva.

I-a spus că e în Japonia pentru trei săptămâni. Tokyo, Kyoto, Osaka. Tot pachetul. Își cheltuise pensia de la armată, pentru că se gândise de ce naiba să stea degeaba și se întâmplase să aibă timpul acela liber. E *între slujbe*, i-a spus, zâmbind într-un fel care era surprinzător pentru un bărbat așa de voinic.

„Băiețește“ a fost cuvântul la care s-a gândit ea, deși nu credea că e mai tânăr decât ea. Fost membru al Corpului de Ingineri al Armatei SUA, așadar, văzuse câteva țări la vremea lui, dar nu fusese niciodată în Japonia, deși mereu dorise. Lucrase într-un atelier de reparații în ultimii ani, ca sudor, dar la un moment dat nu mai avusese de lucru. Locuia în Duluth, Minnesota, ceea ce, când te gândeai la toate țările prin care umblase, era ciudat că nu se afla la un milion de kilometri distanță. Un loc bun de trăit, și era aproape de localitățile în care locuiau acum copiii lui.

Îi spusese toate astea înainte ca turul să fi început măcar, iar ea îi zisese la rândul ei că e secretară la o școală din Gainsborough, Lincolnshire – la fel ca artistul, spusese, deși nu pictează în ulei, și fusese surprinsă când el a râs –, și că se află acolo doar pentru o săptămână. El vorbise cel mai mult, cinstit acum.

Și când se prezentaseră, tocmai când începea turul, el îi întinsese mâna. Lucru la care nu se așteptase. Avea o mână foarte mare. Chiar era un bărbat masiv, arăta, să zicem așa, ca un jucător de rugby sau ceva asemănător, și nu era gras. Faptul că dăduse mâna cu el o făcuse să se simtă într-un fel minionă. Lucru cu care nu era în mod clar obișnuită.

Wade, spusese el. Elizabeth, răspunsese ea.

Încăperea aceea, totuși. Dacă aveau de gând să adune acolo atâția oameni care să aștepte începutul tururilor, ar fi trebuit să pună un ventilator sau ceva. Aer condiționat. Era prea cald, serios. Închis.

O rugase să facă prima fotografie aproape imediat, în timp ce grupul mergea pe întinderea mare de pietriș alb, scârțâitul pașilor fiind înghițit de aerul fierbinte, nemișcat. O întrebase ce mai vrea să viziteze cât se află acolo, dacă ieșise din Kyoto, iar ea spusese că da, se organizau excursii de o zi în cadrul

pachetului pe care îl cumpărase ea: la Nara, Himeji, Hiroshima. Se simțise ciudat când menționase Hiroshima, ca și cum el s-ar fi putut gândi la vreo asociere. A, da, spusese el, am fost la Hiroshima, acum două zile. A fost ceva deosebit. *Copleșitor*. Și scosese un oftat prelung, puternic, ca și cum ar fi încercat să dea afară aerul din plămâni. Nu chiar o excursie distractivă, dar trebuie, ca să zic așa, spusese, uitându-se la ea. Așteptându-i încuviințarea, pe care ea i-o dăduse cu bucurie, dând din cap afirmativ și spunând oh, absolut, și eu cred. Atunci el întorsese capul către prima clădire a palatului și sugerase să îl fotografieze chiar acolo, stând în picioare și așezându-se în cadru în timp ce ea ducea aparatul lui la ochi.

Și în cazul în care avea să povestească cuiva despre asta când va ajunge acasă, nu Patriciei, dar cuiva măcar, va spune că acela a fost momentul în care a remarcat pentru prima oară, cu adevărat, cum arăta el. Erau mustața, desigur, și statura absolut masivă a acelui bărbat. Dar mai era ceva, ceva delicat și liniștit pe fața lui și în ochi, ceva ce contrasta cu felul lui de a vorbi tare și cu mâinile supradimensionate. Era drăguț să îl privească așa, prin vizor.

Schimbaseră locurile apoi, în timp ce restul grupului se îndepărta, și simțise cum fața ei deja îmbujorată devine tot mai roșie în timp ce el o privea prin aparatul ei de fotografiat, și își dorea să fi purtat o altă îmbrăcăminte. Ceva mai șic. Ceva mai puțin roz. Și altceva decât perechea aia de pantaloni. Patricia îi spusese mai înainte că nu i se potrivesc – nu îți avantajează silueta, asta e tot ce spun, îi zisese cu singura ocazie cu care Elizabeth îi purtase la birou –, dar se sculase în grabă în dimineața aceea și fuseseră primul lucru pe care pusese mâna și toată îmbrăcămintea de pe ea arătase bine în camera de hotel cu aer condiționat, arătase șic și elegantă și de un roz englezesc. Dar în momentul acela, când stătea la o poză pe care oricum nu

o voia, se simțea doar copleșită de căldură și roz și grasă. Și atunci de ce s-o fi gândit ea că el ar putea fi interesat. Nu mai avea șaptesprezece ani. De mult.

Ghidul începuse deja să vorbească când prinseseră din urmă restul grupului. Majestatea Sa Imperială venea din călătorie lungă în carul tras de boi, spunea ea, silabisind *ca-rul tras de boi*, ca și cum ar fi fost o informație esențială. A descris clădirea de la intrare din spatele ei, cu șirurile mici de trepte și înlănțuirea de camere goale care dădeau dintr-una într-alta, decorate cu paravane din mătase pictată și rogojini tatami.

Simțise că Wade o înghiontește. Cum ți se pare viața în Gainsborrow? îi șoptise. Se simțise puțin cam prost că el vorbea în timp ce ghidul explica, și totuși.

E Gains*borough*, răspunsese în șoaptă, iar el dusese mâna la gură și făcuse o față care cerea scuze, ceea ce ei i s-a părut foarte drăguț. Scuze, șoptise el, cum e viața în *Gains-bo-rough*, despărțind cuvântul în silabe așa cum făcuse ghidul cu acel car tras de boi, ceea ce era poate puțin răutăcios, dar foarte amuzant, ca și felul în care o spusese, și, așadar, atunci fusese rândul ei să ducă mâna la gură, ca să își ascundă râsul. Nu e rău, zisese ea, nu e centrul universului, dar e un loc drăguț în care să trăiești. El ridicase mâinile. Hei, șoptise, nu putem să trăim cu toții în centrul universului, nu? Ar fi cam aglomerat dacă ar fi așa. Și așa o făcuse să râdă din nou, și atunci unul sau doi turiști se întorseseră să se uite.

Se înțeleseseră bine imediat, asta era toată treaba. Era un alt lucru nou.

Așadar, spusese ghidul, acum, vă rog, spre Grădina *Oi-ke-ni-wa*. Și toată lumea se întorsese și o urmase pe pietriș, însă, printr-o înțelegere tacită, Wade și Elizabeth așteptaseră și rămăseseră puțin în urmă.

Wade și Elizabeth. Suna bine, dar uite la ce se gândea ea.

Îl întrebase dacă îi place viața în Minnesota, iar el răspunsese că sigur, e bine, e acasă, și amintise din nou că e bine să fie aproape de copii. O întrebase dacă îi place să fie secretară la școală, iar ea răspunsese că bănuiește că sunt și slujbe mai proaste pe care le-ar putea avea. El râsese și spusese că e destul de adevărat, iar ea întrebase despre copiii lui. Ai amintit de copiii tăi, că sunt aproape. Sunt la universitate sau ceva? Se surprinsese pe sine spunând asta, deoarece nu întotdeauna i se părea ușor să facă conversație, dar atunci i se păruse. Ceea ce o pusese pe gânduri.

Se uitase la ea, iar ea își dăduse imediat seama că n-a prins ideea. Nu, spusese el, sunt încă prea mici pentru asta. Locuiesc cu mama lor.

Ar fi putut să moară. Acolo, pe loc. Serios.

Oh, spusese. Îmi pare rău. Nu m-am gândit.

Nu, e în ordine, zisese el. A trecut ceva timp de atunci. Astfel de lucruri se întâmplă, știi cum e. Făcuse o față, un fel de încruntătură, ca și cum ar fi spus nu vreau să intru în detalii, dar sunt sigur că poți să ghicești. Ea nu era sigură că poate să ghicească. Am scăpat într-un fel situația din mâini în cele din urmă, a continuat el. Momentul trecuse, ca să zic așa. Ea a dat din cap ușor, într-un fel care spera să sugereze înțelegere și solidaritate. Ai copii? a întrebat-o.

Nu, nu, nu am.

Părea că așteaptă ca ea să mai adauge ceva, dar ea nu a făcut-o. Pentru că ce ar fi fost de spus? Pentru că ce mai era de spus?

Ceilalți care făceau turul erau cu toții mai tineri decât ea și Wade, iar ea se întrebase cum se făcea că tinerii din ziua de azi păreau să poată călători oriunde își doreau în lume. Aceea era doar o vacanță între multe altele, pentru ei; niciunul nu întreba *De unde ești?*, observase ea, ci mai degrabă *Unde ai fost?* și

Încotro te îndrepți?. Una dintre ei, o americancă înaltă, cu un maiou și o pereche de pantaloni scurți și practici, cu brațe și picioare lungi și bronzate și păr blond și frumos, se întorsese spre Wade și spusese *Hei, salutare*, în timp ce ghidul îi conducea prin grădină până la următorul punct unde trebuia să vorbească, iar Wade răspunsese *Hei, salutare și ție*. Lăsând-o pe Elizabeth puțin încurcată, pentru că începuseră o conversație între ei.

Era o grădină frumoasă. Era un lac acolo, de fapt un iaz mare, cu un pod jos arcuit și un mal cu pietriș, și un râu care curgea domol înspre iaz dintr-un arboret de bambus. Erau copacii obișnuiți, tăiați și răsuciți, și pietre așezate cu grijă, și spații acoperite cu mușchi pentru stat jos. Toată grădina părea naturală și artificială în același timp, iar ea se întreba dacă există semnificații ascunse în aranjamentul pe care erai invitat să îl descifrezi. Intenționase să îi spună ceva lui Wade despre asta, dar el încă vorbea cu fata aceea, întrebând-o unde se găsesc cele mai frumoase temple din Cambodgia – fata fusese, desigur, în Cambodgia –, iar ea nu reușise să îi atragă atenția. Așteptase ca ei să încheie conversația și, când își dăduse seama că stătuse acolo prea mult timp, înaintase puțin, privind podul de pe țărmul îndepărtat al lacului, privind ghidul, privind clădirile palatului și pe ceilalți oameni din grup. Pentru că nu avea importanță dacă el voia să vorbească cu altcineva. Pentru că ce importanță ar fi avut asta pentru ea. Stătea deoparte, ținând aparatul lui foto, așteptând. Ca un fel de nu știa ce. Figurant. Roată de rezervă.

Fata aceea, totuși… Probabil că era tot timpul însorit acolo de unde era ea, judecând după cât de bronzate erau brațele și picioarele acelea lungi și zvelte, pistruii nepăsători de pe fața ei. Probabil că nu pierduse o noapte frământându-se, se gândise ea, și fusese surprinsă de propria amărăciune. Pentru că așa

ajunsese oare ea, deja? Încerca să își amintească, și nu putea, când fusese în stare ultima dată să poarte pantaloni scurți sau ceva fără mâneci.

Și, oricum, ce fel de nume era *Wade*, se trezise gândindu-se.

Deci, vă rog, spusese ghidul atunci, vă rog, acesta este *Oh-ga-ku-mon-jo*. În timpul festivităților, aici se recitau poeziile, și arătase către un paravan din mătase pictată dintr-o încăpere deschisă din spatele ei. Pictura înfățișa un grup de curteni îmbrăcați splendid, așezați cu picioarele încrucișate într-o grădină, iar ghidul le explicase că aceea era grădina în care se aflau ei atunci. Dacă vă uitați, curtenii sunt așezați lângă râu. Și acesta este același râu, cu același grup de trei stânci.

Ea pur și simplu nu știa cum să se poarte în astfel de situații, asta era problema. Nu era un teritoriu familiar. Nu putea interpreta situația, dacă era cumva vreo situație de interpretat. Patricia îi spusese cândva că ei îi e mai bine fără un bărbat, că nu își închipuie problemele pe care ți le aduc bărbații. Elizabeth presupusese că are intenții bune, dar nu apreciase deloc sfatul. Îi spusese Patricia, dacă voi avea nevoie de părerea ta cu privire la viața mea personală, ți-o voi cere, dar până atunci prefer să nu aud astfel de comentarii, mulțumesc. La care Patricia nu răspunsese nimic, dar, când pusese hârtie în fotocopiator, izbise atât de tare capacul, încât Elizabeth se mirase că nu se spărsese.

La aceste recitări de poezie exista o tradiție specială, continuase ghidul, arătând din nou înspre paravanul pictat. „Erau cești cu sake în bărcuțe de hârtie care pluteau în josul râului. Și scopul era să inventezi o poezie scurtă pe o temă anume înainte ca o bărcuță să ajungă la tine. Dacă nu te puteai gândi la poezie îndeajuns de repede, atunci nu îți era permis să bei sake, trebuia să lași bărcuța să treacă mai departe.

Ceea ce ar fi îndeajuns ca să te facă să nu mai vrei niciodată

să mergi la o petrecere în grădină, se gândise ea. Să fii pus într-o situație așa grea. Să te uiți cum bărcuța de hârtie trece clătinându-se pe lângă tine și să nu fii în stare să te gândești la un lucru pe care să îl spui. Pentru că te-ai simți expus, într-un fel, ceva de genul ăsta.

Ghidul zâmbise atunci și întrebase dacă au întrebări și condusese grupul către ultimul obiectiv al turului. Elizabeth rămăsese în urmă pentru un moment, uitându-se la paravanul pictat, la cele patru personaje așezate pe mușchiul din jurul râului. Erau atât de durdulii, încât era dificil să îți dai seama dacă sunt bărbați sau femei: părul lor negru și lung prins în jurul capului, chimonourile înfășurate din abundență în jurul lor. Nu păreau agitați. Nu arătau ca și cum ar fi avut probleme să se gândească la ceva plin de duh și poetic în scurtul timp pe care îl aveau, recitându-și versurile, întinzându-se să ia cestile înainte ca bărcuța de hârtie să treacă de ei, înainte să se încline și să se scufunde, iar sake-ul să se verse la vale.

*

Wade o așteptase la ieșire, zâmbind. Începeam să-mi fac griji pentru tine, spusese el. Nu știuse ce să răspundă. Și apoi el spusese Deci, bănuiesc că s-a terminat, nu?

Da. Cred că da.

El își aplecase capul ca să-și dea jos de la gât aparatul ei de fotografiat și, pentru un moment, ea crezuse că el se înclină în stilul tradițional japonez, așa că începuse să se încline și ea înainte să își dea seama că el nu făcea nicidecum asta. Era sigură că el observase, dar nu spusese nimic. Ceea ce i-a rămas în minte, pentru că unii oameni ar fi râs de ea fără ezitare. Dar el nu a râs. I-a strâns mâna din nou și i-a spus la revedere și ne mai vedem și ai grijă și a continuat să vorbească. A întrebat dacă o să se ducă direct la serviciu când o să ajungă acasă, ce

voia să facă dacă nu voia să fie secretară toată viața, și ea a spus nu știu, să predau? Ceea ce fusese amuzant într-un fel. L-a întrebat și ea cât timp credea că o să se afle între slujbe, dacă plănuiește să rămână în Minnesota. Cred că am să rămân, da, simt că acolo îmi e locul acum. E frumos acolo, iar ea a fost surprinsă de emoția cu care o spusese; încercase să își imagineze dacă ea ar fi simțit vreodată ceva asemănător în legătură cu Gainsborough sau cu Lincolnshire sau cu orice loc în care locuise. Ai fost vreodată? întrebase el. În State? Nu, în Minnesota, în Duluth, iar ea zâmbise și spusese păi, nici acolo. Ar trebui să vii o dată. Ți-ar plăcea.

Aici, Patricia ar fi zis că trebuia să spună ceva, chiar atunci. Când ar fi ajuns acasă și i-ar fi povestit despre asta. Dar ea nu spusese nimic, doar la revedere și ai grijă și ne mai vedem.

Și s-a hotărât, în timp ce stătea la umbra unui chiparos și asculta cum pașii lui se îndepărtează scârțâind pe poteca acoperită cu pietriș, să se întoarcă și să se mai uite o dată la grădina palatului. Voia să fotografieze râul și stâncile și micul arboret de bambus. Dacă se grăbea, avea timp să se întoarcă înainte ca ghizii palatului să închidă, înainte să încuie porțile și să afișeze plăcuțele cu intrarea interzisă și să o roage să revină și să încerce din nou într-o altă zi.

Facem cu mâna și strigăm

Wainfleet

Și uneori se întâmplă așa: un tânăr stă întins cu fața în jos în ocean, membrele îi atârnă neglijent sub el, o barcă cu motor vibrează încet în golf; trupul lui se ondulează cu mișcări lungi, line, cu fiecare val mic, apa se mișcă ușor pe pielea lui, strigăte înăbușite se aud pe apă și zgomotul electric al valurilor sparte care se lovesc de stânci și păsările din copaci și trupul unui tânăr care zace în ocean, cu fața în jos și atât de liniștit, de parcă nu ar mai avea suflare.

*

Deschizi ochii, clipind de la lumina care pulsează prin apă. Te uiți în jos la nisipul oceanului, auzind numai sunetul dogit al inspirării și expirării prin tubul cu oxigen, văzând scoicile sparte, cutiile de bere ruginite, bucățile lustruite de sticlă. Aricii de mare cu țepi negri care se lipesc de stânci. Peștișori negri care se mișcă printre alge. O pungă ce se rostogolește în cercuri strânse la picioarele stâncilor de la țărm. Întinzi mâinile și vezi cât de palide arată în apă, pielea degetelor începe să se strângă puțin. Apa din ocean se simte la fel de caldă ca apa de baie și aproape te apucă somnul, când auzi pleoscăitul brusc, scufundarea a ceva în apropiere.

Întorci capul și vezi un băiat care plonjează în apă, cu genunchii la piept și ochii strâns închiși. Deasupra, în aer, alți trei băieți se aruncă de pe o deschidere înaltă și stâncoasă,

slipul li se umflă în jurul șoldurilor, părul li se ridică, își țin gura deschisă în anticiparea strigătelor. Unul dintre ei își flutură mâinile, încercând să amortizeze căderea. Ceilalți doi se întind și își ating vârfurile degetelor. Toți trei se uită în jos la apă cu un sentiment deopotrivă de frică și de bucurie.

Prietenii tăi privesc și ei, întinși pe un ponton lat din beton. Claire se întoarce și se uită după tine, făcând cu mâna, periindu-și buclele ude și încâlcite. Pielea ei palidă este strălucitoare de la crema de plajă și apa oceanului.

— Noi plecăm! strigă ea. Vii și tu?

Ceilalți sunt deja în picioare, ștergându-se și scuturându-și prosoapele. Îți ridici masca de pe față și scoți tubul din gură și îi spui că mai stai puțin. Îi prinzi din urmă într-un minut, spui.

Își iau crema de plajă și sticlele cu apă, cărțile de buzunar, broșurile de la biroul pentru informații turistice din oraș. Fetele își ridică părul, storcând apa din el și lăsându-l să le cadă pe spate. Andy își închide nasturii de la cămașă și își pune tenișii cu șireturile desfăcute.

— Să știi că nu te așteptăm, spune Claire.

Îi faci cu mâna și spui că e în regulă. Ieși într-un minut sau două.

În noaptea dinainte, stând la o masă pe terasa unei cafenele din orașul vechi, fetele se ridicaseră să meargă la toaletă împreună, lăsându-și paharele înalte de bere pe masă și trăgându-și fustele în jos. Andy îți întâlnise privirea și ridicase băutura în semn de noroc și amândoi zâmbiserăți larg cu gândul la fericirea care dăduse peste voi. Nu fusese nevoie de cuvinte. Lăsaserăți în urmă lunile lungi de examene și griji din estul de un gri monoton al Angliei și aterizaserăți deodată în acea lume nouă a berii ieftine și a soarelui, a apelor albastre și limpezi și a fetelor care purtau bikini și fustă scurtă și care

dormeau în camera de alături. Parcă era ceva ce amândoi așteptaserăți de ani de zile; ceva ce vi se promisese demult. Parcă era viața de adult. Fetele au sugerat deja clar, arătând către chelneri și băieții de pe scutere, că le interesează mai mult localnicii decât voi doi. Dar există încă o șansă. O senzație că s-ar putea întâmpla ceva; că s-ar putea întâmpla orice. E ceva la care merită să te gândești, cel puțin.

Îți pui masca pe ochi și te întinzi pe spate în apă pentru un timp, privind în sus la malurile abrupte ale golfului, dând din picioare ca să te împingi și să te îndepărtezi de stânci. Nu ești sigur că vrei să ieși vreodată. Acasă, plaja este la câteva minute depărtare, și ai crescut alergând în apă și ieșind din ea. Dar nu ai înotat niciodată cu adevărat; acolo intri în apă din fugă, țipând din cauza șocului răcelii, și fugi afară cât de repede poți. Aici ai putea să dormi în apa limpede și călduță. Îi privești pe ceilalți cum urcă pe cărarea dintre brazi și leandri. Un autobuz merge pe drumul de pe coasta dealului, oprește lângă deschizătura din gard și pleacă mai departe. Un cuplu tânăr pe un scuter îl ajunge din urmă, băiatul conduce fără cămașă sau cască, fata poartă o fustă până la genunchi care se leagă în jurul mijlocului și un sutien de plajă, părul i se revarsă pe spate. Păsări zboară cu mișcări liniștite, legănate de curenții de aer cald, planând pe deasupra coastei dealului. Lăcustele scot sunetul lor strident, hârșâit și neîntrerupt. Aerul dogoritor este plin de mireasma acelor de brad strivite și a rozmarinului uscat.

De-a lungul golfului, la capătul unui șir abrupt de trepte săpate direct în stâncă, mai este un ponton mic pentru scăldat. O fată într-un costum de baie negru stă așezată pe margine, cu picioarele în apă și cu un prosop alb pe cap, citind o carte.

Mai departe, acolo unde golful se arcuiește formând o limbă de pământ care pătrunde în ocean, este un hotel urât din beton,

cu numele scris cu litere albe ca un contur pe cer. Jumătate dintre litere lipsesc, și la o a doua privire observi că toată clădirea este o ruină: geamurile făcute țăndări, crăpături mari în ziduri, bucle de sârmă ghimpată întinse pe nisipurile aurii. Zdrențe de draperii atârnă fără vlagă la ferestre și la ușile balcoanelor, înălțându-se și coborându-se în bătaia brizei.

Auzi niște fete țipând și privești împrejur ca să vezi un grup de băieți care le stropesc cu sticle de apă și râd când fetele sar în sus și răspund cu palme usturătoare și ferme. Sunetele sunt purtate ușor pe suprafața apei.

Văzuseși o hartă, în dimineața aceea, la poarta din zid a orașului, însemnată cu grupuri de puncte roșii. Punctele roșii arătau unde aterizaseră obuzele în timpul războiului, unde începuseră incendiile, unde se prăbușieră acoperișurile. Era singurul indiciu, pe care îl vedeai inițial, că acolo se întâmplase ceva. Totul în oraș părea îngrijit și liniștit: străzile străluceau de curățenie, iar vechea zidărie de piatră părea neafectată de distrugerea care se revărsase recent peste ea. Dar, când privești mai de aproape, vezi că faimoasele țigle făcute de mână fuseseră înlocuite în bună parte de altele de un roșu-portocaliu uniform și că zidăria de piatră a orașului vechi alterna între un gri afectat de trecerea timpului și luciul alb și compact a ceva nou. Erau străzi întregi pline de moloz, unde intrarea trecătorilor era interzisă. Erau clădiri ale căror fațade fuseseră curățate și reparate, dar care, în spatele obloanelor, erau încă pustiite. Și în curtea mică a unui atelier, la umbra unui lămâi înalt, ai văzut un meșter lucrător în piatră, lat în umeri, care sculpta copii de cornișe și coronamente, cu originalele distruse așezate în fragmente în fața lui, aruncând priviri peste umăr parcă să se asigure că nu îl vede nimeni. Te întrebai cât de mult avea să dureze ca acea reconstruire să ajungă la bun sfârșit. Și de cât timp avea să mai fie nevoie ca pietrele noi să arate cât de

cât ca cele vechi.

Ceilalți sunt la jumătatea dealului acum, mergând încet de-a lungul cărării presărate cu ace de brad, atingând agale arbuștii cu miros dulceag, oprindu-se să bea o gură de apă și uitându-se în jos la apa strălucitoare. Îi privești pentru un moment. Faci cu mâna, dar niciunul nu vede. Strigi. Dacă ai ieși acum, ai putea să îi prinzi din urmă înainte să se urce în autobuz. Dar, dacă aștepți următorul autobuz, ei vor fi făcut curat când tu vei fi ajuns și vor fi pregătit ceva de mâncare și te vor aștepta. Jo s-a dus la piață înainte de prânz, deci, bucătăria mică a apartamentului este bine aprovizionată. Îți imaginezi cum ajungi și îi găsești pe ceilalți stând pe terasă în jurul unei mese încărcate cu mâncare: pâine și brânză și portocale, măsline și castraveți murați și gem, pungi mari de chipsuri cu boia. Îți imaginezi cum deschizi o bere și te alături lor, făcând planuri pentru la noapte.

Îți întorci fața în apă ca să mai arunci o privire înainte să ieși, inhalând aer cald prin tub. Vezi un pește mai mare decât cei pe care i-ai văzut până acum. Ceva albastru-argintiu, de două ori cât lungimea mâinii tale, mișcându-se încet printre stânci. Dă din coadă și înaintează ușor, și tu împingi în spate cu picioarele ca să te ții după el, încercând să nu împroști apă. Încetinește iar, coborând să ciugulească vârfurile tremurânde ale algelor, și, când înaintează iar, dând din coadă, îl urmezi, privind de sus, dând în liniște din picioare ca să ții pasul.

Și te gândești la noaptea trecută. La ce s-ar fi putut întâmpla cu Jo. Pe drumul dintre cafenea și stația de autobuz, aleile aglomerate, clădirile încă emanând căldura din timpul zilei, cerul întunecat, comprimat între jardiniere și sârme pentru întins rufele, și femei aplecându-se să fumeze și să privească mulțimile de jos. I-ai pierdut pe ceilalți din raza vizuală un timp, și apoi Jo era acolo, spunând ceva, atingându-ți pieptul cu

două degete, lăsându-și un deget să se prindă în deschizătura cămășii tale. Ce a spus? Ar fi putut să nu fie nimic. Ar fi putut să nu fie nimic din toată povestea. Dar au fost degetele ei pe pieptul tău. Zâmbetul acela și felul în care s-a întors. Mersul tău în urma ei, și toate aleile lăturalnice și curțile în care v-ați fi putut refugia. Și apoi i-ați ajuns din urmă pe ceilalți în stația de autobuz și nu s-a spus nimic mai mult.

Privești cum peștele dă din coadă sub tine, oprindu-se și pornind printre alge, și tu îți ondulezi trupul la suprafață ca să ții pasul, cu soarele dureros de fierbinte pe spatele tău.

S-a întâmplat o dată, anul trecut, la o petrecere după examene. În curtea din spate, sărutându-vă sprijiniți de zidul casei, și în cele câteva minute cât a durat probabil nu ai simțit altceva decât gustul gurii ei, mișcarea mâinilor ei, atingerea corpului ei. Și apoi ea se oprise și te sărutase pe obraz și intrase șovăielnic în casă și nu se mai spusese nimic despre asta de atunci. Se poate să nu fi fost nimic.

Mușcătura umedă și moale a buzelor ei, urma degetelor ei, materialul subțire al fustei ei în mâna ta, greutatea căldurii ei peste tine. Probabil că nu a fost absolut nimic.

Privești în sus, afară din apă, întorcându-te să vezi dacă ea a ajuns la capătul cărării. Poate va rămâne în urmă și va aștepta. Te-ai dus mai departe în larg decât ți-ai dat seama. Ar fi bine să te întorci acum, să urci pe pontonul din beton, să lași soarele să-ți usuce apa de pe spate în timp ce îți aduni lucrurile și să alergi pe cărare ca să te alături celorlalți. Îți întinzi brațele prin apă, simțind destinderea plăcută a mușchilor la umeri și la spate. Dai din picioare cu putere și labele și tibiile lovesc suprafața apei și îți dai seama cât de mult timp a trecut de când ai înotat ultima oară corect ca acum, parcurgând într-adevăr o distanță considerabilă. Ar trebui s-o faci mai des, te gândești, oprindu-te pentru un moment ca să bagi tubul în banda măștii, scuipând o

gură de apă de mare. Pornești din nou, bucurându-te de felul în care corpul tău își croiește drum prin apă, simțind aerul pe spate, apa mării alunecând peste pielea ta. Tubul alunecă de la locul lui, așa că îți intră apă în gură și trebuie să te oprești iar, tușind, ca să o dai afară din gât.

Îi vezi pe ceilalți pe cărare și vezi un autobuz trecând și vezi păsările plutind în aerul cald pe deasupra coastei dealului.

Îți scoți tubul și masca. Te incomodează și vei ajunge la scări mai repede fără ele lipite pe fața ta. Încerci să înoți cu ele într-o mână, dar lovesc apa și te trag în jos și nu ajungi nicăieri astfel, așadar, te oprești și calci apa pentru un moment. Ești mai departe în larg decât ai crezut.

După-amiaza este mai liniștită acum. Nimeni nu a mai sărit de pe stânci de ceva vreme. Adolescenții de pe margine au început să își adune lucrurile și să se îndrepte spre cărarea șerpuită către șosea. Fata care citea pe celălalt ponton a dispărut. Simți cum ceafa aproape începe să îți ardă. Probabil că ar fi bine, la urma urmelor, să prinzi autobuzul împreună cu ceilalți. Te gândești să azvârli, pur și simplu, tubul și masca, dar parcă e exagerat. Nu se face. Nu e nicio problemă. Nu trebuie să fie mai mult de o sută, poate o sută patruzeci de metri până la țărm. Le legi de șnurul slipului și continui să înoți.

În dimineața aceea, în orașul vechi, evadând într-o galerie de artă ca să te adăpostești de căldura orbitoare, descoperiseși expoziția comemorativă dedicată războiului din oraș, care nu era marcată pe harta turistică. La început avuseseși impresia că este o altă încăpere a muzeului și ai intrat în spațiul circular așteptându-te să vezi alte picturi viu colorate reprezentând lanuri de grâu și păduri de mesteacăn și țărani simpli trudind la plug. Dar nu era nicio pictură, erau doar fotografii. Fotografii alb-negru de la tavan până la podea. Șiruri întregi de fețe mai ales tinere, cu tunsori demodate, cu mustăți subțiri, cu jachete

din piele și cu bluze de trening în dungi. Fotografiile erau scoase într-un format care depășea mărimea naturală, și una sau două erau mâzgâlite de tușul unei ștampile de pașaport. Erau scrise nume și date și vârste: douăzeci și doi, cincizeci și șapte, cincisprezece, nouăsprezece, treizeci și unu. Pe o masă din mijlocul încăperii erau niște lumânări care ardeau, un buchet de flori, un drapel jerpelit. Unii dintre băieții din fotografii păreau de aceeași vârstă și aveau aceleași trăsături ca acei adolescenți care săreau de pe stânci și stropeau fetele cu apă, băieți care trebuie să fi avut jumătate din vârsta pe care o au acum când a avut loc războiul. Te întrebi dacă vreunul dintre ei a pierdut frați mai mari, veri, unchi, tați. Te întrebi dacă vreunul dintre ei își amintește ceva despre război; dacă se cufundă din când în când în încăperea aceea răcoroasă, ca să își amintească, sau dacă preferă să sară de pe stânci înalte în apa călduță a oceanului, să conducă scutere în timp ce soarele îi bronzează bustul gol și să stea întins lângă fete cu picioare lungi la umbra parfumată a copacilor bătrâni și contorsionați.

Poate că atunci când o să ajungi înapoi nimeni nu o să se ostenească să așeze mâncarea afară pe terasă și să o strângă din nou. Poate că veți merge cu toții la pizzeria de jos de la doc și veți sta la o masă pe stradă, rupând etichetele de pe sticlele reci de bere în timp ce priviți femeile în vârstă care oferă cazare turiștilor care coboară de pe vapoare. Poate că Jo te va băga în seamă și te va ține de vorbă până când ceilalți vor pleca și își va muta scaunul astfel încât piciorul ei să îl atingă pe al tău.

Să înoți cu masca și cu tubul legate de slip e mai rău decât să le ții în mână. Se încurcă printre picioare ca o ancoră, trăgându-te înapoi. Te oprești și calci apa din nou, răsuflând din greu. Ai dat doar câteva lire pe ele. Poți să le lași. Poți să le spui celorlalți că le-ai uitat. Dezlegi nodurile și le lași să cadă. Se leagănă pe apă pentru o clipă. Le privești cum se scufundă și

dispar și îți dai seama că nu vezi fundul oceanului.

Ceilalți sunt la capătul cărării acum, în vârf, și unul dintre ei se apleacă să se uite în jos la lucrurile tale. Faci cu mâna, dar cine se uita se întoarce și pășește prin despărțitura din gard, traversând șoseaua ca să se alăture celorlalți în stația de autobuz, care nu se vede.

Tragi aer în piept și înoți cu sălbăticie, izbind apa, clipind din cauza usturimii provocate de sare, gâfâind când tragi aer în piept și simțind că mușchii picioarelor parcă sunt întinși prea tare, dar continui să înoți pentru că vei ajunge acolo în curând, ieșind din apă, refugiindu-te pe pământ, și continui să înoți pentru că este posibil să fi fost împins în larg de curent, și continui să înoți pentru că așa ceva nu ți s-ar putea întâmpla niciodată, ești un înotător bun, ești tânăr și sănătos, și stâncile nu sunt chiar atât de departe și nu ar trebui să îți ia mult ca să ajungi acolo și nu poți să faci altceva, dar acum simți că îți zvâcnește capul și ochii ți se înroșesc și privirea ți se încețoșează și pieptul te apasă dureros, ca și cum toată apa aceea apasă cu greutatea ei plămânii tăi, și nu poți să inhalezi îndeajuns de mult aer, așa că te oprești din nou, pentru o clipă, atât cât să îți tragi sufletul.

Unul dintre băieții din fotografiile comemorative avea o privire anume. Speriată. Ca și cum blițul l-ar fi luat prin surprindere. Ca și cum ar fi știut ce se apropie. Pe plăcuță scria că avea șaptesprezece ani. Te-ai întrebat ce se întâmplase. Dacă într-adevăr intuise ce avea să vină. Ai văzut poze cu un vechi fort de pe o insulă din apropiere, cu urme de gloanțe în ziduri, cu adâncituri mici în jurul intrărilor, și ți l-ai imaginat pe băiatul acela cum se ghemuia pe acoperiș sau în interiorul întunecos, ținând în mâinile lui tremurânde o carabină veche, ascultând cum este încercuit de oameni și de armament printre copacii și tufișurile de afară. Ți-l imaginai ascultând insultele

lor. Ștergându-și sudoarea de pe ochi. Evitând privirile bărbaților rămași în urmă cu el. Întrebându-se cum de ajunseseră cu toții în locul acela, ce ar fi putut să facă să îl ocolească, ce aveau să facă în clipa aia. Știind că nu au ce face.

Un autobuz oprește pe șosea în vârful dealului. Ceilalți probabil că se urcă acum în el, scotocindu-se prin buzunare după mărunțiș și întrebându-se cât o să mai întârzii. Când te vei întoarce, ei vor sta cu toții pe terasă, privind iahturile care trag în port seara, ascultând copiii care se joacă în susul și în josul străzilor din spatele apartamentului. Vei lua o bere din frigider, îți vei lipi paharul umed și rece de ceafa arsă de soare și vei întreba unde este deschizătorul de sticle. Nimeni nu va reuși să îl găsească la început și apoi va apărea, sub o carte sau o broșură sau în chiuvetă alături de niște farfurii murdare, și vei deschide sticla și vei lua loc alături de ceilalți.

Mai înoți ceva și ai o senzație în brațe și picioare ca și cum mușchii ți-ar fi fost scoși de pe ele, ca și cum oasele ți s-ar fi înmuiat de la atât stat în apă și nu mai ai deloc energie să îți împingi corpul înainte.

Te întorci pe spate pentru câteva momente. Nu ai nevoie decît de puțină odihnă. A trecut ceva vreme de când nu ai mai înotat în larg ca acum, atâta tot. Câteva minute de odihnă și vei putea să înoți până la stânci, până la scări și să te sui pe ele și să ieși din apă. Vei putea să îți pui un prosop pe capul care îți zvâcnește până când îți vei trage sufletul, picurând apă și sudoare pe betonul albit de soare, simțind pământul solid și cald sub tine. Vei putea să îți strângi lucrurile și să o apuci pe cărare, trăgându-ți tricoul pe tine din mers. Și lăcustele încă vor scoate sunete și aerul va fi plin de miros de rozmarin și de brad. Pământul nisipos de pe cărare se va ridica în nori de praf în jurul gleznelor tale. Slipul se va usca până când vei ajunge în vârful dealului și nu vei fi nevoit să aștepți mult timp

autobuzul. Și, cât vei sta acolo, marea va fi la fel de liniștită și de albastră ca întotdeauna când te uiți în jos la ea, alunecând către orizont, întinzându-se până la alte golfuri, alte plaje, alte sate și orașe, unde alți înotători se avântă în îmbrățișarea ei caldă și dulce.

Și vei avea ce povesti când vei ajunge înapoi acasă, așezat sub radiatoarele de pe terasă la barul de la Clubul de Golf, uitându-te la Marea Nordului cea rece și spunând că a fost o vacanță frumoasă, dar că era cât pe ce să nu mai ajungi acasă. Sau mai târziu în seara aceea, în timp ce vei sta la o cafenea afară, într-o piață gălăgioasă și agitată, cu pahare înalte cu bere rece, vei povesti cum aproape că te duseseși înot prea departe în larg. Cum fuseseși nevoit să arunci tubul și masca. A fost cât pe ce, le vei spune. Am strigat, dar nu ați auzit. Nimeni nu a auzit. Să ai mai multă grijă data viitoare, va spune cineva probabil; sunt curenți chiar și când apa pare liniștită. Doar pentru că e mai caldă decât acasă nu înseamnă că ești la piscină, vor spune ei, și tu vei râde și vei spune că acum știi asta. Și toată lumea va tăcea un moment, căzută pe gânduri, până când va veni chelnerul și veți comanda încă un rând de băuturi. Și veți ciocni în cinstea tuturor lucrurilor bune. Paharul umed și rece pe ceafa ta arsă de soare. Urma degetelor ei, mușcătura moale și umedă a buzelor ei. Sucul unei portocale care se prelinge pe bărbia ta. Muzică și dans și voci care se ciocnesc în aerul cald al nopții.

Înoți și te odihnești. Nu mai e mult acum. Nu e prea departe. Privești în sus, dincolo de limba de pământ și până la celălalt golf, și înoți și te odihnești încă puțin. Uneori se întâmplă așa.

↑ HADDINGTON
Hall
BASSINGHAM

Note suplimentare la mărturia apelanților B și E

Bassingham, Haddington

i. Bassingham este un sătuc situat pe malul estic al râului Witham, mai sus de centrul urban Lincoln. Agricultura era principala activitate economică din zonă, alături de o serie de mici afaceri legate de sectorul agricol: reparații de utilaje, depozite de furaje, depozite de fructe și altele asemenea. Terenurile erau predominant arabile, cu o varietate de culturi de cereale, salată și rădăcinoase; exista, de asemenea, în zonă, înainte de perioada în cauză, o industrie considerabilă a lactatelor și a cărnii de vită, locurile de pășunat aflându-se, în mare parte, pe câmpurile joase de-a lungul văii râului. La ultimul recensământ, populația din Bassingham ajungea la un număr de 700 de locuitori, dar cifra este probabil mai mică acum. Sunt două baruri, o biserică și un pod care ducea către Thurlby și Witham St. Hughs. Reconstruirea podului se apropie de sfârșit la momentul la care scriem. În prezent, oficial nu există școli. În perioada în cauză, când activitatea de școlarizare a fost suspendată din motive de securitate, majoritatea copiilor din zonă își ocupau timpul ajutând membrii mai vârstnici ai familiei la îngrijirea animalelor, pe lângă activitățile informale, precum înotul, sporturile cu mingea, ritualurile de curtare și manevrele de evacuare.

ii. Nu s-a dovedit.

iii. Haddington este un mic cătun de clădiri rezidențiale și agricole, situat la aproximativ 300 de metri nord de râul Witham și la 1,5 kilometri sud de vechiul drum roman către Lincoln, cunoscut ca Fosse Way și care acum este o autostradă importantă. Imaginile din satelit sugerează că drumul dintre Haddington și Bassingham poate fi parcurs pe jos în aproximativ 45 de minute, mergând pe oricare dintre podurile Thurlby Road și Bridge Road. Ar fi, de asemenea, posibil și, în contextul specificat, semnificativ mai sigur, să se traverseze pe lângă barajul de la capătul Mill Lane sau să se treacă prin râu printr-unul dintre locurile unde este mai strâmt și să se înainteze către periferia orășelului Bassingham pe câmpurile joase unde, după cum se spune, culturile depășesc uneori înălțimea unui om.

iv. Veridicitatea unei astfel de reclamații nu intră în competența acestui raport. Este suficient să se observe că, împreună cu multe rapoarte similare, această secțiune a documentului are drept scop să demonstreze că apelanții au observat un grad de risc prea ridicat în organizarea evacuării lor acoperite pentru a o lăsa pe seama

membrilor mai vârstnici ai comunității.

v. Baza militară guvernamentală cea mai apropiată de Bassingham/Haddington se află la RAF Waddington, 10 kilometri către est; aceasta echivalează cu aproximativ 90 de minute de parcurgere a drumului pe jos sau 30 de secunde de zbor. Detașamentele cu baza la RAF Waddington sunt, în general, axate pe supraveghere; cea mai apropiată bază aeriană de unde se pot lansa atacuri ale unor ținte la sol se află la RAF Coningsby, la o distanță de încă 34 de kilometri – sau 60 de secunde de zbor – către est. Baza aeriană de aici este dotată cu aparatul de zbor Eurofighter Typhoon, care are sistemul de bombă ghidată prin laser Paveway IV (care folosește o bombă Mk-82 universală modificată, cu capacități de penetrare sporite și un sistem opțional de topire prin explozie), precum și tunul-mitralieră Mauser BK-27 și rachetele sol-aer Maverick AGM-65, Harm AGM-88, Storm Shadow și Brimstone.

vi. Imaginile din satelit indică, într-adevăr, că între Haddington și râu se află rămășițele a ceea ce se crede că a fost un conac sau o fermă, cu o serie de fundații, rigole, iazuri și un fost porumbar medieval, care oferă puține indicii cu privire la forma sau funcția inițială a clădirii sau cu privire la identitatea locuitorilor săi cândva înstăriți. Dar nu există nicio dovadă actuală care să susțină aceste reclamații privitoare la săpăturile recente sau la îngropare.

vii. Înțeles a fi o referință la tabăra Prințul William de Gloucester (PWOG), situată pe teren înalt la est de Grantham, cu vedere atât spre oraș, cât și spre toate rutele cele mai importante nord-sud. Baza, care servește și ca centru de logistică și antrenament, găzduiește cinci detașamente de rezerviști din armata guvernamentală cunoscute ca „Armata Teritorială“. Aceștia sunt soldați care nu locuiesc, de regulă, în cazărmi, ci sunt răspândiți peste tot prin regiune, inserați în funcții civile și care nu poartă uniforma până când nu e nevoie de serviciile lor. Sunt pregătiți să fie chemați la datorie în termen foarte scurt și pot intra în stare de patrulare activă în doar câteva ore.

viii. Neconfirmată.

ix. Având în vedere vârstele lor la vremea respectivă și lipsa dovezilor independente din perioada în cauză, este imposibil de verificat ruta exactă pe care au urmat-o apelanții și asociații/protectorii lor. Dar se poate observa aici că un traseu care poate fi parcurs pe jos și se îndreaptă direct spre sud din Bassigham și Haddington ar trece pe lângă tabăra PWOG și, în orice caz, prin spații în care orice civil ar fi putut face parte din personalul neidentificat al „Armatei Teritoriale“. Astfel, este foarte probabil ca o rută alternativă să fi trecut prin zona din jurul orășelelor Raunceby de nord și de sud, îndreptându-se către ținuturile mlăștinoase de-a lungul drenului Forty Foot. Pe acest traseu ar fi existat vizibilitate până la coastă și orice încercare de acces ar fi fost depistată de la distanță. În această zonă există, de asemenea, numeroase apeducte și rigole care servesc la drenarea câmpurilor, precum și clădiri agricole variate, cum ar fi grânare, ateliere și hambare, toate acestea putând fi potrivite ca ascunzători sau ca adăposturi sau refugii.

x. Această cronologie este susținută de un extras din mărturia apelantului F, în

secțiunea 24.5 a documentului 72: „Mă îngrijora asta, da. Știam că nu aveam să ne întoarcem mult timp, ca să zic așa. Mama era foarte speriată fiindcă eram foarte tânăr și se temea de ce s-ar fi putut întâmpla pe drum, mai ales că era un drum atât de lung. Da, deci. M-a rugat să nu plec. Dar toți ceilalți mergeau, așa că ne-am pus cu toții în mișcare, ca să zic așa, și ne-am dus. Asta era în noiembrie în anul acela, ca să zic așa. Aveam unsprezece ani, da? Doar mergeam pe jos, da?“

xi. Aceasta pare să se refere la o rută prin zonele cunoscute odinioară sub denumirea de Cambridgeshire, Bedfordshire, Hertfordshire și Essex. Este puțin probabil ca ruta să fi fost directă, având în vedere mișcările armatei locale din perioada în cauză, precum și motivele incerte și abilitățile de orientare ale protectorilor apelanților. Peisajul de-a lungul acestui traseu este format, în bună parte, din terenuri cultivate, ușor ondulate, presărate cu orășele liniștite și așezări izolate și străbătute de o rețea de râuri și sisteme de scurgere. Terenul relativ neted le-ar fi permis apelanților și asociaților acestora să parcurgă distanțe mai mari decât ar fi fost de așteptat în alte condiții, în funcție de condițiile de securitate și de hrana disponibilă.

xii. Ar fi relevant aici să reproducem un fragment dintr-o broșură informativă care se pare că avea o foarte mare circulație în perioada în cauză [Referință Arhivistică LNS-2029-ff-201.01]: „Înainte de plecare trebuie făcute pregătiri atente. Trebuie purtate haine potrivite – îmbrăcăminte largă adecvată și ghete impermeabile. Sunt necesare haine de schimb care să țină cald și care să fie impermeabile. Se recomandă mai multe straturi de îmbrăcăminte. Sunt necesare, de asemenea, loțiunea de protecție solară și pălăria de soare, precum și o jachetă și pantaloni impermeabili. […] Luați o trusă de prim ajutor și învățați să o folosiți: pot avea loc accidente la mulți kilometri depărtare de cea mai apropiată casă sau de cel mai apropiat orășel, și chiar și o distanță de opt kilometri poate fi prea mare pentru a fi parcursă cu glezna fracturată, bazinul zdrobit sau cu o rană de proiectil. Nu călătoriți niciodată singuri […], nici chiar pentru perioade scurte. Aveți grijă când aprindeți focul. Fierbeți întotdeauna apa de băut. Stați departe de cursurile de apă sau de zonele inundate atunci când este posibil. Țineți cont de informațiile locale privitoare la amplasarea minelor de teren și a altor piese de armament neexplodat și dispozitive explozive improvizate, când asemenea informații provin din surse de încredere. […] Fiți foarte atenți la străini. Țineți seama de prognoza meteo și de modificarea condițiilor de securitate și fiți pregătiți să vă schimbați planurile în funcție de acestea. Nu spuneți niciodată nimănui unde mergeți. […]“

xiii. Urmează niște note privitoare la minele de teren și la alte dispozitive explozive, care pot fi de folos pentru a ilustra această secțiune specifică din mărturia apelantului B (care rămâne neverificată, chiar dacă este convingătoare). Cu mulțumiri Grupului Consultativ pentru Dispozitive Explozive. Minele de teren reprezintă o armă ieftină și eficientă care poate fi instalată pe suprafețe mari de combatanți relativ neinstruiți. Deși adesea leziunile provocate de minele de teren nu sunt fatale, ele pot cauza decesul în lipsa asistenței medicale imediate. Printre leziunile specifice se numără secționarea, totală sau parțială, a membrelor, eviscerarea, comoția și hemoragiile. Dacă victima nu este dusă la un centru medical

atestat, rănile suferite pe câmp se pot infecta. Unele tipuri de mine sunt fatale; printre acestea se numără cele care au ca țintă vehiculele, precum și tipul de mină care „sare“, făcută să se propulseze în sus, înainte de a-și detona principala încărcătură de material exploziv, la o înălțime de un metru până la un metru și jumătate (adică până la mijloc sau până la piept). Trebuie observat că impactul strategic al minelor de teren și al dispozitivelor explozive improvizate este atât fizic, cât și psihologic; pierderea curajului poate fi esențială, iar impactul asupra populației civile este, de obicei, semnificativ. Transportarea neautorizată de bunuri și personal și deplasarea refugiaților pot fi, astfel, ușor împiedicate. În căutarea minelor de teren, printre indiciile vizuale se numără denaturarea culorii solului, gropile, variațiile de creștere a vegetației, perturbarea stratului de sol vegetal sau chiar elementele proeminente ale dispozitivului însuși. O înțelegere tactică a folosirii minei poate furniza, de asemenea, indicii. Oricum, nicio rută și nicio zonă nu trebuie considerate sigure până când nu sunt verificate, curățate sistematic și declarate sigure.

xiv. A se vedea, de asemenea, mărturiile adunate în publicația *Unii băieți nu au scăpat cu viață* [Comitetul pentru Susținerea celor Reveniți de pe Front, Edinburgh Free Press, Edinburgh].

xv. Din punct de vedere istoric, zonele depopulate din estul Essexului erau prețuite pentru că îi atrăgeau pe călători și pe pasionații de natură sălbatică; în ghidurile publicate cu puțin înainte de perioada în cauză se face referire la „un peisaj străvechi, cu mlaștini vântoase, inundate cu apă sărată, găzduind mii și mii de păsări care iernează acolo, precum și o varietate de specii vegetale cum ar fi orhideea, iarba-grasă, poroinicul, crușinul, scaieții și trifoiul, urmele pașilor șerpuind de-a lungul digurilor ridicate împotriva inundațiilor, pe lângă cazemate din beton cu amplasamente ruginite pentru arme și o vedere fermecătoare spre coastă“. Deși s-a observat că, în perioada în cauză, s-ar fi înregistrat în această zonă o creștere a populației ca urmare a strămutării din centrele urbane, revendicările apelanților din această secțiune a documentului par într-adevăr fezabile și sunt, astfel, considerate valide pentru obiectivele recursului.

xvi. Verificată. A se observa această referință, din același ghid la care se face referire în nota xv: „Nu uitați să vă luați binoclurile. Nu uitați, de asemenea, că, deși evocator și memorabil, acest peisaj poate fi și periculos, multe dintre cărările și pâraiele mai mici nefiind marcate pe hartă, iar curenții modificând topografia în doar câteva ore.“ Dacă asociații și protectorii care călătoreau cu apelanții B și E cunoșteau probabil zonele mlăștinoase și curenții fiindcă erau localnici, este foarte posibil ca grupurile venite din alte părți ale țării să fi comis erori de navigație care să fi avut rezultatele descrise în această secțiune a mărturiei.

xvii. A se vedea, de asemenea, mărturia apelantului F, secțiunea 27.3 din documentul 72: „Da, dar, de fapt, nu ne lăsau să mergem și să ajutăm. Era prea periculos și așa mai departe. Ne-au spus că trebuie să mergem mai departe.“

xviii. O bună parte din circulație a fost dirijată nu de simpatizanți politici, ci de

oportuniști care făceau parte, în general, dintr-o populație locală de pescari și barcagii a căror activitate economică fusese oprită din motive de siguranță. Adesea, ambarcațiunile nu erau potrivite pentru a traversa Canalul Mânecii, fiind supraîncărcate și nefiind prevăzute cu veste de salvare, neaprovizionate cu mâncare și alte bunuri necesare pentru situații de urgență; se presupunea că pasagerii își aduceau bunurile pe care le considerau necesare pentru călătorie. Nu se știe numărul bărcilor care nu au reușit să ducă la bun sfârșit călătoria, care de obicei avea loc pe timp de noapte, dar această mărturie sugerează faptul că se știa sau se credea că proporția naufragiilor a fost mare.

xix. Contestată de prizonierul J.

xx. Această secțiune a fost redactată la cererea serviciilor de securitate relevante.

xxi. Următoarele note sunt extrase dintr-un raport al Crucii Roșii Internaționale, care se referă la perioada în cauză, și, de asemenea, dintr-o relatare publicată în ziarul *The Observer*, cu mulțumiri. Centrul pentru refugiați de la periferia orășelului Sangatte, din nordul Franței, era construit în jurul unui depozit mare utilizat inițial de constructorii Tunelului Canalului acum nefuncțional. Mai bine de 1600 de oameni au fost cazați acolo, în cadrul unei operațiuni a Crucii Roșii Internaționale, care a fost foarte controversată. (Merită, poate, menționat faptul că centrul era urmașul altuia similar, care a existat cu mulți ani înaintea perioadei în cauză și care a fost utilizat pentru a caza, în principal, refugiați africani și imigranți din motive economice, care încercau să intre în Marea Britanie.) Refugiații dormeau în corturi ridicate în depozit sau pe jos, pe betonul din spațiile dintre corturi. Closetul și dușurile erau rudimentare. Rațiile de mâncare, care constau, de obicei, în pâine, supă și băuturi calde, erau servite zilnic. Refugiații erau liberi să vină și să plece și parcurgeau adesea o cale lungă pe un drum aglomerat din oraș, în căutare de muncă sau pentru a telefona sau pur și simplu pentru a-și face de lucru. Refugiații aveau tendința să se organizeze în grupuri în funcție de naționalitate și, întrucât șederea lor s-a prelungit, au apărut, în mod firesc, tensiuni între diferitele grupuri. Periodic, centrul era închis sau intrarea era drastic restricționată de autorități, rezultatul fiind retragerea refugiaților în număr mare în pădurea de pe coastă.

xxii. Contestată de prizonierul J, probă la proces, care a fost declarată demonstrată în urma predării sigilate de către Subiectul Ordinului de Restrângere a Libertății Individuale 00345/B. [Referință Arhivistică HC/7825/P34.03.87; poate fi consultată numai în urma unei cereri.]

xxiii. Această secțiune a mărturiei, care se referă la distrugerea tuturor taberelor de refugiați din nord de către trupele franceze, despre care se crede că ar fi fost finanțate de elemente de joasă calitate morală din cadrul guvernului francez, este bine susținută prin numeroase surse documentare atât contemporane, cât și din trecut. [A se vedea, în primul rând, volumele 2–5 din *Mărturiile strămutării,* De Waarheids Uitgeverij, Haga: o culegere bine adnotată de istorisiri ale martorilor oculari și de memorandumuri oficiale, în neerlandeză și engleză.]

xxiv. A se vedea, de asemenea, mărturia apelantului F, secțiunea 32.4 din documentul

72: „Da, au venit cu pușți, cu tancuri, au omorât o mulțime de oameni [...] unii oameni.“

xxv. A se vedea, de asemenea, mărturia apelantului F, secțiunea 32.6 din documentul 72: „Și o mulțime de oameni au fost răpiți, ca să zic așa, capturați, da? Nu știu ce s-a întâmplat cu ei, nu am aflat nici până în ziua de azi.“

xxvi. A se vedea, de asemenea, mărturia apelantului F, secțiunea 32.9 din documentul 72: *„Cei care știau să înoate au înotat, ca să zic așa. Nici măcar nu erau [...] a avut loc un atac [...] toată lumea s-a urcat și o mulțime de oameni s-au înecat fiindcă nu știau să înoate. Ambarcațiunile nici măcar nu erau așa departe, erau la vreo câteva sute de metri, sau cam așa ceva. Dar eu știam să înot de mic copil [...].“*

xxvii. Această secțiune redactată la cererea serviciilor de securitate relevante.

xxviii. Această secțiune redactată la cererea serviciilor de securitate relevante.

xxix. Cronologia apelanților nu corespunde cu arhiva istorică de aici, deși trebuie menționat că astfel de confuzii din partea refugiaților care s-au întors nu sunt neobișnuite. Pare posibil ca apelanții să fi trecut, o perioadă de opt sau nouă ani (după cei cinci ani petrecuți în zona orășelului Sangatte), printr-o serie de tabere pentru persoane strămutate din Olanda. Revenirea lor în Marea Britanie pare să fi fost determinată de declarația guvernului olandez potrivit căreia proiectul acordului de pace intrase în vigoare și persoanelor strămutate nu avea să li se mai acorde asistență pe teritoriul Olandei. Este posibil ca apelanții să se fi întors pe unul dintre vapoarele de marfă care fuseseră folosite pentru repatrierea masivă la acel moment, stația de debarcare fiind la Tilbury (care se afla, potrivit termenilor proiectului acordului de pace, sub autoritatea grupurilor de rezistență).

xxx. Următorul extras dintr-o broșură de largă circulație despre călătoriile interne, arhivată în fazele mai târzii ale perioadei în cauză, poate folosi la explicarea acestei secțiuni din mărturia apelanților: „Când faceți autostopul, alegeți un loc care să permită șoferilor vehiculelor care se apropie să aibă atât suficient timp să vă vadă, cât și suficient spațiu să oprească în condiții de siguranță. Gândiți-vă la rute care se îndepărtează de șosea în cazul unei posibile amenințări. Priviți în ochi șoferii care trec, dar mențineți o expresie neutră. Aveți răbdare. Odată ce vi s-a oferit un loc în mașină, discutați pe scurt despre destinația voastră și cea a șoferului, examinând, în același timp, starea vehiculului și starea șoferului și a altor pasageri. Cât timp sunteți în vehicul, faceți conversație de complezență, lăsând șoferul să o conducă, având grijă să evitați politica, religia sau recenta situație de securitate. Familiarizați-vă cu mecanismele ușii și ferestrei apropiate locului în care stați; dacă s-a activat sistemul central de închidere, tot ați putea ieși pe fereastră.“

xxxi. Această secțiune redactată la cererea serviciilor de securitate relevante.

xxxii. Acest lucru pare verosimil. Presupunând că șoferii care i-au luat pe apelanți în mașină i-au lăsat la intersecția Newark/Winthorpe, Bassingham ar fi fost la o depărtare de aproximativ 16 km, distanță care se încadrează în limitele unei zile de mers pe jos dacă se urmează ruta care trece prin Stapleford Wood și Norton Disney.

Totuși, având în vedere modificările peisajului local (copaci doborâți, clădiri demolate sau parțial distruse, cursuri de apă noi și semnificativ mai mari, lucrări de săpături, îndiguiri etc.), care ar fi avut loc în cei paisprezece ani de absență a apelanților, situația complexă privitoare la drepturile de acces și extinderea bazelor militare în zonă, afirmația apelanților că această călătorie a durat trei zile este considerată validă pentru obiectivele acestui recurs.

xxxiii. Referință la zona de antrenament militar care se întinde la nord de A17 de-a lungul ambelor maluri ale râului Witham.

xxxiv. Înregistrările supravegherii aeriene au confirmat că, la acea dată, exista într-adevăr o casă la periferia nordică a orășelului Bassingham, de care fuseseră legate steaguri și decorații și în care se adunaseră persoane într-un număr imprevizibil. Haddington, desigur, nu era locuibil la acea dată.

xxxv. A se observa că, la fel ca în cazul multor apelanți și al celor aflați în grija lor, a apărut aici o confuzie între personalul militar și ofițerii-gazdă din serviciile de securitate. Arhivele confirmă faptul că interceptarea, în acest caz, a fost efectuată de cei din urmă.

xxxvi. Această secțiune redactată la cererea serviciile de securitate relevante.

xxxvii. Apelanții par să nu știe, la acest moment, că un alt recurs împotriva procesului de relocare a fost respins.

xxxviii. Această secțiune redactată la cererea serviciilor de securitate relevante.

xxxix. Această secțiune redactată la cererea serviciilor de securitate relevante.

xl. Contestată de prizonierul J.

Grijulie

Newark

Ea și-a aruncat paharul de bere în grădină și i-a zis să tacă odată din gură. A aruncat și scrumiera. Taci dracului odată, i-a zis ea. El a privit-o. Nu a spus nimic. Și-a mutat băutura mai departe de partea ei de masă. Ea s-a ridicat și s-a dus să aducă paharul de bere și scrumiera, punându-le pe amândouă sub braț în timp ce aduna mucurile de țigară din iarba umedă și le strângea în palmă.

Așa de grijulie era.

Cântul

Thurlby

Stătea nemișcată, încercând să nu lase cântul să îi scape. Era atât de plin de viață, și totuși atât de îndepărtat. Așa era mereu. Nu reușea niciodată să înțeleagă cuvintele, dacă era vreun cuvânt, nu reușea nici măcar să prindă melodia. Nu era sigură, de fapt, dacă putea fi numit, într-adevăr, un cântec. Sunetul aproape că nu se auzea, dar părea legat cumva de căderea picăturilor de apă sau de ceva lichid. Ceva șoptit sau plin de viață. Se gândea că era probabil frumos și i se făcea dor de cânt după ce acesta înceta. Așa se întâmpla. Stătea nemișcată. Asculta. Își auzea respirația. Sunetul apei fierbinți în țevile caloriferului. Iureșul mașinilor pe stradă. Un tractor pe câmp. Nimic care să sune a cântec. Deja a dispărut. Avea să o frământe acum toată ziua, știa asta. Pieptul o durea din cauza efortului de a și-l ține nemișcat. Își simțea ochii ca și cum ar fi fost închiși cu forța, apăsați cu bile reci de cocă și monede. A încercat să își miște degetele. Le simțea rigide. Și-a auzit respirația ca o șoaptă. Simțea cum sângele curge gros prin ea.

Se așteptase la astfel de zile, de la bun început. Așa părea că stau lucrurile. Dar nu se așteptase ca acele zile să fie așa atât de mult timp sau să vină atât de des și cu asemenea greutate. Se gândise că avea să găsească ea o cale să se adapteze. Dar totul părea doar să se agraveze.

Stătea la fereastră. Lumina de afară era rarefiată. Mașinile treceau rar pe stradă, mișcându-se prea repede, iar sunetele pe

care le lăsau în urmă erau ca niște pete. Lumina părea să tremure în depărtare, înspre orizont, unde ziua începuse deja. Vedea praful care se ridica în urma unui șir de tractoare, acolo unde acestea arau miriștea. Vedea păsări care se îndreptau către mare. I s-a părut că vede flăcări ieșind dintr-un hambar sau o șură de fân, dar nu putea fi sigură.

S-a întors în cameră. Era liniște. Erau atât de multe lucruri de făcut, și nimeni pentru care să le facă acum.

Conexiuni

Messingham

Era o sfeclă de zahăr, după câte se părea, având în vedere că în fața ei era un camion plin cu sfeclă de zahăr și chestia aia care se rotea prin aer cu o viteză de aproximativ o sută de kilometri pe oră doar ce căzuse din el. Arăta ca un nap uriaș și era acoperită de pământ și, practic, arăta mai mult sau mai puțin cum și-ar fi imaginat ea că poate să arate o sfeclă de zahăr dacă s-ar fi gândit la asta înainte. Ceea ce nu credea că făcuse. Era murdară. Nu scoteau zahăr din așa ceva, nu? Ce făceau, o sfărâmau? O găteau?

Indiferent, oricum ar fi fost, se îndrepta direct spre ea.

Adică acela era, nu-i așa, unul dintre momentele în care timpul încetinește sau ceva de genul ăsta. Viața urma probabil să înceapă să îi treacă fulgerător prin fața ochilor cam în momentul acela. Se întreba de ce nu țipase sau ceva. „Oh“ se pare că fusese cam tot ce îi ieșise. Dar, cât spusese „Oh“, avusese timp, se pare, să facă o listă cu toate lucrurile la care avea timp să se gândească, cum ar fi, de exemplu, *Punctul unu*: cum spusese „Oh“ fără panică sau frică, și oare asta însemna că se stăpânea, sau era doar calmă, sau sigură pe sine sau ceva; *Punctul doi*: ce avea să spună Marcus când avea să afle, avea oare să încerce să găsească un vinovat, de exemplu, pe ea, deoarece conducea prea aproape de alte vehicule, sau chiar deoarece conducea doar, sau pe șoferul camionului pentru că supraîncărcase mașina, sau pe ea din nou, pentru că nu se

înscrisese în sindicat așa cum îi spusese el, așa cum toată lumea era într-un sindicat în vremurile acelea, mai ales toată lumea care avea o slujbă cu jumătate de normă și care încă era la facultate și care nu era deloc preocupat de drepturile de pensie sau de reprezentarea legală. *Punctul trei*: că pur și simplu nu avea cum să se gândească la toate astea în perioada de timp în care sfecla de zahăr se rotea prin aer până să izbească parbrizul, dacă asta avea să facă, și atunci totul era ca o iluzie provocată de circuitul neuronal sau ceva de genul ăsta. *Punctul patru*: că, de fapt, Marcus chiar făcea pe grozavul uneori, avea prea mare încredere în sine, și cum de avea ea astfel de gânduri despre el atât de des, poate că era nedreaptă, pentru că le stătea bine împreună, oamenii îi spuseseră că le stă bine împreună, și totuși era derutată și nu știa cum stăteau lucrurile cu adevărat. *Punctul cinci*: un mod haios de a-și updata statusul cu întâmplarea asta, ceva de genul: Emily Wilkinson este deja îndeajuns de dulce, nu mai are nevoie de o sfeclă de zahăr în față, deși, logic vorbind, nu ar mai fi avut cum să facă asta dacă avea să se întâmple așa de-adevăratelea. *Punctul șase*: chiar știa ce e un circuit neuronal, sau doar îi trecuse pe la ureche și se hotărâse să îl folosească?

Punctul șapte era, practic, doar ce naiba.

*

Între timp: înainte să aibă timp să facă ceva util, cum ar fi, de exemplu, să vireze brusc sau să frâneze sau să se ferească sau să își acopere fața cu brațele, sfecla de zahăr a intrat cu putere prin parbriz și a aterizat pe locul gol din stânga ei. A fost un vuiet de aer rece. Și apoi a virat brusc, abia apoi, când nu mai era nevoie și se punea într-o situație și mai periculoasă, în mijlocul străzii și înapoi pe banda pentru vehicule lente. A fost ceva absolut instinctiv și absolut inutil, ceea ce a dus-o cu

gândul la străbunicul ei care spunea să ne ajute Dumnezeu dacă vine vreun război. A văzut cum trecătorii se holbează la ea, sau i s-a părut că vede, toți cu fața șocată și gura căscată; o femeie care îl trăgea pe prietenul ei de braț și arăta spre ea, un bărbat care înjura și își căuta telefonul, un alt bărbat într-o dubă albastră care îi făcea semn să treacă pe banda de urgență. Dar ar fi putut să își imagineze toate astea sau să le inventeze ulterior. Marcus spunea mereu că oamenii nu se uită la ea atât de mult pe cât crede ea. Nu știa dacă prin asta intenționa să o liniștească sau dacă îi sugera că se supraestimează.

În orice caz, statusul updatat: Emily Wilkinson este încă în viață.

A tras pe banda de urgență și a oprit. Duba albastră a tras pe stânga în fața ei. A pornit luminile de avarie, ascultând țăcănitul pe care îl scoteau.. Când și-a ridicat privirea, oamenii din mașinile care treceau deja habar nu aveau ce se întâmplase. Drama se terminase. Traficul a revenit la viteză maximă, camionul era deja la kilometri depărtare pe șosea. Se întreba dacă ar trebui să înceapă să plângă. Nu simțea nevoia să plângă.

*

Cineva stătea în picioare lângă mașină.

— Drăcia dracului! a spus el.

Se uita la ea atent prin gaura din parbriz. Arăta ca un mecanic sau ca un meșter sau ceva. Purta o jachetă cerată, roasă la coate, și blugi. Părea obosit; avea ochii umflați și încercănați și respira greu. Și-a sprijinit mâna pe capotă și s-a aplecat mai aproape de ea.

— Drăcia dracului, a spus din nou, vorbind mai tare ca să se audă pe fundalul traficului, ești bine, păpușă?

Ea a zâmbit și a dat din cap afirmativ și a ridicat din umeri,

ceea ce era ciudat, ceea ce însemna oare că se scuza pentru îngrijorarea lui?

— Drăcia dracului! a spus el pentru a treia oară. Ai fi putut să mori.

Mersi. Super. Asta era, ce, o noutate?

S-a uitat în jos la sfecla de zahăr care zăcea pe o grămadă de cioburi pe locul gol de lângă ea. Cioburile erau mici și zgrunțuroase, ca pietrișul. A observat mai multe pe podea și pe bord și împrăștiate în poala ei. A observat că brațul stâng îi este zgâriat și că încă ține mâinile pe volan și că poate nu respiră atât pe cât ar fi trebuit să respire, deși asta i se întâmpla ori de câte ori se gândea la respirația ei, că nu era normală, prea adâncă sau prea scurtă sau prea rapidă, deși nu era doar problema ei totuși, cu siguranță, era unul dintre acele bine-cunoscute paradoxuri, o chestie budistă, sau cam așa ceva. Detașare totală. Concentrare. Doar respiră.

— Poliția e pe drum, a spus altcineva.

Și-a ridicat privirea și a văzut un alt bărbat, mai tânăr, îmbrăcat cu un hanorac și blugi și ținând în mână un telefon argintiu.

— Tocmai am sunat la poliție, a spus el. Sunt pe drum.

Părea satisfăcut că are un telefon la el, după felul în care îl ținea, ca și cum ar fi fost primul lui telefon sau ceva. Ceea ce nu era cu putință. Blugii aveau pete de iarbă la genunchi, iar ghetele erau pline de noroi.

— Le-ai telefonat tu, nu-i așa? a întrebat bărbatul mai în vârstă.

Bărbatul mai tânăr a dat din cap că da, a băgat telefonul în buzunar și s-a uitat la ea. Ea stătea și aștepta ca cei doi bărbați să se pună la curent. Adică: da, o sfeclă de zahăr intrase prin parbriz; nu, ea nu fusese rănită; da, celălalt tip telefonase la poliție. Alte întrebări? Pot să vă trimit notițele prin e-mail?

Bărbatul mai tânăr s-a uitat prin gaura din parbriz și la tot parbrizul și a șuierat. Chiar a șuierat, o notă lungă în coborâre, asemenea efectului sonor al unei pietre care se prăvălește înspre capul cuiva într-un film vechi. Ce era?

— Ești bine? a întrebat-o. Te-ai tăiat sau ceva? Ești în stare șoc?

A dat din cap în semn că nu. Nu ar fi știut cum îți poți da seama dacă ești în stare de șoc. Era destul de sigură că unul dintre simptomele stării de șoc ar fi să nu crezi că ești în stare de șoc. La fel ca în cazul hipotermiei, când îți dai jos hainele și te tăvălești râzând prin zăpadă. Citise asta undeva. El s-a uitat la sfecla de zahăr și a șuierat din nou.

— Adică, a spus el, și acum ea nu știa dacă i se adresează ei sau celuilalt bărbat, ar fi putut fi fatal, nu-i așa?

Celălalt bărbat a dat din cap afirmativ și a spus ceva prin care își exprima acordul. Amândoi s-au uitat din nou la ea.

— Ai fi putut să mori, a spus bărbatul mai tânăr.

Era drăguț din partea lui că îi clarifica acest lucru. Se întreba ce ar fi trebuit să spună. Păreau că așteaptă ca ea să întrebe ceva, să ceară ajutor în vreun fel.

— Păi… Mulțumesc că ați oprit, a spus.

Puteau probabil să plece acum, serios, dacă telefonaseră la poliție. Nu aveau de ce să aștepte. S-a gândit că probabil își dorea să plece în acel moment.

— Oh, nu, pentru nimic, nu fii prostuță, a spus bărbatul mai în vârstă.

— Nu puteam să te lăsăm așa, nu? a spus bărbatul mai tânăr. S-a uitat la brațul ei. Sângerezi, a spus. Uite!

A arătat înspre zgârieturile de pe brațul ei, iar ea s-a uitat în jos la sine. Vedea sângele, dar nu simțea nimic. Nu era mult sânge. Ar fi putut fi al altcuiva, nu? Dar nu mai era nimeni altcineva acolo. Trebuia să fie al ei. Dar ea nu simțea nimic. Și-a

întors privirea către bărbatul mai tânăr.

— E în regulă, a spus ea. Nu e nimic. Serios. Mulțumesc.

— Nu, dar ar putea fi, a spus el, s-ar putea infecta. Trebuie să ai grijă în situații de-astea. Am o trusă de prim ajutor în dubă. Stai puțin.

S-a întors și s-a îndreptat spre mașină, un Ford Transit albastru care avea scrise pe spate numele și numărul de telefon ale unei companii care se ocupa cu amenajarea parcurilor și un mic desen cu un grădinar cu o bulă în care era scris că nicio muncă nu este prea neînsemnată. Ușile închise erau legate cu o bucată de frânghie portocalie. Tăblița cu numărul de înmatriculare era împroșcată cu noroi, dar parcă era un K acolo. K450 și ceva, deși nu era sigură dacă e cifra 0 sau litera O. Bărbatul mai în vârstă s-a întors și i-a zâmbit, în timp ce așteptau, și ea bănuia că așa încearcă să o încurajeze, dar, sincer vorbind, părea cam ciudat. O fi suferind de ceva. Cum ar fi o boală de ochi degenerativă, poate? Și, ca și cum asta nu ar fi fost îndeajuns de dureros, trebuia să aibă de-a face și cu oameni ca ea, cărora li se părea că arată înspăimântător tocmai când se străduia doar să se poarte frumos. I-a zâmbit și ea; nu voia să creadă că gândise toate astea despre el, cum că arată înspăimântător sau ciudat.

— Poliția va ajunge aici într-un minut, a spus el, iar ea a dat din cap. Camionul era, probabil, supraîncărcat. Cred că șoferul habar nu are nici acum.

— Nu, a spus ea, aruncând iar o privire în jos la sfecla de zahăr. Cred că nu.

Bărbatul mai tânăr s-a întors, fluturând prin fața ei o trusă de prim ajutor verde, din plastic. Arăta exact la fel de satisfăcut ca atunci când ținuse telefonul în mână. S-a întrebat dacă nu o fi fost înscris în vreun program special de învățare pentru persoane cu dizabilități sau ceva, dacă are niște dificultăți de

învățare, și apoi s-a gândit că e probabil discriminatoriu din partea ei fie și numai să se gândească la asta și a încercat să își scoată gândul din cap. Doar că nu poți să îți scoți gânduri din cap doar încercând; asta era o altă chestie budistă. Ar trebui doar să se concentreze să nu se gândească la respirația ei mai degrabă. Pur și simplu, detașare totală. Concentrare. Doar respiră.

Bărbatul i-a întins trusa de prim ajutor prin gaura din parbriz. Avea mâinile murdare de ulei și noroi și, când le-au atins pe ale ei, mâinile lui păreau grele și stângace. A pus trusa în poală și a deschis-o. Se întreba ce se aștepta de la ea.

— Nu știu, a spus el. M-am gândit doar… Este alifie antiseptică înăuntru?

Ea a cotrobăit printre fețe și pansamente dezinfectante și creme și foarfeci. Și acum ce. A scos un pansament dezinfectant, și-a tamponat brațul cu el și a închis cutia. I-a dat-o înapoi bărbatului, ținând pansamentul însângerat într-o mână.

— Mulțumesc, a spus. Cred c-o să fiu bine acum.

Vorbea prea rar? Îl trata de sus? Sau arăta o toleranță rezonabilă față de dificultățile lui de învățare? Dar poate nici nu avea așa ceva. Ea complica prea mult situația, probabil. Ceea ce era un alt lucru pe care Marcus i-l spunea uneori. S-a uitat la el. El a ridicat din umeri.

— Păi, da, a spus el. Dacă ești sigură. M-am gândit doar, înțelegi.

Status updatat: Emily Wilkinson regretă că nu și-a făcut asigurare pentru accidente.

— Mulțumesc, a spus ea.

Alesese Hull fiindcă se gândise că ar suna interesant să spună că merge la o universitate din provincie. Sau, mai precis, fiindcă se gândise că ar părea interesantă numai dacă ar spune „universitate din provincie“, ceea ce nu credea că mai spusese

cineva de prin 1987 sau vreun alt an cu mult înainte să se fi născut ea. Nici măcar nu era prea sigură ce înseamnă din provincie. Se referea, pur și simplu, la orice alt loc în afară de Londra? Părea destul de exhaustiv. Acolo locuiau majoritatea oamenilor. Poate că se referea la orice alt loc în afară de Londra sau Oxford sau Cambridge, dar și așa era exhaustiv. Oricum, lumea nu părea să mai spună asta, și de aceea fusese nerăbdătoare s-o facă. Doar că s-a dovedit că nimeni nu știa despre ce vorbește și, în general, credeau că spune provizorie[1], ceea ce clar nu era același lucru.

Oricum, nu fusese singurul motiv pentru care alesese Hull. Un altul era că se afla la mare depărtare de casă. Era categoric prea departe de vizitat. În plus, când s-a dus la ziua porților deschise, îi plăcuse cum mirosea râul a mare și, evident îi plăcuseră podul, care arăta ca într-un film, și, de asemenea, liniștea care te izbea când ajungeai la marginea orașului și faptul că nu dura mult să ajungi la marginea orașului. Și, desigur, îi plăcuse chestia cu Larkin, în afara faptului că, din nou, nu foarte multă lume părea să fie interesată sau să fi auzit de asta sau să fi știut ce însemnătate are. Când a ajuns prima dată acolo, își tot updata statusul, „Emily Wilkinson este puțin cam înfrigurată și miroase a pește“, dar nimeni nu a înțeles la ce se referă, așa că s-a lăsat păgubașă. În plus, o făcea să pară ciudată, evident, chiar și după ce explicase la comentarii.

Îl întâlnise pe Marcus în cel de-al doilea an la universitate, când el predase un modul cu tema „Literatura regiunilor marginale/-izate“. Îi plăcuse și se dusese la cel puțin jumătate dintre cursuri în loc să descarce notițele de pe internet. El avea un fel de a explica lucrurile ca și cum voia într-adevăr să înțelegi, în loc să facă doar pe grozavul sau să treacă prin materie cât de repede posibil. Exista ceva generos în felul în care vorbea la cursuri și în felul în care asculta studenții. În

plus, era absolut pasionat de materia pe care o preda și avea și niște buze minunate, ceea ce o făcea să nu se gândească prea mult la problemele de apropriere, inerente într-o formă atât de privilegiată cultural ca literatura care are în vedere excluziunea și marginalitatea. Prietena ei Jenny îi spusese că ea nu vede deloc lucrurile alea, adică pasiunea și buzele minunate, dar pe ea asta a făcut-o să se gândească că poate e ceva mult mai profund la mijloc, nu doar o simplă atracție; iar Jenny, cel puțin, fusese de acord că nu e ceva nepotrivit, fiind vorba de un doctorand, și nu de un lector. Ultimul lui seminar fusese despre romanul tasmanian, și s-a dovedit că există destul de multe, și apoi o reținuse să vorbească până când ceilalți studenți plecaseră și o întrebase dacă e vreun subiect despre care i-ar plăcea să discute și, de fapt, dacă nu ar vrea să iasă să bea ceva. La care răspunsul ei fusese și de ce ți-a luat atât de mult să întrebi?

Nu prea existase nimeni înainte de Marcus. Nu de când venise la universitate, cel puțin. Se petrecuseră niște chestii pe la petreceri și se culcase cu unul dintre colegii ei de apartament de câteva ori, dar nu fusese nimic îndeajuns de serios ca să ducă la o relație. Cu Marcus fusese diferit, aproape imediat. O invitase în oraș, oficial adică, și stătuseră de vorbă până în miez de noapte despre relația lor și despre ce înseamnă relațiile și chiar despre dacă sunt sau nu îndrăgostiți și cum ar putea ști și dacă dragostea poate fi definită vreodată în afara raportării la celălalt. Ea nu știa cu adevărat. Se gândea că a fi îndrăgostit nu înseamnă, probabil, să îi zici prietenei tale cu ce să se îmbrace când ieși cu ea la bar sau să îi ceri să nu stea de vorbă cu anumiți oameni sau să îi spui că din cauza ei nu ai reușit să îți termini teza.

Nu se mutaseră împreună, dar, aproape imediat ce începuseră să se întâlnească, lucrurile lor începuseră și ele să

fie mutate dintr-o casă într-alta, până când simțiseră că locuiesc împreună în două locuri. Uneori, când se trezea, trecea o clipă până își amintea în care casă se află. Nu era întotdeauna un sentiment plăcut. Ceea ce însemna ce? Nu avea nicio ideea. Pentru că îl plăcea pe Marcus, îl plăcea mult. Îi plăceau conversațiile pe care le purtau, care erau inteligente și complexe și durau ore întregi. Și îi plăcea cum o privește când voia să facă lucrurile la care se gândise ea în timpul cursului când ar fi trebuit să se gândească la discursuri despre marginalitate, când își imaginase că îi spune că e oricând bine-venit la ea acasă. Încă simțea toate astea. Dar erau și alte lucruri. Lucruri care o făceau să se simtă stânjenită, nesigură, lucruri care, era destul de sigură, nu aveau legătură cu faptul că o relație trebuie să te facă să te simți fericit sau să te simți bine în pielea ta sau oricum ar fi trebuit să te facă să te simți o relație.

Acum ar trebui să îl sune, dar nu o s-o facă. O să îi reproșeze că nu l-a sunat. El ar fi trebuit să fie primul om pe care să se gândească să îl anunțe. Avea să i se pară ciudat că nu a făcut-o. Avea să se simtă jignit. S-a gândit să o sune pe Jenny, în schimb, să îi zică ce s-a întâmplat, sau pe șefa ei, să îi spună că o să ajungă mai târziu la birou. Ar fi trebuit să anunțe pe cineva, probabil, dar nu se simțea în stare să explice și să audă iar că ar fi putut fi omorâtă și, în plus, oricum, se simțea foarte bine, nu? S-a uitat din nou în jos la sfecla de zahăr. Așa mirosea? Nu era deloc un miros zaharos. Era mai degrabă un miros de pământ, de pământ ud, de ceva ce putrezește în pământ. Nu înțelegea cum se ajunge de la aia la un bol de zahăr alb pe o măsuță de cafea, sau chiar la mirosul ăla într-un fel umed, de tărie, pe care îl simțeai când treceai pe lângă rafinărie, venind de pe A1. Acolo unde, dacă se gândea mai bine, era locul spre care trebuie să se fi îndreptat camionul, probabil. Cam cât ar fi fost până

acolo, o oră de condus? Poate că ar fi trebuit să se ducă să le dea înapoi sfecla de zahăr, să le zică ce s-a întâmplat. Să se plângă, poate.

Ușa din stânga ei s-a deschis, și bărbatul mai în vârstă s-a aplecat înăuntru înspre ea.

— Trebuie să ieși din mașină, a spus.

Parcă prea îi plăcea să dea indicații. Ea nu s-a mișcat.

— Nu ești în siguranță dacă stai așa pe banda de urgență, a adăugat el. Ar trebui să fim cu toții după balustradă.

Discutaseră între ei, nu-i așa? Bărbatul mai în vârstă îi întindea deja mâna ca să o ajute să iasă. S-a uitat la traficul care vuia iute și și-a amintit că auzise despre incidente în care oamenii fuseseră loviți și omorâți pe banda de urgență, în timp ce schimbau un cauciuc sau își făceau nevoile sau doar opreau ca să dea o mână de ajutor. Și-a amintit că vărul ei îi povestise odată despre un microbuz școlar care intrase în spatele unui autocamion pentru întreținerea autostrăzilor și luase foc. Ceea ce însemna că ei au dreptate, nu, probabil? A întins picioarele peste locul din stânga, a apucat mâna bărbatului și s-a ținut bine de ea până a ajuns pe asfalt. A fost o manevră ciudată, fără eleganță sau stil. Bărbatul mai tânăr era deja după balustradă, iar ea a sărit peste bară lângă el. Nu a făcut-o nici pe asta foarte grațios. El a început să urce pe dig.

— Pentru orice eventualitate, a spus el, uitându-se înapoi la ea. Însemnând ce, se întreba ea. Ar putea sări ceva să ne lovească, nu? a spus el și a făcut un gest cu mâinile menit, după câte se putea presupune, să sugereze un vehicul lovind o bară și rostogolindu-se peste ea. Bărbatul mai în vârstă i-a prins privirea și a dat din cap afirmativ, iar ea i-a urmat pe amândoi până pe dig, prin gunoaie și iarba înaltă.

Era mult mai frig în vârf. Stăteau în bătaia vântului. Vântul acoperea sunetul produs de trafic, făcându-i să se simtă mai

departe de autostradă decât erau în realitate. Cei doi bărbați arătau stânjeniți, ca și cum poate îi incomoda faptul că toată treaba asta dura atât. Bărbatul mai tânăr a scos iar zgomotul ăla șuierător. Ea abia l-a auzit din cauza vântului.

— Ai avut noroc, a spus el, arătând cu capul înspre mașina ei. Adică, înțelegi… Ai avut noroc c-am oprit noi. Ai fi putut să mori.

Ea nu știa ce să răspundă. A dat din cap în semn de încuviințare și și-a strâns brațele la piept de frig. Bărbatul mai în vârstă și-a arcuit spatele, masându-și ceafa cu ambele mâini.

— Vor ajunge aici în curând, a spus el, iar ea a încuviințat din nou din cap, privind împrejur.

În spatele lor era un povârniș care ducea spre o pădurice de ceea ce ea credea că trebuia să fie gherghini sau scorușși de munte sau ceva de genul ăsta. Cei cu boabe roșii. De crengi atârnau fâșii zdrențăroase de saci de gunoi și pungi de plastic, fluturând în bătaia vântului. Dincolo de copaci erau un depozit de mărfuri și un drum de acces, și a observat că luminile de pe drumul de acces deja se aprindeau. Dincolo de drumul de acces, la câțiva kilometri mai departe, erau niște case, dar nu era sigură dacă sunt proprietăți de la periferia Hullului sau dacă țin de alt oraș. Hullul se afla mai departe, era destul de sigură. Era de cealaltă parte a estuarului, iar ei încă se aflau la sud de râu. Aproape sigur.

Bărbatul mai în vârstă a luat-o în jos pe povârniș, către copaci.

— Mă duc doar să… Înțelegi, a spus el. Cât așteptăm.

Ea s-a întors, uitându-se iar înspre drum. I se făcuse mai frig. S-a uitat la mașina ei și la duba albastră. Ambele se legănau ușor din cauza curentului produs de trafic, luminile lor de avarie clipind succesiv. Se întreba dacă tot nu îi vine să plângă. Nu credea. Încă nu părea să fie momentul potrivit.

O să discute cu Marcus în weekend, s-a hotărât. El o să înțeleagă când o să se pună problema, fiindcă o să îi explice. O să îi spună ceva de genul că, deși le fusese bine împreună uneori și îl plăcea încă foarte mult, pur și simplu nu vedea încotro se îndreaptă relația lor. Nu îi plăcea felul în care o făcea să se simtă în pielea ei uneori. Avea nevoie de puțin timp ca să afle cine era și de ce anume avea nevoie de la o relație. Ceva de genul ăsta.

Făcuse o probă cu Jenny. Jenny spusese că sună destul de bine, că ea crede că Marcus e un tip rezonabil și o să înțeleagă și o să accepte situația, deși evident că o să fie și dezamăgit. Așa vorbea ea uneori, ca și cum ar fi fost consilier școlar sau ceva sau o verișoară mai mare și mai înțeleaptă. Însă, în realitate, era doar cu un an mai mare și își petrecuse anul acela în bună parte în Thailanda și Australia, ceea ce era varianta ei de călătorie prin lume, despre care credea că reprezintă sursa ei completă de înțelepciune, când, de fapt, reprezintă sursa ei completă de familiaritate cu hostelurile și petrecerile de lună plină, fără ca măcar să fi auzit de afurisitul de Philip Larkin. Și se înșela cu privire la Marcus. Era mult mai verosimil că o să țipe la ea când o să îi spună. Sau că o să spargă ceva. Nu ar fi fost prima dată. Toată lumea îl credea un tip rezonabil. Dar nu mai avea de gând să bată în retragere de data aceea. Era sigură de asta, dintr-odată. Un accident ca acela te făcea să reflectezi asupra vieții, asupra priorităților tale. Ar putea să îi explice și lui asta, tot ce se întâmplase și cum o determinase să reconsidere câteva lucruri. Poate că ar fi trebuit să îl sune chiar atunci, de fapt, și să îi spună ce se întâmplase. Ca să pregătească terenul. Poate că ar fi fost ceva inteligent. Poate trebuia să facă asta. Voia s-o facă, și-a dat seama. Voia să îi audă vocea și să știe că știe că este bine. Ceea ce însemna ce? Voia ca el să știe unde este. Telefonul era în geantă, în mașină. A pornit în jos pe dig.

Bărbatul mai tânăr a apucat-o de braț.

— Ar fi bine să stai aici sus, a spus el. E mai sigur. Ea s-a uitat la el și la mâna lui de pe brațul ei. Vor ajunge aici într-un minut, a mai spus el.

— Vreau doar să-mi iau telefonul. Vreau să sun pe cineva. O să am grijă, mulțumesc.

A încercat să facă un pas mai departe, dar el a oprit-o.

— Ce faci? a spus ea.

— Probabil ești în stare de șoc, a spus el. Ar fi bine să ai grijă. Poate ar fi bine să stai jos.

— Sunt bine, de fapt, mulțumesc. Nu vreau să stau jos.

A vorbit clar, privindu-l în ochi, ridicând vocea ca să se audă pe fundalul vântului și al traficului. În plus, a ridicat vocea pentru că poate el era puțin surd, pe lângă chestia cu dificultățile de învățare. Voia să își elibereze brațul. A încercat din nou să scape, dar strânsoarea lui era prea puternică. S-a uitat la el, ca și cum ar fi spus: ce faci? El a dezaprobat din cap. A mai spus ceva, dar nu l-a auzit. Nu știa dacă vântul se întețise sau ce se întâmpla. El părea nedumerit, ca și cum nu își amintea ce ar fi trebuit să spună.

Ea a aruncat o privire în jos de cealaltă parte a digului și a văzut bărbatul mai în vârstă la marginea pădurii. Stătea cu spatele la copaci, uitându-se în sus la ei doi, cu mâinile încordate pe lângă corp. Ce. Părea că încearcă să îi spună ceva bărbatului mai tânăr. Părea că așteaptă ceva. Ea a încercat să scape. Dar ce.

---

[1] Asemănare de cuvinte în limba engleză între *provincial* („din provincie“) și *provisional* („provizoriu“). (N. t.)

Ceea ce i s-a întâmplat domnului Davison

Cadwell

În primul rând, vreau să încep prin a spune că avem sincer cu toții cea mai mare compasiune față de ceea ce i s-a întâmplat domnului Davidson. Evident, deznodământul nu a fost unul pe care eu sau oricare dintre noi să-l fi urmărit. Se înțelege de la sine. Adică, sincer, nu cred că ceea ce s-a întâmplat se afla în limitele consecințelor previzibile. Doar nu ne-am așezat și am făcut o evaluare de risc completă înainte să purcedem cu acest plan de acțiune specific. Sigur că nu. A fost mai degrabă genul de scenariu spontan, făcut sub impulsul momentului. Dar cred că, având în vedere chiar și cât de puțin am analizat situația înainte, ar fi precaut să spunem că urmarea nu a fost una pe care să o fi prevăzut vreunul dintre noi. Adică, în mod clar nu. Nu suntem, pur și simplu, noi genul ăsta de oameni, niciunul dintre noi. Cred că lucrul ăsta este pe deplin înțeles. Cred că pot spune, fără să greșesc, că unii dintre cei care au fost afectați s-au împăcat cu ideea, în ceea ce privește turnura ulterioară a evenimentelor. Inclusiv domnul Davidson. Din câte am putut afla. Adică, știți, unii dintre oamenii pe care îi are în jurul lui au fost precauți, cum e și firesc, în ceea ce privește accesul, să zicem. Asta am înțeles eu cel puțin, până în momentul de față: că o abordare de acest fel nu ar fi bine primită momentan, având în vedere circumstanțele care continuă să existe. Mă refer aici la terți, în acest context. Dată fiind impresia noastră

că o abordare directă ar fi fost considerată, cel mai probabil, nepăsătoare, în lumina contextului mai larg și a istoriei și a altor lucruri de felul acesta.

Davison. Da. Desigur.

Exact.

Nu sunt sigur că este realmente nevoie să enumăr evenimentele zilei în cauză. Cred că toată lumea cunoaște bine înșiruirea a ceea ce s-a petrecut. E de ajuns să spun că era un context destul de tensionat. Eu însumi și ceilalți trei domni în cauză am discutat despre asta pe larg și toți suntem de acord că ceea ce a precedat acțiunile noastre ar fi fost în sine suficient pentru a fi considerat inadmisibil; dar combinația a ceea ce s-a întâmplat înainte a fost cea care a dus la planul de acțiune asupra căruia am convenit relativ în grabă și pe care l-am urmat atunci.

Da, aș recunoaște că am convenit asupra lui în grabă.

Nu, nu aș susține această idee. Nu rezultă cu necesitate.

Nu îmi amintesc care anume dintre noi a venit cu propunerea. Am vorbit și despre asta și suntem toți de acord că propunerea s-a ivit ca o inițiativă mai mult sau mai puțin spontană a noastră. Ne asumăm responsabilitatea de grup în această privință. Și anume, în privința limitată a cum și de către cine a fost inițiată propunerea; aceea a fost o responsabilitate de grup, spun eu. Nu vorbesc despre chestiunea mai largă privitoare la responsabilitatea pentru rezultatul final. Nicidecum. Aceasta reprezintă, cu siguranță, un subiect de discuție. Cred că putem cădea cu toții de acord asupra acestui lucru. Și, desigur, este o discuție la care sunt deschis, când va veni vremea ei. Nimeni nu ar fi mai deschis în acest sens decât mine. Dar impresia mea este că nu ar exista contextul potrivit pentru discuția respectivă, nu astăzi. Am înțeles că aceasta era doar o oportunitate de a clarifica narațiunea, cum s-ar spune.

Mulțumesc. Da. O voi face.

Da, exact. Contextul. Deci… Eu și domnul Davidson am fost vecini apropiați un număr de ani, înțelegându-se, desigur, că vecin este un termen relativ în acea zonă. Casa lui se vede din casa noastră, iar terenul lui se învecinează cu al nostru. Nu aș spune că am devenit prieteni apropiați în respectiva perioadă de timp; el este un om ocupat, se înțelege, și, deși eu petrec pe cât de mult timp posibil pe acea proprietate, nu m-aș considera în niciun caz un rezident permanent. Deci, oportunitățile noastre de a interacționa au fost, în mod firesc, limitate. Dar nu a existat nicio animozitate între noi. Nu cronologic vorbind.

Nu aș spune, propriu-zis, surprins, nu. Te aștepți la anumite activități țărănești la țară, evident. E posibil ca anvergura și durata și volumul acelor activități să fi depășit într-o oarecare măsură așteptările noastre, da. Dar noi am înțeles că temeiurile noastre de obiecție erau destul de limitate. Domnul Davidson era fermier, la urma urmelor, asta, cel puțin, a fost clar ca lumina zilei în momentul în care am achiziționat proprietatea, și, într-adevăr, domnul Davidson era întru totul îndreptățit să repete acest fapt din când în când, dacă simțea că e necesar să o facă.

Davison. Îmi recunosc greșeala.

Întru totul, absolut.

Doar că aș pune în discuție dacă pot fi considerate activități agricole și cursele de motociclete. Secerișul e una, chiar și admițând că uneori se desfășura până la două, trei dimineața. Construirea unei unități noi pentru creșterea intensivă a găinilor este, de asemenea, una; fără a ține seama de opiniile personale asupra naturii unei asemenea metode agricole, aceasta tot poate fi considerată o activitate agricolă. Dar cursele de motociclete sunt, pur și simplu, cu totul altceva, sunt convins că ne putem pune de acord în această privință. Adică, uitați,

înțeleg necesitatea diversificării economice la fel de mult ca oricine, mai ales în zilele noastre. Chiar înțeleg! Doar că mă întreb dacă nu cumva există și posibilitatea de a diversifica prea mult.

Oh, abia dacă știu de unde să încep! Nu era vorba doar de zgomot, deși acesta era deosebit de ascuțit și de strident și, trebuie să vă spun, aproape complet insuportabil. Dar zgomotul e una. Nu, era vorba mai mult de gaze și de praf și de tipul de oameni pe care îi aducea în zonă. Adică, praful era de neimaginat. Situația era extrem de neplăcută, în cel mai bun caz.

Inadmisibil a fost un cuvânt pe care l-am folosit mai devreme, aveți dreptate pe deplin. Rămân la acea părere.

Oh, stați puțin acum. Când am spus tip de oameni am vrut doar să mă refer la comportamentul în contextul folosirii drumului, al parcării pe marginea drumului și al blocării aleilor private și al folosirii de vehicule cu gabarit mare cărora strada aceea pur și simplu nu este făcută să le poată face față. Nu am vrut să fac remarci răutăcioase. Departe de mine acest lucru. Toată chestiunea nu a avut absolut nimic de-a face cu asta. Nu împotriva muzicii târzii din noapte am obiectat, nici a tipului de limbaj pe care îl auzeam uneori folosit în zona desemnată pentru campare, care se întâmpla să se afle pe terenul învecinat cu grădina noastră. Nu. Aceasta a fost, pur și simplu, o chestiune legată de praf și de gaze și de deranjul și intruziunea generale în viețile noastre.

Da. Așa înțeleg eu prognoza.

Exact.

Da, sigur că aș fi de acord că viața domnului Davidson a fost tulburată acum, absolut. Dar cred că acesta este mai degrabă un mod emoțional de a pune problema, dacă nu vă supărați că o spun. Rezultatul acțiunilor noastre din acea zi nu se poate

nicidecum reflecta în motivele pe care am simțit că le-am avut ca să acționăm astfel. Uitați, situația se repeta de luni de zile. Și, cu această ocazie, cu musafiri acasă care puteau vedea totul într-un chip nou și îmi subliniau că e, pur și simplu, inadmisibil… Ei bine, expresia de care îmi aminesc că s-a folosit a fost așa nu se mai poate. Știți, așa, pur și simplu, nu se mai poate. Trebuiau să se stabilească niște limite. Aveam musafiri și eram efectiv umilit de această situație. Și, așadar, acesta a fost contextul deciziei luate de mine și de ceilalți trei domni în cauză.

Posibil să fi fost o decizie emoțională, da. Chiar accept asta.

Da. Da, cred. Cred că a fost o reacție adecvată. În mod clar rezultatul final al înlănțuirii evenimentelor care au urmat a fost tragic de disproporționat. Dar acțiunile noastre inițiale au fost rezonabile, cred, în condițiile pe care am făcut tot posibilul să vi le prezint în linii mari. Și uitați, știți, ancheta penală privitoare la utilajele pentru lucrările de terasare și la utilizarea lor fără permisiune s-a încheiat spre satisfacția Parchetului Coroanei. Deci, acest subiect este, de fapt, închis acum, cred.

Exact! Înțeleg. Într-adevăr.

Păi, uitați, știți, regret este un cuvânt foarte greu. Este un cuvânt complicat. Dacă îmi doresc, având în vedere întreaga perspectivă ulterioară asupra evenimentelor, ca lucrurile să fi ieșit cu totul altfel? Sigur că îmi doresc. Cu toții ne dorim, cu fervoare. Dacă aș fi inițiat un plan de acțiune alternativ dacă ceea ce știm acum că a fost rezultatul mi-ar fi fost clar la vremea aceea? Absolut! Dar faptul e consumat, rezultatul nu era deloc clar pentru niciunul dintre noi la acel moment. După cum am spus, am acționat foarte mult sub impulsul momentului. Ceva trebuia făcut. Situația era inadmisibilă. Sigur că regret ceea ce, în cele din urmă, a ajuns să fie considerat rezultatul înlănțuirii unor evenimente pe care noi patru le-am

pus, poate oarecum nechibzuit, în mișcare. Dar nu sunt absolut sigur că pot accepta premisa că acest lucru înseamnă că ar trebui să regret acțiunile mele din acea perioadă critică specifică sau procesul de decizie foarte rudimentar care a dus la acele acțiuni. Exprimarea regretului ar schimba o singură iotă din rezultatul acelei zile sau impactul asupra domnului Davidson și asupra familiei lui? Sigur că nu. O asemenea exprimare m-ar absolvi pe mine oarecum de povara responsabilității pe care o port pe umerii mei în mod just? Sincer vorbind, nu reușesc să văd de ce ar face asta.

Uitați, sigur că am un sentiment de tristețe față de ceea ce i s-a întâmplat domnului Davidson. Sigur că am. Dar această idee că, într-un fel sau altul, noi toți ar trebui să cerem scuze în dreapta și în stânga pentru o mulțime întreagă de acțiuni la care în mod clar nu putem sub absolut nicio formă să ne întoarcem și să le corectăm, ei bine, pur și simplu nu ține la mine. Absolut deloc. Nu ține la niciunul dintre noi.

Davison. Exact. Desigur.

Ani buni așa, de acum

Grantham

Stătea așezată lângă pat și îl privea cum respiră. Și-a tras scaunul mai aproape, picioarele metalice zgâriind podeaua. Abia dacă se afla acolo de zece minute și deja voia să plece.

Ar fi trebuit să se roage acum, presupunea. Dar nu știa pentru ce să se roage, dacă ar fi fost să se roage sincer; dacă să se roage pentru vindecarea lui sau dacă să ceară, pur și simplu, să nu mai trebuiască să fie acolo deloc.

Aparatele de lângă pat făceau ceea ce erau menite să facă. Pieptul lui se ridica și cobora.

Încerca să își aducă aminte când se rugase ultima dată pentru cineva. Gândul părea aproape ridicol acum. S-a întins și l-a luat de mână. Era caldă. I-o ținea între cele două mâini ale ei și i s-a părut că a simțit o ușoară apăsare ca răspuns. Era posibil? A închis ochii. I-a deschis și a privit împrejur. Ușa care dădea în partea centrală a salonului era deschisă, dar nimeni nu supraveghea. Auzea asistentele vorbind în camera lor mică, mai departe pe coridor. Auzea un televizor lângă unul dintre paturile din salon. S-a întors din nou înspre Michael și a închis ochii. Ai grijă de el, a spus în tăcere. Era tot ce se putea gândi să spună. Ai grijă de el și întărește-l. Ține-l pe drumul ăsta spre însănătoșire. Sau nu; ține-l.

A deschis ochii, șocată de sine.

S-a aplecat și i-a netezit părul dându-i-l la o parte de pe

frunte. Iar creștea mult. Și avea nevoie de un bărbierit. Se întreba dacă asistentele ar face asta. I-a tras cearșaful puțin mai sus pe piept. Îi privea respirația, liniștea. De mult nu îl mai văzuse atât de relaxat ca acum. Chiar și somnul lui păruse agitat și încordat în ultimul timp; brațele strânse pe lângă corp, fălcile încleștate, pumnii strânși. Doctorul îl avertizase, într-un fel; dacă nu exact cu privire la asta, atunci cu privire la ceva. Ești prea ocupat, spusese doctorul, prea stresat. Ai nevoie de o pauză, ai nevoie de ceva exercițiu fizic, ai nevoie de o dietă mai bună. Avea nevoie, de asemenea, să poată fi atent când cineva care știa despre ce vorbește spunea așa ceva, mai degrabă decât să considere că e prea tânăr sau prea puternic sau prea norocos, fir-ar să fie, ca să i se întâmple așa ceva.

Nu, nu era drept. Michael fusese atent, dar habar nu avusese ce are de făcut cu informația. Nu pot lua o pauză, insistase el. Cum să iau o pauză? Cum ar merge parohia mai departe fără mine, într-un asemenea moment? Tot timpul exista un asemenea moment. Se întreba dacă era o caracteristică masculină această idee de a fi prins în cursă de propria indispensabilitate, sau dacă era numai o trăsătură a lui Michael.

Nu ar trebui să fie supărată. Nu era drept. El era devotat slujbei sale. Ăsta era un lucru bun. Lumea are nevoie de oameni care să fie devotați slujbei lor. Biserica aceea avea nevoie de un preot care să fie devotat parohiei, la urma urmelor. Dar ea se săturase de asta acum. Se săturase să rămână singură cât timp el făcea lucrurile astea. Această nouă parohie ar fi trebuit să fie șansa lor de a lua lucrurile puțin mai ușor. Ar fi trebuit să fie o schimbare plăcută după presiunile urbane ale ultimei parohii; o biserică de țară plăcută și liniștită, lângă care să iasă amândoi la pensie. Plimbări lungi. Dimineți cu cafea. Doamne care îngrijesc florile. Excursia ocazională în oraș ca să meargă la

muzeu, la cinema, la restaurante.

Dar reușise să găsească o parohie de țară care avea în spate ani de probleme adunate, în care biserica trebuia ținută încuiată, și congregația nu era dispusă să ridice un deget și toate poveștile eșuate de la kilometri depărtare au reușit să își facă drum până la ușa casei parohiale.

Și-a închipuit cum era singur când se întâmplase, întins pe podeaua rece de piatră a sacristiei. Reușise să ajungă la mobil, se pare, cu o parte a corpului paralizată și o frică teribilă umbrindu-i creierul, și, când dibuise tasta de reapelare, numărul ei de la serviciu fusese primul care apăruse. Secretara de la catedra ei fusese cea care chemase salvarea. Abia dacă l-am auzit, i-a zis ea lui Catherine ulterior. Nici măcar o șoaptă nu era.

Și *atac cerebral* era un nume atât de straniu ca să-l aibă cineva, având în vedere chestia asta. Inducea în eroare, nu era onest. Nu că ar fi putut vedea prea mult din violența la care fusese supus. Nu era nimic din grimasa groaznică de epuizare pe care o văzuse la alții care suferiseră atacuri cerebrale. Poate aia avea să vină mai târziu. Deocamdată, arăta doar odihnit. La fel de bine făcut ca totdeauna, de fapt. Fusese mereu un bărbat bine, trăsăturile lui părând să se contureze și mai mult odată cu trecerea timpului, în loc să se ofilească și să se înmoaie, așa cum se întâmplase în cazul ei. Fusese frumoasă cândva, credea ea – el îi spusese îndeajuns de des încât să-l creadă, în cele din urmă –, dar a trecut acum în mare parte, fața i s-a rotunjit, părul i s-a subțiat, pielea îi era însemnată și ridată de ani. Părea că semănau tot mai puțin unul cu altul de la an la an, nu invers. Și acum se întâmplase asta.

Pentru că aveau să urmeze ani buni așa, de acum. Dacă rămânea cu el. Fragilitatea lui, dependența lui, faptul că făcea

lucrurile pe care doctorii îi ziseseră să nu le facă și apoi aștepta să îl oprească ea. Toată lumea așteptând ceva de la ea. Oamenii întrebând-o delicat cum se simte el, când o să se întoarcă la lucru, dacă se gândea să se pensioneze mai devreme. Adăugând *Și tu cum te simți?* doar ca un gând întârziat, întâmplător.

Auzea vâjâitul grav și strident al unei mașini de lustruit podeaua care se deplasa pe coridor. Cel sau cea care se uita la televizor în salonul principal l-a dat puțin mai tare ca să compenseze. Cineva a băgat capul pe ușă, s-a scuzat și a dispărut. Aparatele de lângă patul lui Michael făceau ceea ce erau menite să facă. Pieptul lui se ridica și cobora.

A încercat să își imagineze că e în altă parte. Că era contactată după eveniment de sora lui sau de un doctor sau chiar de altă femeie. Că trebuia să decidă dacă să vină în vizită sau nu. Că avea posibilitatea de a alege. Îi era imposibil să își închipuie realmente că nu ar fi fost acolo cu el. Să își închipuie că o să fie cu altcineva când, așa cum avea să se întâmple cu siguranță din nou, o să primească telefonul. Cineva care spunea „E vorba de Michael.“ Cineva care dădea vestea că Michael e pe un pat de spital încă o dată, cu fire lipite pe piept și cu o mască de oxigen pe față. Se întreba cum ar merge lucrurile, când ar veni momentul. Dacă acel altcineva ar duce-o cu mașina la spital, dacă ar aștepta la parter sau ar urca cu ea, dacă ar exista, încă, vreo urmă de stânjeneală sau doar grijă, afecțiune, dragoste. Ar fi, oare, cu toții prieteni? Așa ar merge oare lucrurile? Oare, cum se zice, ar merge *mai departe*?

Altcineva-ul era partea cea mai dificil de imaginat. O altă femeie. Un alt bărbat. Părea imposibil acum.

Și la ce bun toate astea, oricum. Unde voia să ajungă cu toate astea? Ar trebui doar să se roage pentru el să se însănătoșească. În loc de toată speculația aia. Toate acele

posibilități și probabilități. De ce și le îngăduia? Viața ei nu era genul de viață în care existau alegeri care să aibă pondere egală și care să rămână în picioare la îndemână. Alți oameni aveau o astfel de viață, se părea. Alți oameni puteau să aleagă să nu trăiască cu regret.

*

Ar fi fost lucrul cel mai egoist pe care îl făcuse, de departe. Nu era sigură acum dacă ar fi capabilă să meargă până la capăt. Dar nu trebuia să fie ceva cu care să meargă până la capăt, serios. Nu la început. Doar se ducea să petreacă o perioadă de timp în mijlocul naturii. Își făcuse rezervarea de luni de zile. Nimeni nu ar fi gândit rău despre ea dacă s-ar fi dus acolo. Michael putea să nici nu știe.

Michael ar putea să nu mai știe nimic niciodată.

Se întreba în cât timp avea să ajungă sora lui acolo și dacă Michael avea să se trezească până atunci. Își imagina cum sora lui citește scrisoarea pe care avea de gând să o trimită odată ajunsă acolo; care ar fi reacția ei, ce i-ar zice lui Michael. Se întreba dacă ea și soțul ei s-ar muta în parohie pentru o perioadă sau dacă l-ar convinge pe Michael să se mute la ei.

Se întreba dacă vreunul ar ierta-o pentru asta, dacă ar înțelege. Avea dubii. Dar dubiul nu mai părea să fie un motiv îndeajuns de bun pentru a nu face ceva.

Aparatele făceau ceea ce erau menite să facă. Pieptul lui se ridica și cobora.

I-a băgat mâinile înapoi sub cearșaf și s-a ridicat să plece, punându-și haina și luându-și valiza și umplându-i un pahar cu apă din carafa de pe dulăpiorul de la căpătâiul patului, în cazul în care îi era sete când se trezea.

Rămășițele

Friskney

Se crede că încă sunt intacte și că se află într-un perimetru de aproximativ douăzeci și șapte de kilometri pătrați. Se crede că au fost ascunse. Sunt fie parțial, fie complet îngropate. După toate probabilitățile, fără haine sau bijuterii sau alte bunuri. Ar putea să nu fie în stare corespunzătoare pentru identificarea vizuală. Vor fi tratate drept probe vizuale cu caracter critic. Au reprezentat subiectul unor speculații de presă foarte supărătoare și nefolositoare. Continuă să fie punctul central al întrebărilor. Vor fi localizate folosind o combinație de survolare aeriană și investigații georadar. Se poate să se fi păstrat frumos, bronzate și zâmbitoare și unse cu ulei, prin acțiunea pământului bogat în fosile. Pot fi așezate într-o poziție de repaus, cu picioarele apropiate și mâinile împreunate și capul întors ușor într-o parte. Încă reprezintă, desigur, o preocupare pentru toată lumea din departament. Pot fi intacte. De-a lungul anilor, au continuat să fie un subiect al speculațiilor periodice din când în când. Pot fi înghesuite într-o cutie sau un sac sau o carcasă. Ar putea fi necesar să fie identificate cu ajutorul analizei dentare. E posibil să fi suferit pierderi complete sau parțiale ca urmare a acțiunii unui animal sau a unor animale. Pot fi înfășurate într-un cearșaf de mătase și îngropate cu bijuterii și alte bunuri puse cu dischis pe mâinile împreunate. Trebuie să se afle într-un loc cunoscut unei persoane sau unor persoane neidentificate până acum. Încă sunt recuperabile, dat

fiind faptul că s-au dat publicității detalii-cheie cunoscute unei persoane sau unor persoane necunoscute. Se poate să fi fost cercetate din când în când de făptaș sau de indivizi cunoscuți făptașului. Sunt fie incomplete, fie complete. Se poate, în ultimă instanță, să fie necesar să fie recuperate cu ajutorul unei echipe de la departamentul de arheologie medico-legală. Nu reprezintă actualmente o prioritate în această perioadă solicitantă cu resurse limitate. Trebuie încă să fie găsite. Continuă să facă obiectul unui dosar penal. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Au fost distruse de apă. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Au fost distruse de pământ. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Nu îți vor oferi ce ai nevoie. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Nu mai au ce scop să îndeplinească. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Au fost distruse de foc. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Nu o vor aduce înapoi. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite.

Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. S-au dus. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Nu mai sunt. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Nu mai este. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Nu mai sunt. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Nu mai este. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie găsite. Trebuie încă să fie.

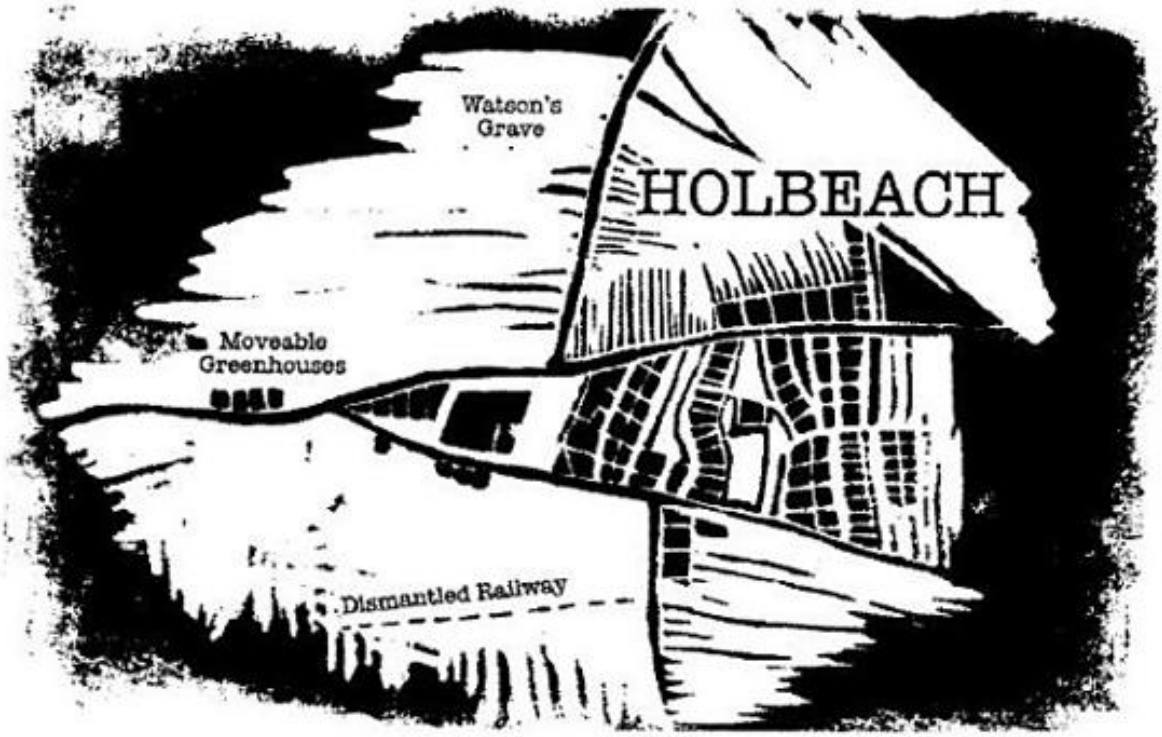
Watson's
Grave
HOLBEACH
Moveable
Greenhouses
Dismantled Railway

Curățenia

Holbeach

Habar nu avea de unde să înceapă. Atât de mult fusese distrus. Stătea pe coridor și simțea cum covorul se adâncește plin de apă sub ghetele lui. Începuse să miroasă deja. Ea se uita atent de pe aleea din față, cu brațele încrucișate, spunând că nici nu crede că vrea să intre. El aștepta. Ce știa ea. Ea habar nu avea.

— Nu e nimic înăuntru, nu-i așa? Dacă a intrat ceva?

Sigur că nu era nimic înăuntru. Clădirea fusese verificată și asigurată. Dar ea nu voia să intre înainte ca el să se fi uitat. Așa că s-a îndepărtat de ușă și a mers pe coridor până în bucătărie, în camera de joacă, în camera de zi. S-a dus sus, mergând pe lângă perete, așa cum fuseseră avertizați să facă, și în baie, și în fiecare dormitor. A stat la fereastra de la dormitorul copiilor, din spate. În celelalte grădini erau stivuite în grămezi înalte carpete și canapele și paturi putrezite. Erau deja săptămâni de când apele se retrăseseră, într-un final. Părea ciudat să se uite afară la pământul compact. Și-a amintit când fusese ultima dată acolo, refugiat împreună cu copiii, așteptând să vină bărcile, încercând să facă totul să pară un joc. S-a uitat la una dintre picturile fetei, lipită pe perete. O pictase cu câteva zile înainte să vină furtunile. Îi reprezenta pe ei trei luând cina, pe el și pe fată și pe băiat. Era pătată de mucegai și îndoită. Trebuia aruncată. Toate lucrurile acelea aveau să fie aruncate. A mers până la dormitorul din față și s-a uitat în jos la ea. Se legăna de

pe un picior pe altul, cu mâinile împreunate. A deschis fereastra, iar ea s-a uitat în sus, brusc.

— Este bine? Este liber? Să intru?

I-a zis că e în regulă. I-a zis să intre. Ea habar nu avea. Nici măcar nu fusese acolo. Credea că știe cum fusese, dar chiar nu știa. Copiii nu îi ziseseră nimic. Nici ea nu întrebase. Doar credea că știe. A coborât scările tocmai când ea a pășit pe coridor și și-a dus mâna la față, ca să acopere mirosul. Picioarele ei s-au afundat în covorul îmbibat. Undeva cam în dreptul creștetului ei, o dungă groasă neagră indica până unde ajunsese apa. Deasupra ei, fâșiile de tapet erau aproape curate. Sub ea, erau murdare și brăzdate de noroi.

— O să fie bine totuși, nu-i așa? Putem să curățăm toată mizeria. O să fim bine, nu-i așa?

Ea nu părea să știe despre ce vorbește. Nici măcar nu se uita. Totul era distrus. Totul era complet distrus. Covoarele și parchetul trebuiau scoase. Ipsosul trebuia dat jos de pe pereți, instalația electrică, refăcută. Avea să dureze luni de zile. Ar fi fost mai ușor să plece. Așa cum făcuse ea. Tot nu știa de ce venise înapoi. Nu știa ce voia de la el acum, de la oricare dintre ei. Se întreba dacă din cauza plecării se simțea ea prost sau doar din cauza momentului ales pentru a pleca. Se întreba dacă ea își dădea seama cât de mult asociaseră copiii plecarea ei cu ceea ce se întâmplase. O privea cum pipăie peretele și cum se uită la murdăria care i se lua pe degete. Strâmba din nas. Fir-ar să fie. Ce făcea. A dat jos un tablou de pe perete, a șters bine geamul ca să se uite la el și l-a aruncat pe peluza din față. El s-a dus la mașină ca să aducă niște unelte și niște mănuși. A privit tabloul. Când s-a întors în casă, ea stătea în picioare în camera de zi, ridicând un capăt al canapelei putrezite, așteptându-l pe el să ridice celălalt capăt. Ea habar nu avea.

Ultimul șanț

Kexby

Puncte de discutat la următoarea adunare privind măsurile de pregătire timpurie care trebuie puse cât mai repede posibil în aplicare:[*2]

Perimetru:

Șanțurile de drenaj existente formează un hotar natural. A se lărgi acestea pentru a crea un spațiu care să poată fi apărat în mod realist.[3] A se folosi material excavat pentru a crea un dig ridicat în spate. A se fixa digul ridicat cu 3 rânduri de împrejmuiri:

– rândul exterior, cu spini (porumbar, gherghin etc.)
– rândul din mijloc, compact (cimișir, tisă etc.)
– rândul interior, fructifer (porumbar, măceș, alun, zmeur, mur etc.)

Beneficii: adăpost de vânt pentru culturile din cadrul așezării, barieră vizuală, barieră fizică. Ultimul punct esențial: șanțul trebuie să fie îndeajuns de larg pentru a împiedica apropierea vehiculelor & împrejmuirea trebuie să fie îndeajuns de compactă pentru a împiedica pătrunderea.[4]

A se cerceta posibile linii de apărare opționale în perimetrul împrejmuirii (pari ghimpați, fire întinse special pentru oprirea dușmanilor, capcane etc.) care să poată fi montate în caz de urgență.

Cele de mai sus creează vulnerabilitate evidentă la punctele

de intrare/ieșire. A se indica o baricadă mobilă care să fie împinsă până la locul cu pricina când este necesar (mecanism exploziv capcană?). N.B. intrarea/ieșirea vulnerabilă poate reprezenta avantaj; reprezintă presupusa țintă în caz de atac/apărare.

Spațiul apărat cu succes, potrivit detaliilor de mai sus, prezintă riscul de a prinde în cursă ocupanții într-o situație de asediu. A fi planificată construirea unui tunel care să faciliteze evadarea decisivă în cazul unui asediu prelungit. Tunelul să înceapă din pivnița casei principale și să iasă la suprafață probabil în pădurea [redacted]. Aproximativ 450 de metri, ventilație forțată necesară[5].[*6] A se refuza opțiuni precum garduri electrice, iluminat cu reflectoare, porți & bariere automate etc.; opțiunile de apărare trebuie să reziste în cazul unei pene de curent.

A se refuza, de asemenea, turnurile de pază etc.; ar atrage atenția atât în prezent, cât și pe timp de criză. A se sugera sădirea la colțurile proprietății a unor plante care rămân verzi pe tot parcursul anului și care cresc repede, pentru a fi folosite ca puncte ascunse de observație.

J[redacted], T[redacted], S[redacted], R[redacted], B[redacted][7] să formeze Grupul de Lucru al Perimetrului. J[redacted] să preia atunci conducerea tunelului. T[redacted] să coordoneze sădirea de plante & să găsească bușteni/butași. (De așteptat ca tunelul să cauzeze cele mai multe neînțelegeri în cadrul adunării de grup; „prea mult timp/muncă pentru un scop neverosimil“ (!) etc., etc. A se discuta cu J[redacted] înainte de a ieși în fața adunării, a se câștiga sprijin. A face referire la rezultate verosimile, respectiv: copiii, în cazul în care nu reușesc să evadeze în cazul unui asediu. J[redacted] se identifică foarte bine cu copiii, așa încât perspectiva aceasta se poate să fie eficientă.)

Producția de alimente:[*8]

Deja bine organizată, dar dependentă de suplimente importate. Elemente lipsă care sosesc: ulei pentru gătit, zahăr, sare, zarzavaturi/condimente, făină, nuci, alune, migdale etc., făinoase, de ex., paste/orez, leguminoase, alte produse pe bază de soia. Planuri pentru soluționarea deficitelor a fi prezentate Grupului pentru Producția de Provizii:

– Ulei pentru gătit; producția ar necesita mult teren/timp, așadar a se sugera a renunța.
– Zahăr; M[redacted] deja cercetează utilitatea sfeclei de zahăr cu rezultate controversate. După toate probabilitățile, producția necesită mult teren. Vom recomanda depozite suplimentare; în plus, a se lua în considerație alternative, de ex., miere din stupi? (Controversat, a se vedea mai jos.)
– Sare; depozite. Comercializarea ar putea fi fezabilă odată ce criza ia proporții, dar, în fazele incipiente, singura opțiune este să ne bazăm pe depozite. A se sugera adaptarea la un consum semnificativ redus acum. (A se propune apelarea la lobby-ul pentru sănătate, mai ales N[redacted].)
– Zarzavaturi/condimente; unele sunt deja produse. A se contrabalansa cererea mare de pământ cu utilizarea zarzavaturilor/condimentelor reducând cererea pentru sare, păstrând, în același timp, apetitul.
– Făină; necesită mult teren și multă energie, de asemenea, folosirea ei se face cu un consum sporit de energie (pâine, prăjituri la cuptor etc.). A se recomanda alte produse pe bază de amidon aici (în primul rând, cartofi, de asemenea, posibil ovăz). A face concesii pentru a păstra niște făină în depozite; a se achiziționa făină chapatti, „din greșeală“, întrucât aceasta are, deci, dublă întrebuințare & poate fi transferată la GPL[9] dacă este necesar.
– Nuci, alune, migdale etc.; a se include în planurile de plantare.
– Produse pe bază de amidon; paste & orez neviabile. A se trece

la cartofi ca principalul produs pe bază de amidon.
– Leguminoase; a se mări producția de fasole/mazăre agățătoare, a se culege și a se usca pentru depozitare.
– Produse din soia; M[redacted] a cercetat deja producția de lapte de soia, cu rezultate bune (deși gustul este o problemă). A se recomanda producția de soia, ca sursă importantă de proteine. De asemenea, neatractivă pentru invadatori, ar putea fi folosită în punctul de vizibilitate maximă pentru intimidare/inducere în eroare.

Restul producției de alimente este sub control; pomi fructiferi, arbuști fructiferi, răzoare de legume, răzoare de cartofi, salată etc. în sere. A se folosi zonele de „relaxare“ pentru producția de alimente, de ex., pajiștea, zona de joacă a copiilor etc. (E nevoie, oricum, să muncească și copiii pe timp de criză.)

A se avea în vedere vizibilitatea producției de alimente; a aduce această chestiune în atenția GPL. A se ține seama de riscul supravegherii aeriene, deși există, evident, un risc redus în această privință pe timp de criză.[10]

Evidentă lacună în planurile pentru producția de alimente = animale. Găini pentru ouă & carne, albine pentru miere, posibil porci pentru carne; ar fi un consum redus în termeni de timp/pământ/alimentație și o productivitate ridicată în termeni de proteine (& carnea de porc care poate fi foarte bine păstrată, idem mierea). DAR foarte puțin probabil să fie aprobate de grup în alcătuirea sa actuală; majoritatea se opune folosirii animalelor, în ciuda conștientizării evidente a riscului pe care îl reprezintă sosirea crizei. Posibile strategii de negociere includ:

– pledarea în favoarea păstrării albinelor „doar“ în scopuri de polenizare, mai târziu a se sugera recoltarea nedăunătoare a unor „mici“ cantități de miere.

– a se aranja „salvarea“ găinilor din alte locații, în apropierea sfârșitului perioadei de ouat. A se asigura includerea „accidentală“ a cocoșului în acest grup. A se pleda pentru folosirea ouălor pe măsură ce apar; de asemenea, a se permite un număr de ecloziuni reușite. A se permite duratele de viață naturale/morțile naturale; într-o fază mai târzie, a se aranja morți accidentale + a se pleda pentru folosirea cărnii.
– la fel cu „salvarea“ porcilor tineri.
– Alternativă la cele de mai sus: modificarea graduală a calității de membru al grupului într-una cu o abordare mai practică în ceea ce privește criza care vine. (A se vedea Analiza grupului de mai jos, în special recomandările privitoare la mai puțini copii mici/bătrâni.)

Rezerve de alimente:

Depozitele deja se construiesc; a se continua și a se accelera acest proces. A se ține seama de nevoia de a include suplimentele cu multivitamine, rații de alimente de urgență și provizii medicale (a se vedea Strategiile de ieșire, mai jos).

A se calcula înălțimea necesară a depozitelor pentru a asigura aprovizionarea pentru aproximativ 24 de luni, de ex., echivalentul a două sezoane de recoltă slabă/furată. A se amenaja amplasamente pentru depozitare sigure și/sau ascunse pe proprietatea principală. A se lua în considerație, de asemenea, posibile magazii secundare pentru depozitare (foarte bine ascunse) apropiate de punctul de ieșire din tunel, pentru a fi folosite în cazul evadării din starea de asediu. (Minimumul necesar, de ex., un rucsac la fiecare evadat.)

Energie:

Lemne de foc pentru încălzire și gătit. Sistem deja pregătit, dar dependent în prezent de importuri. Necesitate evidentă de a) a construi un depozit mare înainte de criză, iar acest depozit

să fie foarte bine ascuns & posibil echipat pentru apărare; b) a crește plantarea de subarboret, de ex., salcie etc., de asemenea, tunderea coroanei nucilor, alunilor etc. De asemenea, necesitate clară de a reduce cererea de lemne de foc prin, de ex., măsuri de izolație adiționale, orientarea către o dietă cu alimente predominant crude, reducerea mărimii grupului.

Generarea de energie electrică deja se cercetează și se implementează, R[redacted] preluând comanda. A se sublinia din nou nevoia de soluții care necesită tehnologie/mentenanță foarte redusă; toate elementele/competențele pentru reparație trebuie să se găsească în cadrul așezării! A se aduce în discuție din nou acest lucru la următoarea întrunire; PF[11] nepractice din acest motiv?

Criza, a se reține, va reduce oricum cererea de energie: computerele/telefoanele/televizoarele devin de prisos. (Distracția electronică fără acces la rețea s-ar putea rezolva.) Așadar, principala necesitate ar fi iluminatul: s-ar putea să fie nevoie să se adopte oricum politica întreruperii alimentării cu electricitate, pentru a evita atragerea atenției asupra așezării sau a proprietății.

(Notă generală: va fi nevoie să se diminueze aspectul părăsit al așezării, pentru a nu încuraja încercările de ocupare. Acest lucru va trebui improvizat prin legătura cu proprietățile locale. Dar întreruperea alimentării cu electricitate este un punct de pornire.)

Apă/Conducte de scurgere:

Toaletele ecologice, fără apă curentă, sunt deja funcționale. Necesitate evidentă de a asigura menținerea standardelor ridicate de igienă – orice boală digestivă ar fi dezastruoasă pe timp de criză. Regresele recente în materie de practici igienice au fost observate – a se ridica problema la următoarea întrunire. Nevoie de colectare & stocare adiționale de apă de

ploaie. Ar putea fi cel mai important (& trecut cu vederea) aspect al crizei – restricțiile de energie vor distruge rețeaua de conducte magistrale de apă. De asemenea, expus la sabotaj prin interes legitim și/sau medicație impusă de către autorități (de ex., eventualitatea reducerii populației?).[12]

Relații cu alte grupuri/Comunitatea:

Politici puternice în cadrul grupului de creare, la nivel regional, de legături mai strânse cu comunitatea locală și cu alte grupuri a/s[13]. Necesar a contrazice acest lucru. Risc de a distribui resursele în prea multe direcții + de a determina conștientizarea resurselor de aici, la nivel local + risc de exploatare și/sau trădare. (Furt, rea-credință, atac, ocupare, scurgere de informații etc., etc.) De asemenea, risc de atașament emoțional exagerat, care ar avea impact asupra luării deciziilor pe timp de criză.

Analiza grupului:[*14]

8 membri adulți ai grupului (6 bărbați, 2 femei), cu cel puțin o altă femeie + sugar care încearcă să se alăture. Un membru actual nu este rezident permanent, deși, altfel, este pe deplin devotat.

3 copii (plus potențial sugar).

Analiză:

J[redacted] – aproape 40 de ani, în relație cu R[redacted], 2 copii. Stare bună de sănătate. Expert în săparea de tuneluri, de asemenea, în construcții în general etc. După toate probabilitățile, membru al GFMAB[15] de la început. Bună înțelegere a impactului probabil al crizei. Tatăl lui D[redacted], în vârstă de 10 luni, fiul lui L[redacted], cu care a avut o scurtă legătură anul trecut. L[redacted] & D[redacted] vor acum să se alăture grupului; cu impact emoțional/dinamic evident.

P[redacted][16] – aproape 30 de ani, celibatar în prezent, 1 copil

care nu locuiește pe proprietate, contact minim cu acesta (bine). Stare de sănătate foarte bună. Expert în construcții, strategie, logistică, luptă fără arme. Membru al GFMAB de la început (evident!). Bună conștientizare/înțelegere a crizei.

T[redacted] – aproape 60 de ani, divorțat, nu se știe să aibă copii, contact minim cu fosta soție & atașament emoțional/interes aparent minim. Cunoștințe în silvicultură/conservare (!), expert în semănat și întreținerea plantelor, de asemenea, expert în izolații etc. După toate probabilitățile, nu acordă sprijin GFMAB sau altei formațiuni de rezistență; dar, de asemenea, puțin probabil să li se opună activ acestora.

S[redacted] – aproape 50 de ani, fiică de 13 ani, Z[redacted], relația cu tatăl lui Z[redacted] necunoscută & nediscutată. Nu întotdeauna sănătoasă. Nu sprijină strategiile de criză; se declară în favoarea legăturilor mai strânse cu comunitatea locală. Prezintă risc semnificativ în privința păstrării discreției. Legăturile actuale cu comunitatea extinsă ridică riscul problemelor legate de atașamentul emoțional pe timp de criză.

R[redacted] – aproape 40 de ani, în relație cu J[redacted], 2 copii (T[redacted], 5 ani, B[redacted], 8 ani). Expert în generare de electricitate și întreținere. De asemenea, după toate probabilitățile, membru al GFMAB de la început; a menționat că a fost în Trupele de Cadeți în timpul școlii, deci, expertiză folositoare. Bună înțelegere a crizei, cu toate că e sceptic (& sarcastic) uneori.

B[redacted] – 20 și ceva de ani, foarte entuziast & energic, deși are abilități practice limitate. Membru-cheie în GFMAB, de asemenea, în GPL. Potențial excelent pentru legături cu surse de armament; deși discuția despre aceste legături ridică alte probleme & trebuie tratată cu grijă. Stare bună de sănătate, dar bea alcool & consumă droguri în cantități mari. Atașamente emoționale necunoscute; a făcut referire la o serie de relații de scurtă durată în cadrul cercurilor activiste & de partid, neclar

cum apar acestea sau cum se încheie, dar nicio dovadă de impact emoțional negativ.

M[redacted][17] – 30 și ceva de ani (??), nu se știe să fi avut vreo relație sau legături emoționale semnificative. Expert în lupta corp la corp, de asemenea, contribuție entuziastă la sarcinile de construcție. Relații numeroase în cercurile activiste, deci, deseori absent din așezare, dar contribuie oricum mult la cantitatea de muncă. Acces aparent rapid la bani lichizi și dorință de a participa. Extrem de angajat în discutarea crizei & a repercusiunilor; unii dintre membrii grupului critici/precauți cu privire la acest lucru. Nu a discutat încă despre GFMAB, dar, după toate probabilitățile, este membru activ de la început.

N[redacted] – în jur de 65 de ani, legături emoționale minime (a făcut referire la fosta parteneră & la copii, dar nu se știe să mai fi avut contact cu ei până în prezent; domiciliu necunoscut). Expert în producția de alimente, administrare de recolte, depozitare etc. Sursă excelentă de experiență în acest domeniu pentru grup. Are o sănătate șubredă, cu tendințe către o dietă neobișnuită & regimuri de suplimente prin care să reziste. Strict vegetarian. Are, de asemenea, tendințe pacifiste pronunțate; a făcut referire la capitulare ca o opțiune viabilă în fața asaltului armat, s-a declarat, de asemenea, în favoarea legăturilor strânse cu comunitatea locală și cu alte grupuri de rezistență. Periculos de influent, deși se prezintă ca blajin/pasiv etc., etc. Va trebui împiedicat cu desăvârșire să afle de existența GFMAB.

Copiii – cu vârste de 5, 8, 13 ani. De asemenea, posibil să se alăture grupului un bebeluș de 10 luni. Cei de 13 și 8 ani ar trebui să poată participa prin muncă folositoare pe timp de criză & în perioada pregătirii pentru aceasta. Cel de 5 ani evident mai puțin util, necesită mai multe resurse (de asemenea, limitează capacitatea de muncă a părinților).

Admiterea bebelușului ar fi o decizie foarte proastă a grupului: cerere de resurse suplimentare + cantitate de muncă foarte redusă din partea respectivului părinte; de asemenea, o povară semnificativă în cazul activării procedurii de asediu/tunel/evadare; de asemenea, risc ridicat de îmbolnăvire și stres emoțional implicit. (De asemenea, situația nașterii în acest caz va cauza, probabil, probleme semnificative în dinamica relațiilor, tensiuni & conflicte etc., prezentând costuri pentru cooperarea eficientă și munca în comun.)

În ce privește fata de 13 ani, a se observa că prezența este utilă din punctul de vedere al cerințelor de reproducere ale grupului pe termen lung.

Rezumatul analizei grupului:

Bună îmbinare de competențe și experiență. În general, stare bună de sănătate. Membrii foarte tineri și foarte bătrâni ai grupului rămân o problemă; a se continua înclinarea balanței, în cadrul discuțiilor, înspre opțiuni de părăsire a așezării și de înlocuire cu membri de vârste mai adecvate; când se obțin înlocuitori, a se sugera să se discute dezechilibrul actual dintre sexe cu scopuri privitoare la cerințele de reproducere ale grupului pe termen lung.

Majoritatea din grup sunt implicați în probleme de criză & pregătire pentru ea, deși o minoritate se opune apărării armate. Totuși, minoritatea nu abordează întotdeauna cu seriozitate problema; provocatoare/sarcastică/de prea puțin folos. Remarcile recente potrivit cărora activitatea sexuală/atașamentul ar reduce atenția la detalii în ceea ce privește pregătirile pentru criză au fost deosebit de nefolositoare. Prevăd că această minoritate nu va considera mereu comic subiectul.

Evaluarea pericolelor externe:

Acțiunea de la vârf în jos:

Presupun că, în timpul crizei, autoritățile centrale și locale se vor retrage în spații care pot fi apărate, cu proviziile/bunurile existente, & nu vor constitui vreun pericol pentru grupurile de rezistență de-a lungul periferiei teritoriului lor.

Poliția/armata se va concentra, în primul rând, asupra menținerii ordinii în centrele mai mari de populație și/sau va proteja infrastructura importantă. (Desigur, protejând orice lanț de aprovizionare rămas, de ex., centrele de producție și distribuție de alimente care pot continua să funcționeze.) Așadar, pericolul din partea poliției/armatei probabil va fi limitat, dar puțin probabil, de asemenea, ca poliția/armata să prevină pericole venite din alte părți cum ar fi:

Vecini apropiați. Posibil ca, în fazele inițiale ale crizei, să primim cereri de asistență din partea rezidenților, urmate de constrângeri inoportune/șantaj emoțional etc., urmate de atacuri ascunse (încercări de furt pe timp de noapte) sau atacuri fățișe coordonate (asalt armat direct, de ex., pus în practică de mulțime cu unelte manuale sau de o pseudomiliție cu arme). Atacurile ascunse ar trebui prevenite prin apărarea perimetrului & bună supraveghere. Va fi necesar ca atacurile deschise să fie respinse prin etalarea directă a forței superioare, a forței letale, dacă e necesar. (A se vedea Apărarea, mai jos.) Întrucât un atac fățiș coordonat și de mari proporții va avea un avantaj numeric, va fi important să prevenim declanșarea unuia. Supravegherea atentă & spionajul (poate prin falsă negociere) ar putea fi de ajutor aici; o lovitură sau niște lovituri preventive ar putea deveni necesare.[18]

Grupuri mobile. Pe măsură ce criza ia proporții, e de așteptat ca grupurile mobile să se dezvolte, posibil din rândul centrelor mari de populație; acestea vor fi grupuri mici și

majoritatea tineri/bărbați. E posibil să fie slăbite fizic din cauza oboselii din timpul deplasării + nutriției deficitare; dar probabil bine înarmate (mai ales dacă provin din centrele mari de populație) & experimentate/fără rezerve în ceea ce privește folosirea forței letale. Aceste grupuri vor reprezenta principalul pericol pe măsură ce criza ia amploare: supravegherea atentă va fi esențială, ca și evitarea dezvăluirii existenței așezării în cazul în care nu este absolut necesar. Plan pentru o așezare-capcană (de ex., fum din hornuri, aprovizionare aparentă cu alimente), cu mecanisme explozive-capcană.[19] A fi pregătiți alții din grup, mai ales membrii Grupului de Forțe pentru Misiunea de Apărare de Bază, pentru utilizarea forței letale/zdrobitoare. (Din nou, a se întrebuința referirea la impactul posibil asupra copiilor în eventualitatea eșecului apărării ca tactică de motivare.)

Vagabonzii singuratici. Indivizii cu puține șanse de a supraviețui crizei, întrucât un volum limitat de cooperare va fi necesar. Totuși, e posibil să apară unii, mai ales în fazele inițiale, și vor avea avantajul de a nu ieși în evidență. A se aminti că supravegherea neîntreruptă și eficientă, împreună cu măsurile corespunzătoare, va fi esențială pe durata crizei.

Apărarea:[20]

Referire la notele despre perimetru de mai sus. De asemenea, camuflaj, discreție etc. Acestea să fie grupate ca Apărare Pasivă. Supravegherea face, de asemenea, parte din plan.

Necesitatea utilizării forței e posibil să apară oricum.[*21] Antrenamentul de luptă fără arme deja în desfășurare printre unii dintre membrii grupului; a se recomanda ca toți să participe la acest antrenament până la următoarea întrunire și ca termenul „fără arme“ să fie redefinit treptat pentru a include utilizarea de bețe, șipci, scuturi, unelte, cuțite etc., până la și

incluzând forța letală. (Se poate să fie nevoie să fim atenți cum formulăm asta; poate fi nevoie să introducem unelte/cuțite etc. mai târziu. Dar un antrenament bun & o bună pregătire pentru starea de alertă sunt esențiale cât de curând posibil.)

Utilizarea armelor va fi inevitabilă în situația de criză: mulți dintre membrii grupului încă nu se obișnuiesc cu ideea și sunt alarmați de discuțiile aferente. Necesitatea de a lucra discret cu alții (B[redacted], R[redacted], J[redacted]) pentru a progresa în obținerea lucrurilor + muniției & antrenament. Armă automată, carabină, pistol într-o primă instanță. Dar e, de asemenea, nevoie de soluții care necesită tehnologie/mentenanță redusă; a se pregăti construirea & folosirea arbaletelor și/sau a arcurilor tradiționale. Depistarea armelor va fi principala dificultate. B[redacted][22] a făcut referire la relații în centrele mari de populație care ar putea fi de folos – costisitor și posibil periculos, dar probabil singura opțiune. De primă importanță ar fi evitarea atragerii atenției surselor de armament asupra existenței noastre și/sau a împrejurimilor; acestea ar fi, prin definiție, grupuri care nu trebuie să știe despre existența noastră în timpul crizei.

Ideal, se va obține o gamă de armament. O carabină amortizată stil mitralieră ar fi opțiunea preferată; permite o ripostă timpurie fără a atrage atenția și fără risc pentru operator. Pistoalele ascunse folositoare pentru elementul-surpriză, de ex., într-o situație de falsă negociere. Arma automată cu rază de acțiune largă folositoare pentru confruntarea de aproape. Evident, selecția va fi limitată de accesibilitate. (Ar putea fi o măsură de precauție utilă să găsim, de asemenea, una sau mai multe arme automate, rezervate apărării în fața unui asalt la scară mare, de ex., operat de un grup mobil.) (Oricum, a se observa că în această situație ar putea fi mai prudent să optăm pentru o strategie de asediu +

tunel.)

Antrenamentul pentru folosirea acestor arme va fi aproape la fel de dificil ca procesul de obținere a lor, în special având în vedere că se cere păstrarea secretului în cadrul grupului. (Deși, în mod clar, păstrarea secretului față de restul comunității va fi întotdeauna necesară.) Între opțiuni se numără plecarea în locuri precum plajele, pădurile etc. Cariera de piatră abandonată sau tunelul de cale ferată ar fi idealul. Mai multe căutări necesare.

Strategii de evacuare:

În ciuda planurilor de mai sus, criza poate ajunge într-un punct de gravitate/o durată în care evacuarea coordonată să devină opțiunea preferată. Grupul nu a fost până acum dornic să discute această problemă când s-a ridicat, dar este vital să pregătim opțiuni în numele lor. (Printre alternative s-ar număra capturarea de către grupuri mobile, vecini apropiați, figuri de autoritate active etc. Scenariile posibile includ, dar nu sunt limitate la: muncă forțată, extragere forțată de informații despre resurse, viol [femei și bărbați], folosirea ca sursă de hrană a prizonierilor, folosirea violenței ca distracție locală etc.)

Opțiuni:

Medicinale (de ex., morfină, cianură, cantitate foarte mare de, spre ex., ibuprofen)

Mecanice (spânzurarea în pod cu funii ad-hoc, pregătirea prăbușirii tunelului, pregătirea demolării proprietății, strivirea cu pietre/bușteni/obiecte metalice)

Mediul înconjurător (abandon în câmp deschis, inaniție, autovătămare + infectarea deliberată a rănilor, intrarea cu o greutate în apă pentru a produce înecul)

Arme (sinucidere prin împușcare sau omor prin împușcare în cazul în care persoana este slabă/refractară/tânără, cuțite și alte unelte care să producă sângerarea rapidă, confruntarea cu

grupuri armate într-o asemenea manieră încât să producă moartea prin împușcare)

Orice metodă propusă trebuie să fie a) rapidă, b) puțin dureroasă/să producă puțină suferință când e posibil, c) irevocabilă, d) executorie/posibil de pus în practică de alții dacă e necesar.[*23]

Note către sine:

Nu mai păstra documente. Discută numai cu membrii grupului relevanți pentru îndeplinirea sarcinilor specifice. Păstrează-ți moralul ridicat. Mediază cu M[redacted][24] în ceea ce privește aspectele mai controversate; el are o perspectivă asemănătoare asupra probabilității crizei, impacturilor probabile & pașilor necesari etc. și a fost de ajutor mai ales în întâlnirile de grup; este, de asemenea, capabil să asculte detaliile și să discute despre o serie largă de subiecte fără să recurgă la umor/sarcasm și este, în linii mari, un aliat foarte util!

Să distrugi aceste note.

[Urmează notele de la finalul documentului. Remarci generale despre viabilitatea grupului și perspectiva practică asupra programului său de activități. Comentarii despre subiectul individual. Recomandări pentru strategia în desfășurare (include recomandări colaționate din notele de subsol). – MK]

Rezumatul recomandărilor – DC:

- Continuarea supravegherii subiectului, cu resurse suplimentare de la unitatea de supraveghere mobilă, după cum s-a cerut.
- Reînceperea supravegherii SRN 0010-5622, cu atenție sporită la contactele cu bandele criminale cunoscute și/sau încercările de a face rost de armament și muniție.
- Misiuni aeriene periodice de recunoaștere.
- Măsuri preventive privind construirea propusă a tunelului: prevenire ascunsă, obstrucție ascunsă, arest preventiv și/sau tratament psihiatric.
- Menținerea examinării și tratamentului psihiatrice ascunse și/sau obligatorii ca o

opțiune în cazul progreselor în pegătirea metodelor de „suicid executoriu“.

- De adăugat perimetrul pe Lista Resurselor de Hrană Comandate în Așezare din cadrul Documentelor pentru Planificarea de Urgență.
- De adăugat perimetrul/grupul pe Lista Confiscării Armelor de Foc ale Așezării, de asemenea, din cadrul Documentelor revizuite pentru Planificarea de Urgență.
- De adăugat subiectul și alți membri ai grupului pe Lista de Internări, de asemenea, din cadrul Documentelor revizuite pentru Planificarea de Urgență.
- De reinformat pe ascuns comunitatea locală, potrivit recomandărilor din secțiunea pentru Strategia de Informare din cadrul Documentelor revizuite pentru Planificarea de Urgență; Procedurile special recomandate 22, 27 și 34. („Oamenii de știință au păreri împărțite cu privire la așa-zisa încălzire globală“, „Noi zone bogate în petrol sunt descoperite în fiecare an“ și, respectiv, „Energia verde: satisfacerea nevoilor de energie ale națiunii noastre în secolul viitor“.)

[2*] Acest document cuprinde o reproducere fotografică a unui document original scris de subiectul supravegheat în cauză (SRN 0010-5586). Documentul a fost reprodus pe ascuns în timpul discuției cu subiectul; se crede că documentul original a fost deja distrus.

[3] Fotografii de la înălțime ale așezării sunt disponibile în arhivele departamentului, cu trimitere la referința SRN 0010-5586. A se observa că noțiunea de „spațiu care poate fi apărat în mod realist“ este, în cel mai bun caz, una relativă.

[4] La momentul scrierii, acest proiect pentru lărgirea șanțurilor și împrejmuire se află în stadii incipiente. Este dificil de imaginat cum va obține grupul adâncimea/lățimea declarată limitându-se la folosirea uneltelor manuale și cu forța de muncă restrânsă. Ar dura, am fost informat, între aproximativ 10 și 15 ani ca împrejmuirea propusă să ajungă la termen.

[5] E posibil ca proiectul tunelului să ridice riscuri pentru participanți: „expertiza“ enunțată pare limitată la excavații mult mai restrânse și mai mici. Măsuri de prevenție recomandate, a se include pașii legali dacă este necesar. Riscul pentru membrii mai puțin entuziaști ai grupului pare lipsit de logică.

[6*] Rezumatul măsurilor de apărare adoptate de grup: slabe. Ușor de pătruns în perimetru cu vehicul șenilat, și probabil așa va și rămâne. Intrarea principală poate fi deschisă de vehicul neșenilat cu forța minimă necesară.

[7] Numele și locurile au fost redactate în acest document recuperat pentru a proteja operațiunea în curs de desfășurare. – MK.

[8*] Acestea sunt toate politici și proceduri standard pentru un grup de asemenea

natură și nu prezintă niciun risc pentru restul comunității. (Retras: opinie personală nesolicitată. – DC, ofițerul coordonator al lui MK)

[9] Grupul Perimetrului de Lucru. După câte s-ar putea presupune, se referă la folosirea făinii fine în realizarea Dispozitivelor Explozive Improvizate. Nu se știe ca subiectul să aibă pregătire sau experiență în realizarea sau folosirea explozivilor. – MK.

[10] După toate probabilitățile, se referă la deficitul de combustibil care limitează orice tip de zboruri. Subiectul pare să nu fi luat în considerație depozitarea combustibilului de către autorități. – MK.

[11] Panouri fotovoltaice, cunoscute și sub denumirea de „panouri solare“. – MK.

[12] Neînțelegere tipică a planurilor autorităților pentru Medicația Masivă de Urgență, specifică în cadrul grupurilor de acest fel.

[13] „Autosuficiente“ – MK.

[14*] Evaluarea grupului realizată de subiect este acceptabilă, deși subsemnatul menționează că supraestimează angajamentul altor membri ai grupului față de ceea ce el numește „pregătirea pentru criză“. Observație secundară: subiectul este uneori izolat în grup, foarte preocupat de problemele și planurile documentate aici și sensibil la critică sau zeflemea ușoară pe seama acestui fapt. Astfel, subiectul a fost foarte expus la abordarea subsemnatului și pare să fi reacționat la laude minore și la încurajări cu o atitudine încrezătoare și deschisă față de subsemnatul. Acest lucru poate să continue, mai ales având în vedere slabele perspective ale subiectului de a intra în legături romantice sau sexuale în cadrul grupului.

[15] Grupul Forțelor pentru Misiunea de Apărare de Bază. – MK.

[16] Autorul acestui document. – MK.

[17] Referire la subsemnatul. – MK.

[18] Motive serioase de îngrijorare aici. Risc potențial substanțial ca subiectul să perceapă greșit factorii înconjurători și să intre în starea de „criză“, cu rezultatele detaliate clar aici. Se recomandă supravegherea în continuare a subiectului. – MK.

[19] Din nou, utilizarea potențială a explozivilor și/sau „capcanelor“ este un motiv de îngrijorare. – MK.

[20] A se ține bine seama de toată această secțiune. Se recomandă ca această secțiune din documentul recuperat să fie evidențiată și trimisă Comandamentului. Planurile de a obține acest nivel de echipament – deși cu un caracter practic limitat – ar așeza acest grup, dacă ar fi duse până la capăt, în categoria de Risc Ridicat. Se recomandă continuarea supravegherii cu echipa mobilă desemnată. – DC (Ofițerul Coordonator al lui MK).

[21*] A se vedea notele de subsol din documentul principal pentru răspunsul la această secțiune. Cu toate că observația generală cu privire la dorința de a obține armament este veritabilă și convingător exprimată, subsemnatul are dubii cu privire la viabilitatea planurilor în acest scop și la capacitatea limitată de a folosi oricare dintre armele obținute. Supravegherea atentă se va concentra asupra acestei probleme, totuși, potrivit instrucțiunilor lui DC.

[22] Subiectul-țintă secundar, căruia i s-a preatribuit Subiectul cu Numărul de Referință 0010-5622. Deja cunoscut. Se recomandă reluarea supravegherii cu referire la posibilitatea stabilirii contactului cu bande criminale cunoscute în încercarea de a face rost de arme.

[23*] Accentul pus pe metodele de suicid ca fiind „irevocabile“ și „posibil de pus în practică de alții“ este alarmant și întărește opinia, după cum s-a discutat în a șasea notă de subsol, conform căreia subiectul nu înțelege o situație dată și poate „impune“ una dintre aceste metode altor membri ai grupului. Supravegherea va trebui să se concentreze asupra oricărui pas făcut în vederea pregătirii acestor metode, și se poate să fie nevoie ca subiectul să fie supus unei examinări psihiatrice voalate.

[24] Din nou, referire la subsemnatul. – MK.

Sapă o groapă

Nottingham

Un bărbat zace pe un câmp lângă un râu, întins pe spate în iarba scundă și umedă. Are piciorul sucit ciudat sub el, iar fața îi este schimonosită de durere. Un alt bărbat se uită în jos la el și spune, supărat, că nu e vina lui. De-a lungul celor patru laturi ale câmpului, un grup mare de oameni, în mare parte bărbați, strigă. „Sapă o groapă și îngroapă-l dracului odată“, strigă ei în mod repetat. „Sapă o groapă și îngroapă-l *dracului* odată.“ Sunt douăzeci de mii, arătând în direcția lui și strigând într-un singur glas. „Sapă o groapă și *îngroapă-l dracului odată*.“

Bărbatul zâmbește în sinea lui, în ciuda durerii și a gândului că e posibil să-și fi rupt piciorul. Știe că ei nu vorbesc serios, zău așa.

Îmi aduc aminte că era un deal

Coleby

Era un deal și, pe deal, era un drum. Drumul era îngust și drept și ducea drept în sus pe coasta dealului. Drumul era denivelat, cu șanțuri și gropi și brazde de noroi pe unde tractoarele sau autovehiculele cu șenile trebuie să fi intrat și ieșit de pe ogoarele din ambele părți. De o parte și de alta a drumului erau plopi și garduri vii de gherghin și, apoi, când drumul se aplatiza, în locul gherghinilor apăreau ziduri de piatră și ziduri de cărămidă și gardurile joase din fața grădinilor, grădinile din fața caselor care formau satul așezat ca o fortăreață în vârful dealului. Și în acel sat nu era deloc verdeață, nici parc, nici bar, nici biserică, nici școală, nici magazin; doar cele două duzini de case departe de drum, niciuna cu fața către mare, ci toate orientate spre interior, cu fața la drum, toate ușile închise și toate ferestrele închise și toate draperiile trase și nimeni care să îngrijească trandafirii sau să tundă gazonul sau să repare acoperișurile sau să vopsească ramele ferestrelor, și nimeni care să alerge după o minge sau să plimbe un câine sau să dea bună ziua sau să ia o bicicletă dintr-o magazie sau să întindă rufe sau să spele o mașină sau să intre într-o mașină și să iasă cu ea pe drum ca să coboare spre poalele dealului. Niciun câine care să latre. Niciun bâzâit îndepărtat al vreunei mașini de tuns iarba, nici vreun huruit de tractor. Niciun sunet neașteptat de pistoale descărcate. Nicio muzică sau bătaie în tobe. Niciun picior care

să meargă. Niciun afiș lipit pe stâlpii de telegraf care să anunțe expoziții de flori sau sărbători ale satului sau întâlniri ale celor care păzesc comunitatea. Niciun panou parohial cu informații. Niciun marcaj pe drum, niciun indicator care să anunțe intrarea în sat și să roage vizitatorii să conducă atent. Niciun indicator cu numele satului, nici anul în care a fost câștigat premiul pentru cel mai pitoresc sat, nici numele satului străin înfrățit cu acest sat. Erau o cabină telefonică, lângă drum, și un telefon care tocmai începuse să sune.

Cabina telefonică se afla lângă un zid. De cealaltă parte a zidului erau oi. Oile se aflau pe o fâșie de teren care cobora abrupt, iarba era încă umedă din timpul nopții și în pământ erau săpate vizuini de iepuri și la capătul câmpului erau un șir de plopi și un morman de lemne uscate și în jurul lemnelor uscate creșteau urzici și dincolo de copaci și de lemnele uscate era o priveliște a pământului care se prelungea în mare. Nu mai erau alte dealuri. Nu mai era alt teren înalt. Erau copaci. Erau turnuri, cum ar fi turlele bisericii sau turnurile de apă sau turnurile primăriei, și toate acele turnuri aveau ferestre sau pervazuri sau acoperișuri sau platforme panoramice de un fel sau altul. Nu era niciun iepure pe câmp. Oile erau strânse una în alta lângă zid. Oile erau extrem de slabe. Telefonul a sunat. Era clar că acei copaci vor crește înalți în grădinile acelor case și lângă drum și în gropile și pe liniile de hotar ale terenului dintre deal și râu și mare. Că vor putrezi din interior și vor avea ramuri grele și la un vânt puternic se vor prăbuși peste acele case și peste acel drum și peste șanțurile de mai jos și că vor crește în locul lor alți copaci. Că iarba de pe acele peluze va crește înaltă ca în prerie, și arbuștii cu spini se vor întinde și se vor încolăci în jurul caselor și vor pătrunde prin cercevelele fărâmițate și vor degrada pereții de cărămidă. Că acele oi vor muri, la fel ca toate celelalte, și recoltele nestrânse vor putrezi

pe câmp și pleava va fi dusă de vânt în șanțuri și va astupa șanțurile și apele vor bălti pe pământ timp îndelungat și drumurile se vor prăbuși și nu vor mai putea trece decât vehiculele cu șenile sau cele zburătoare sau acei prudent de puțini care ar putea veni pe jos.

Ușa cabinei telefonice era grea, dar balamalele nu scârțâiau. Ferestrele caselor care erau departe de drum încă erau acoperite de draperii și întunecate și draperiile erau nemișcate. Telefonul suna tare în cabină și nu se mai oprea. Ușa s-a deschis. Receptorul a fost ridicat. Întâi: a fost o tăcere gravă în fundal. Apoi: plescăitul umed al unei guri care se deschidea să vorbească. Apoi s-a auzit o voce care a spus ceva. Două avioane zburau în jos în liniște spre mare, iar sunetul care a urmat a fost ca sunetul dispozitivelor explozive improvizate într-un canal de scurgere din apropiere.

Oile s-au împrăștiat orbește pe câmp înspre lemnele uscate de sub plopi. Ușa grea a cabinei telefonice s-a închis cu zgomot. Toate sunetele s-au estompat.

Cântec

Grimsby

Restaurante chinezești, spălătorii automate, camioane cu cartofi copți. Acestea sunt câteva dintre gurile mele de aerisire preferate.

O să-ți cumpăr o lopată

Marshchapel

Stătuserăm așezați acolo toată seara, ascultând muzica și râsul care veneau de pe câmp, și rămăseserăm fără băutură cam pe la apusul soarelui. Ray se tot uita în direcția conacului Stewart, iar eu știam la ce se gândește, dar nu aveam de gând să o spun în locul lui. Stăteam așezați acolo uitându-ne la foc și scândurile tot trosneau și scuipau flăcări și noi alungam musculițele și de pe câmp se tot auzeau chiuituri.

La naiba, zice el, în cele din urmă. Hai să mergem, zice el.

M-am ridicat și am pornit mașina.

Doar să mă lași pe mine să vorbesc, zice el.

*

Știam ce amenajaseră acolo. Îi priviserăm cum instalaseră toată săptămâna. Cortul pentru petrecere și cortul pentru servit masa. Barul. Sistemul de sonorizare și ringul de dans. Florile și baloanele și lumânările și draperiile și husele și scaunele luxoase. Bătrânul Stewart condusese încoace și-ncolo toată săptămâna, până în oraș și înapoi și cine mai știe pe unde. Dirijase operațiuni, așa numea el probabil acțiunea. Drumurile abia dacă erau îndeajuns de mari pentru unele dintre lucrurile pe care le aduseseră. Joi, un camion cu mobilă trecuse și oprise la capătul drumului, în dreptul indicatorului de drum închis, și șoferul petrecuse aproape zece minute încercând să întoarcă. Noi stăteam în fața rulotei și priveam. Nu era spațiu suficient ca

să întorci un camion. Alarma pentru mers cu spatele tot pornea și se oprea și camionul tot dădea înainte și înapoi, încercând să nu se răstoarne în șanț. Alarma aia pentru mers cu spatele e posibil să se fi auzit tocmai până jos la Sands. Jackie a coborât din casă ca să se uite. Era o zi frumoasă. Cald, dar cu o briză ușoară care venea dinspre mare. I-am oferit lui Jackie locul meu, dar ea a spus să nu mă deranjez. A întrebat cum merge cu șanțul. Ray i-a zis că șanțul merge bine și a întrebat-o dacă vrea o țigară. Jackie s-a uitat în sus înspre pajiștea din vârful așezării și împrejur la lacul pentru pescuit și înapoi în jos la noi și pur și simplu nu a spus nimic, ca să zic așa. Nu era nevoie. Fuseserăm acolo în cea mai bună perioadă a lunii și săpaserăm vreo doi metri neavând suficiente mijloace. Ray a scos un oftat în stilul lui și s-a ridicat și i-a zis din nou că merge bine. A spus că așteptăm doar să primim niște recomandări privitoare la hidrologia solului și apoi o să-i dăm bătaie. Ea l-a privit. A privit-o și el la rândul lui. Alarma pentru mers cu spatele de la camionul cu mobilă se auzea pe câmp. Un avion Tornado a trecut pe deasupra și a aruncat o bombă peste Sands și a dispărut dincolo de orizont în liniște.

Jackie a început să vorbească tocmai atunci când zgomotul a ajuns la noi, așadar, niciunul nu a auzit un cuvânt din ce a spus. S-a întors și s-a îndreptat înapoi spre casă și în drumul ei s-a uitat iar în sus la pajiște. Se bălăbănea, mai degrabă. Ca să fiu sincer. Nu este ceea ce ai numi minionă. Își târâie șuncile așa. Dizgrațios e un cuvânt pe care l-ai putea folosi. Am privit-o plecând. L-am întrebat pe Ray ce tot vorbea de hidrologia solului, și el a spus să nu mă bag. A intrat înapoi în rulotă și a închis ușa și a dat drumul la radio. Camionul cu mobilă a întors în sfârșit și, revenit pe drum, a oprit. Șoferul m-a chemat să mă întrebe dacă știu unde e conacul Stewart și a spus ceva despre afurisitul de aparat GPS. Am urcat pe dig și i-am arătat să

meargă înapoi până la capătul drumului și i-am zis că e în jos pe drumul ăla. Nu e drum închis așa cum arăta indicatorul, i-am zis, putea să o ia prin fermă și să iasă pe partea cealaltă și conacul Stewart era al doilea pe stânga. A făcut o mutră. Mulțumesc pentru informații, a spus. I-am spus că nu are pentru ce și am plecat și am pierdut timpul cu țărușii și sfoară până când nu mi s-a mai părut că Jackie se uită pe geamul de la bucătărie, de pe cealaltă parte a lacului. Heleșteu este mai degrabă cuvântul, având în vedere mărimea lui. Dar nu ar avea clienți la un heleșteu de pescuit, așa că îi zic lac. Camionul cu mobilă a trecut iar și în capăt a virat la stânga, prin fermă. Un alt avion Tornado a trecut și a aruncat o bombă peste Sands. Țărușii și sfoara formau o linie frumoasă care cobora de pe pajiște până la marginea lacului. Făceau să pară că treaba e aproape pe jumătate gata.

Ray a ieșit din rulotă. Am luat-o pe scurtătură pe câmp până la conacul Stewart și ne uitam la șoferul camionului cum descarcă scaunele și mesele și husele și, când bătrânul Stewart a ieșit din casă să semneze pentru toate, am șters-o înapoi spre rulotă.

Lacul pentru pescuit îi aparținea bătrânului Stewart. Lacul și pământul dimprejurul lui și casa în care locuia Jackie și pajiștea și cele trei câmpuri dintre locul ăla și conacul Stewart. De asemenea, plantația de brazi dintre conacul Stewart și Sands. De asemenea, posibil rulota, deși nici măcar Jackie nu era sigură în legătură cu asta și oricum nu părea să-i pese prea mult de ea. Rulota era, pur și simplu, dintotdeauna acolo, ne-a zis ea când ne-am mutat la început, și dintotdeauna a părut să fie un cuvânt destul de potrivit. Noi ne ocupam, se presupunea, cu paza și îngrijirea terenului, asta era ideea. Eram acolo ca să facem act de prezență. De asemenea, ca să preluăm anumite sarcini nespecificate de întreținere. Cum ar fi, singurul exemplu

de până acum, săpatul șanțului care să asigure scurgerea apei de pe pajiște în lac. Nu erau realmente bani în joc, dar situația ne convenea și cred că îi convenea și lui Jackie, pentru că avea un fel de companie și nu mai trebuia să se descurce singură tot timpul. Dar ea a spus că bătrânul Stewart a început să telefoneze și să întrebe ce se mai aude de oamenii ăia nou-veniți pe terenul lui, adică de mine și de Ray. Jackie a spus că probabil nu era mulțumit de progres, dar și că avea niște informații despre anumite lucruri care se întâmplaseră cu mulți ani în urmă, anumite lucruri despre care și Jackie știa destul de bine, dar pe care părea să le așeze în categoria meritam acum o a doua șansă, dar pe care bătrânul Stewart le așeza aparent într-o cu totul altă categorie. Unii oameni au o ținere de minte mult mai bună decât alții, asta a fost concluzia.

În noaptea dinaintea nunții, Jackie stătea în fața rulotei și ne zicea ce știe despre restul familiei Stewart. Cei mai mulți din familie ajunseseră în după-amiaza aceea și cei mai mulți dintre ei avuseseră nevoie de îndrumări, strigând de jos, de pe drum, ceva în legătură cu afurisitul de GPS și fluturând telefoanele în încercarea de a prinde semnal. Toți membrii familiei locuiau jos, în sud, acum, asta ne zicea Jackie. Nu mai veniseră încoace de ani de zile. Cea mai mare parte din mulțimea de mâine va fi din Londra, a spus ea. De acolo este mirele. Am auzit că vor fi în jur de două sute. Printre alte ocupații, Jackie făcea curățenie la conacul Stewart, așa știa toate astea. Începuse să spună nume, adică cine era cine în clanul Stewart, fosta soție și fiii și frații vitregi și nepoții și nepoatele, dar noi nu ascultam. Eu mai rupeam o scândură pentru foc, iar Ray se uita la stele, dacă nu cumva ținea capul așa pe spate pentru că dormea. Îi auzeam pe majoritatea celor din familia Stewart afară în spatele conacului, strigând și râzând. Am întrebat-o pe Jackie cum se face că, deși are toate rudele astea, bătrânul Stewart trăiește singur și

majoritatea dintre ei nici măcar nu nimeresc drumul spre casa lui. Ray a spus ceva cum că asta era și taina. Fără să ridice capul. Chiar a spus tainã. Eu și Jackie ne-am uitat la el și am încercat să nu pufnim în râs, iar el s-a ridicat în capul oaselor și a rulat o țigară fără să ofere vreuna cuiva. Tainã. Jackie m-a întrebat dacă am luat scândurile din spatele rulotei și i-am zis că da. A spus că avea de gând să le folosească la pontonul pentru pescuit. A spus că ne zisese asta. Nu prea am avut ce să răspund, cu piciorul trecut prin scândură pe jumătate și cu focul scânteind în felul ăla. Nu știam multe despre lacurile pentru pescuit, dar mă gândeam că probabil e nevoie de un material mai bun decât niște scânduri ca să construiești pontoane. I-am zis că bine, îmi pare rău, o să fac rost de altele. Ray și-a aprins țigara și a spus că o să-i aducem categoric alte scânduri, nu are de ce să se îngrijoreze.

Nu era ca și cum eu sau Ray am fi știut destul despre pescuit ca să construim un helești. Noi eram acolo doar pentru câteva treburi. Nu pescuisem niciodată în viața mea, dar puteam să văd că helești ăla nu era mare scofală. Era plin de alge verzi sau ceva de genul ăsta. Ea ne zisese că trebuie curățat și puse în el niște plante pentru oxigenare și noi dăduserăm din cap ca și cum am fi știut despre ce vorbește. Spusese că are de gând să îl umple mai ales cu babușcă și crap, dar că îl vrea aranjat tot înainte de a face comandă. Nu îmi dădeam seama cum ar fi putut să trăiască vreo creatură în șanțul ăla de drenaj năpădit de buruieni, dar mi-am ținut gura. Ray spusese ceva de genul să folosim paie de orz ca să împrospătăm apa, iar ea se arătase impresionată. Nu știu de unde o scosese. Poate o fi prins-o din tot ce o fi citit pe vremea când lucra la bibliotecă.

Când a spus noapte bună și a luat-o înapoi spre casa ei de pe cealaltă parte a lacului, Ray a privit-o și m-a întrebat dacă aș face-o. Eu am spus că glumește dacă se gândește că aș face-o. A

ridicat din umeri. A spus că el ar putea să o facă, doar că ar depinde de situație. A spus ceva despre gravitație și femeile grase și apoi a intrat în rulotă și a închis ușa și a dat drumul la radio.

Am rămas acolo, cu luna care se reflecta în apă și liliecii care se loveau în tăcere și larma celor din neamul Stewart, care se auzea ca un țipăt peste câmpuri, ca și cum fiecare dintre ei încerca să fie ultimul care să se oprească din râs. Mirele era probabil afară, în fața unei alte uși din spate, fumând o ultimă țigară și ascultând toată chestia aia și întrebându-se în ce s-a băgat.

Un avion Tornado a trecut pe deasupra și a aruncat o bombă peste Sands. Era prima dată când făceau asta pe întuneric, din câte știam. I-am simțit întâi umbra și greutatea căldurii, ca să spun așa, apoi zgomotul a venit din urmă așa cum se întâmpla mereu, dar a părut mult mai puternic în întuneric, și mi-am acoperit capul cu brațele până a trecut. Am auzit țipete de la conacul Stewart și bărbați râzând și m-am ridicat și am făcut pipi pe roata din spate a mașinii lui Ray și m-am dus la culcare.

Ray a fost musulman la un moment dat. S-a convertit când eram înăuntru. Nu îți dădeai seama dacă te uitai la el. Nu a purtat niciodată barbă sau turban sau ceva, dar a luat-o foarte în serios. Și-a schimbat numele în Abdul Wahid și se ducea în camera de rugăciune de cinci ori pe zi împreună cu ceilalți frați și a dat jos toate chipurile cioplite din celula lui. L-am întrebat ce are de gând să facă cu ele. A spus că niciunui om nu îi este permis să își facă chip cioplit după înfățișarea omenească pe care a creat-o Allah sau ceva de genul ăsta, așa că le-am cumpărat de la el pentru o cartelă SIM și un pachet de țigări. Erau al naibii de cioplite. L-am întrebat cum de s-a făcut musulman dintr-odată și mi-a spus că a auzit vocea lui Allah

strigându-l. L-am întrebat dacă s-a întâmplat așa, din senin, și mi-a zis că da. Stătuse treaz toată noaptea făcând flotări și citind o traducere din Coran pe care pusese mâna când lucra la bibliotecă și postise timp de trei zile doar ca să vadă cum e, dar, da, practic auzise absolut din senin vocea lui Allah strigându-l pe nume. Nu am întrebat dacă vocea îl strigase Abdul Wahid sau Ray. Oricum, nu avusese prea multe de spus. Ray a zis că n-a auzit nimic altceva niciodată. Că a fost ca o lumină care îi umbla prin cap și că era ca și cum ar fi fost chemat acasă. Nu mi-aș fi închipuit că îi este atât de dor de casă, dar nu am comentat nimic. Poate că nu asta voia să spună. Mi-a zis că toată experiența aia i-a dat un sentiment de binecuvântare. A spus-o de vreo trei ori și l-am crezut, deși chiar atunci așteptam la rând să golim oalele de noapte. Dar se vedea pe fața lui ce simte. M-a întrebat cum aș fi putut rezista dacă aș fi auzit vocea lui Allah chemându-mă acasă. I-am zis de acord, Ray, și noroc și așa mai departe. A spus că nu îl cheamă Ray, ci Abdul Wahid.

Nu sunt foarte sigur ce s-a ales de povestea cu islamul. Își petrecea cea mai mare parte a timpului în camera de rugăciune sau cu ceilalți frați. Circula un zvon că se convertise doar pentru că cineva încercase să îi facă felul și cel mai bun mod de a se proteja era să intre în rândul fraților, dar nu știu dacă era adevărat sau nu. Nu l-am întrebat niciodată. Eu am fost transferat cu mult timp înainte ca vreunul dintre noi să iasă și am pierdut legătura după aia. Asta s-a întâmplat cu mulți ani în urmă. Și, când l-am revăzut la începutul verii, părea că revenise la numele lui inițial, Ray. Nu eram sigur, dar nu arăta ca și cum s-ar fi simțit prea binecuvântat. În mod sigur, nu renunțase la alcool. Posibil să fi fost încă musulman, dar să se mai fi potolit puțin. Posibil ca de asta să se fi ocupat când tot intra în rulotă și dădea drumul la radio.

Cineva de la conacul Stewart a testat sistemul de sonorizare

la prima oră sâmbătă dimineața. La nouă fix, ca și cum ar fi așteptat intenționat să se facă ceea ce considerau ei o oră rezonabilă. Mie nu-mi părea o oră rezonabilă. Ray aproape că a făcut o gaură cu pumnul în peretele rulotei. Au cântat câteva melodii și apoi au început să vorbească la microfon. Parcă nu își dădeau seama cât de tare e, de fapt, sau, cel puțin, cât de departe poate ajunge sunetul pe acolo. Ăștia erau dintre cei mai tineri, așa părea. Bătrânul Stewart era probabil plecat deja pe undeva, îndreptând, poate, pernele de pe băncuțele de la biserică sau ceva. Au spus câteva lucruri despre care evident credeau că nu o să se audă tocmai până la biserică și apoi s-a auzit un țiuit de conexiune inversă și un zgomot ca și cum ar fi fost scos cablul greșit și s-a făcut iar liniște. Ray s-a trezit și s-a dus afară și l-am auzit cum face pipi pe roata din spate a mașinii. S-a întors și a luat două cutii de Guinness din geanta de lângă ușă și m-a întrebat dacă vreau micul dejun.

Am stat pe malul lacului și am băut bere și am aruncat pietre în apă. Vedeam câteva mașini oprite în fața bisericii deja, la trei câmpuri spre nord. Range Rover-ul bătrânului Stewart era acolo. L-am întrebat pe Ray ce părere are despre linia de țăruși pe care o trasasem pentru șanț. A spus că e cea mai bună linie de țăruși pe care a văzut-o vreodată, dar să nici nu mă gândesc că e dispus să sape ceva la sfârșit de săptămână, când nici măcar nu aveam unelte potrivite. Am mai aruncat niște pietre în apă. Făceau găuri în stratul de alge verzi și apoi găurile se închideau. Se întâmpla destul de repede și apoi era ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Nu eram sigur cum își imaginează Jackie că o să curețe toate alea. O mașină a ieșit din fermă la capătul drumului și a oprit. O femeie a coborât și a prins un indicator și niște baloane de un stâlp de telegraf. Noi o priveam. S-a urcat în mașină și a mai mers și a oprit în vârful digului și a ieșit și a mai legat niște baloane de stâlpul de

telegraf de acolo. Părea să aibă vârsta potrivită ca să fie mama miresei, îmbrăcată probabil deja în ținuta de nuntă. I-am făcut cu mâna, dar nu ne-a văzut. Ray a strigat bună ziua și a făcut iar cu mâna, și ea s-a uitat în jos înspre locul unde stăteam. Ray a întrebat dacă baloanele sunt menite să ajute oamenii să găsească drumul spre nuntă și ea a spus că da. Purta o pălărie mare de nuntă și o ținea de parcă ar fi fost vijelie. Ray i-a zis că e o idee bună, că e ușor să te rătăcești pe acolo chiar și cu afurisitul de GPS. Ea a dat din cap și a zâmbit și a intrat înapoi în mașină și a plecat mai departe. A continuat să conducă și a oprit și a ieșit și a legat baloane de fiecare stâlp de telegraf dintre noi și biserică.

Vremea era senină și liniștită și deja caldă. Era o zi bună de nuntă, dacă îți plăceau festivitățile de genul ăsta. Mi-am terminat Guinnessul și am azvârlit cutia lângă celelalte în șanțul de la baza digului și m-am dus și am aruncat o privire în jurul lacului. Ray m-a întrebat dacă aveam chef de plimbare și i-am arătat degetul. Mă întrebam câte pontoane de pescuit ar încăpea în jurul lacului și cât de aproape unul de altul le-ai putea pune și cum le-ai face să plutească. Mă gândeam că am fi putut să ne apucăm de unele dintre treburile de care vorbise Jackie. Dacă tot eram acolo. Ne-ar fi prins bine să simțim că ducem ceva la bun sfârșit. Era nevoie totuși de mai multe scânduri.

Au trecut câteva dube. Păreau să fie de la compania de catering. Ray a făcut cu mâna când au trecut, dar nu am văzut pe nimeni făcându-i cu mâna înapoi. S-a ridicat și s-a dus în rulotă și a ieșit cu alte două cutii de bere. O altă dubă a trecut, cu băutură de la localul din oraș. Nu ne-am mai obosit să facem cu mâna.

Dimineața târziu, Jackie a coborât cu două farfurii cu sandviciuri cu ouă prăjite și a spus că ar fi bine să mâncăm

ceva dacă urma s-avem una din zilele alea. Se referea la băut, cred. Avea expresia aia a ei de parcă ne-ar fi răsfățat. Dar luni va trebui să facem și niște treabă, altfel bătrânul Stewart o să se supere, a adăugat. La urma urmelor, era terenul lui. Ea îi zicea domnul Stewart. Nu am spus nimic. Ne-am mâncat sandviciurile. Gălbenușurile erau moi și albușurile erau crocante pe margini. Amândoi am spus că sunt bune. Jackie se tot uita spre biserică. Erau acolo mai mulți oameni care zăboveau fără nicio treabă afară, și baloane legate de stâlpii porții de la intrarea pe terenul pe care îl foloseau drept parcare. Noi ne oferiserăm să ajutăm, mai devreme în cursul săptămânii, fie la rulat, fie chiar la dirijarea traficului în ziua respectivă, ca să zic așa, dar bătrânul Stewart abia dacă se uitase la noi, de parcă nici nu am fi fost acolo, până când ne întorseserăm și plecaserăm. Jackie purta o rochie portocalie înflorată și o pălărie de paie și Ray a întrebat-o dacă a fost invitată la nuntă. A spus că nu, dar că s-ar putea să se plimbe pe acolo și să vadă cum merg lucrurile și să vadă ce poartă mireasa și să vadă florile și așa mai departe. Un avion Tornado a trecut și a aruncat încă o bombă peste Sands. Ray și-a terminat sandviciul și și-a lins degetele și i-a zis lui Jackie că are o rochie drăguță. Ea i-a aruncat o privire de parcă ar fi așteptat sfârșitul unei poante și apoi, nefiind nicio poantă, nu a știut ce să spună. Un alt Tornado a trecut și apoi în jur de o duzină sau două au trecut în același timp și au aruncat bombe peste Sands și noi doar ne uitam țintă în sus la ele și era un sunet cât se poate de asemănător cu sunetul pământului când este despicat. În bucăți, dracu' să le ia. Cu toții ne-am ghemuit jos fără să ne dăm seama și ne-a luat un minut sau două ca să ne revenim după ce avioanele au dispărut.

Ray a spus că nunta mai mult ca sigur va fi distrusă dacă avioanele o țin așa toată ziua. Părea satisfăcut. A spus că

trebuie să fi fost o operațiune de mare importanță să trimiți în aer toată escadrila, mai ales adunată în formație cum era, era nevoie de o supraveghere logistică serioasă și de mult sânge rece din partea piloților. A spus că nu își imaginează că fac treaba aia degeaba. Unul dintre unchii lui lucrase la bază un timp, la bucătărie, ceea ce însemna că lui Ray îi plăcea să facă pe expertul și în acel domeniu, mă refer la avioane, nu la gătit. Am încercat să spun că treaba părea destul de serioasă acum, dar nu mă auzeam. Încă așteptam ca zgomotul furtunos din urechi să se estompeze și ceea ce practic simțeam ca fiind organele interne să revină la locul lor normal. Am încercat să o spun din nou, că părea că lucrurile devin serioase. Jackie nu a spus nimic. Doar privea spre Sands. Mi-am amintit chestia legată de fiul ei. Ne-a dus farfuriile înapoi în casă. Ray a spus că e drăguț din partea ei să ne spele vasele, precum și să ne pregătească micul dejun. A râs. I-am zis s-o lase baltă. M-am dus și mi-am mai luat ceva de băut. Cum îl chema. Pe fiul lui Jackie. Mark. Doamne Dumnezeule.

*

Am condus până la conacul Stewart cât de încet am putut. Nu mă simțeam prea încrezător în abilitățile mele de a conduce până la acel moment și nici în starea mașinii și, în plus, pe drum puteau fi oameni care se întorceau pe jos. Nu era niciun taxi prin jur și probabil asta avea să fie o surpriză pentru mulțimea pe care o aveau acolo. Noi am văzut două figuri chiar înainte să ajungem la răscruce, mergând în picioarele goale, cu pantofii ieșindu-le din genți, cu brațele încrucișate. Păreau tinere.

Despre asta vorbesc, spune Ray.

Doar băutură, spun eu. Nimic altceva.

Paharele-alea pot fi golite oricând, spune el. Am crezut că o

să îmi ceară să opresc chiar acolo, dar nu a mai spus nimic, așa că am mers mai departe și am virat la intrarea de la conacul Stewart. Am trecut pe lângă niște invitați mai în vârstă care se urcau în mașinile lor și se țineau unii de alții. Am condus în jos pe o cărare cu iarbă care mergea prin spatele casei, după niște hambare deschise cu mai multe mașini parcate înăuntru. La celălalt capăt al cărării, imediat după intrarea pe câmpul cu cortul de petrecere, am văzut o fată care vomita pe un strat de urzici. Avea rochia cam scurtă ca să se aplece așa. Un tânăr într-o cămașă roz și o vestă cu dungi subțiri stătea lângă ea, dându-i părul la o parte de pe față și masându-i spatele. Amândoi s-au uitat peste umăr la noi, ținând ochii pe jumătate închiși în lumina farurilor. Fata avea un fir de ceva care îi atârna din gură. Îi vedeam chiloții. Erau negri ca păcatul.

Despre asta vorbesc, fir-ar să fie, spune Ray.

Doar băutură, spun eu.

*

Pe Mark l-am întâlnit la școală și puțin după aceea. Cu mulți ani în urmă. Am petrecut puțin timp cu el. Era un tip în regulă, nu îl deranja să se ocupe de tot felul de lucruri. Nu că ar fi fost atât de multe lucruri de făcut. În general, era vorba de pus mâna pe băutură și de găsit un loc în care să mergem. Odată am parcurs pe jos cei opt kilometri până la Sands cu o sticlă de cidru doar ca să o bem acolo în timp ce stăteam și priveam focile. Era ultimul an de școală. Adică aveam cincisprezece sau șaisprezece ani. Ray a încercat să alerge după una dintre foci și a sfârșit învârtindu-se și alergând de unul singur. Este surprinzător cât de repede poate să se miște o focă dacă începi să o enervezi în sezonul de împerechere. Aceea a fost ziua în care am luat o mașină prima dată, fiindcă niciunul nu voia să meargă pe jos tot drumul până acasă. Habar nu aveam că Ray

știe cum să facă chestia cu cablurile, dar ne-a spus că unul dintre unchii lui îi arătase. Conduceam toți, cât de cât, dar Mark nu voia, așa că l-am dat afară și l-am pus să meargă pe jos tot restul drumului. Nu a spus nimănui niciodată despre asta, ceea ce a fost un început bun. Așa am ajuns să îl luăm la o intervenție la scurt timp după aceea, dar s-a dovedit că nu era, de fapt, pregătit pentru asta. Nu a știut ce făceam până când am intrat prin ușa din spate și atunci nu a vrut să înainteze mai departe de prețul de la intrare. Tot spunea că aude pe cineva venind, că aude o mașină care oprește în curte, că aude poate o sirenă. Aproape că plângea când am terminat, așa că nu l-am mai luat la nicio intervenție. Ray s-a asigurat că nu o să zică nimănui.

Dacă stau să mă gândesc, înțeleg de ce se înrolase Mark. Îi plăcea ca lucrurile să fie făcute corect. Probabil îi plăcea disciplina de acolo și așa mai departe. Stai țeapăn și aștepți ordinele. Dar tot a fost o surpriză, el fiind cel mai gras copil din an și așa mai departe. Nimeni nu l-a văzut, de fapt, după ce s-a înrolat. În afară de ceilalți băieți din anul nostru, care s-au înrolat odată cu el. A început să se antreneze și să dea jos toată grăsimea, și apoi, când a ajuns acasă, probabil că nu i s-a părut prea înțelept să se asocieze cu noi. Trebuie să i se fi părut o idee bună la vremea respectivă, să se înroleze. Probabil s-o fi gândit că cel mai rău lucru căruia ar fi trebuit să-i facă față ar fi fost cocktailurile Molotov în Belfast sau poate statul în ploaie timp de șase luni în Insulele Falkland. Mai degrabă decât să rămână blocat într-un tanc distrus în deșert și să moară de insolație.

Lui Jackie i s-a împuiat capul atunci cu toate poveștile alea despre băieții noștri curajoși, despre toate sacrificiile eroice pentru libertatea noastră; dacă aș fi fost eu, aș fi vrut ca cineva să-mi explice cum ar fi trebuit să funcționeze asta mai exact. Mark stând drepți în tancul ăla distrus, așteptându-și ordinele.

Așteptând să sosească ajutoare fără să îi treacă vreo clipă prin capul lui mare și roz că nu o să vină niciodată. I-au dat o medalie post-mortem și așa mai departe. Nu e de mirare că Jackie s-a mutat din oraș. Probabil a vrut să fugă de toată compătimirea aia. Nu știu ce s-a întâmplat cu tatăl lui Mark. Apărea în toate fotografiile din ziar, îmi aminteam asta, erau ei doi așezați pe canapea îmbrățișați, ținând în mâini fotografia făcută la școală a lui Mark, ca pe un fel de premiu de consolare. Canapeaua era prea mică pentru amândoi și pentru plânsul lor. Probabil plecase pur și simplu și pusese punct.

A naibii insolație, totuși. Nu era chiar Andy McNab.

Asta era cam pe vremea când cineva a organizat o intervenție la ferma Hilltop, care nu era chiar în posesia bătrânului Stewart, dar de care s-a dovedit că acesta era interesat, și s-a răspândit zvonul că noi fuseserăm făptașii. Nu a existat nicio dovadă și intervenția a fost lăsată baltă, în cele din urmă, dar asta nu a împiedicat zvonurile să circule oricum. Atunci au început necazurile, în mare parte. Interesul față de intervenția aia a făcut să fim prinși pe picior greșit, în cele din urmă.

Cine a numit-o ferma Hilltop[25] trebuie să fi avut simțul umorului pe-acolo.

Jackie a trecut din nou pe la noi înainte de a se duce la biserică și ne-a zis că, dacă o să ajungă totuși la recepție, o să ne aducă în mod sigur și nouă niște tort. I-am zis mulțumim, Jackie, e drăguț din partea ta, așteptăm cu nerăbdare. Încă o mulțime de avioane au trecut pe deasupra, trei dintre ele în formație strânsă, zburând foarte jos peste Sands fără să arunce nimic. Jackie a spus că așa și-au dat seama ultima dată că războiul avea să înceapă sigur, când începuseră să atace Sands la orice oră, ca atunci. Nu am știut ce să spunem, așa că i-am urat distracție plăcută la nuntă.

Când am auzit clopotele bisericii bătând și am văzut invitații ieșind din biserică și aruncând cu confetti peste fericita pereche, lucrurile se liniștiseră la Sands de câteva ore. Îl credeam în stare pe bătrânul Stewart să se fi dus să se certe cu baza. Stare de urgență națională, sau ce o fi fost, dar se căsătorea fiica lui. Noi am stat în vârful dealului, pe pajiște, și i-am privit pe toți ieșind din biserică. Aliniindu-se pentru poze. Despărțindu-se și adunându-se și iar despărțindu-se, cu tânăra în rochie albă mereu în centru. Toate femeile cu pălării și rochii ca la competiții. Ray a început să vorbească despre cum le place femeilor să se gătească pentru nuntă. Pantofi cu curelușe. Pantofi cu tocuri. Rochii cu imprimeuri și culori îndrăznețe. Rochii purpurii. Rochii înflorate cu roșu și alb. Foarte strâmte. Deasupra genunchiului. Care pun în evidență formele, mă înțelegi. Rochii pe care le tot trag de tiv în jos de parcă nu ar fi observat vreodată cât de scurte sunt când le-au pus pe ele, mă înțelegi. Toate coafurile alea. Pălării. Pălării de vară. Rochii de vară și pălării de vară și bretele care tot alunecă de pe umeri. Umeri goi. Picioare goale. Mă înțelegi. Era greu să îl oprești când începea să trăncănească. Al naibii, monolog, așa se numește. L-am întrebat dacă o zărește pe Jackie pe undeva și el mi-a arătat unde era, mai la distanță, stând deoparte în spatele unui zid de piatră, cam așa ceva. Mai erau câteva femei din sat împreună cu ea, dar ea era singura care purta pălărie.

Clopotele bisericii au continuat să bată până când cuplul căsătorit a urcat într-o mașină și a plecat. Multe bătăi de clopot. Focile de jos de la Sands trebuie să fi crezut că vine sfârșitul lumii. Am urmărit întreaga procesiune de mașini care urmăreau șirul de baloane dintre biserică și conacul Stewart și apoi mi-am mai luat ceva de băut și m-am așezat lângă lac și Ray s-a dus și a mai rupt o scândură. Părea cam devreme pentru a aprinde focul. Era totuși o zi destul de caldă.

Când a terminat, a venit și s-a așezat și a întrebat dacă mi-a zis vreodată despre povestirea pornografică pe care o scrisese cândva. I-am spus că nu mi-a zis. I-am spus că nu sunt sigur că vreau să știu. Mi-a zis că s-a întâmplat cu ceva timp în urmă și, ca să fie sincer, fusese singura dată. A luat niște pietre și le-a aruncat în lac. S-a dus și a adus o cutie goală și a așezat-o pe o piatră plată aproape de marginea lacului și a venit și s-a așezat lângă mine și a spus că povestea era pentru soția lui. S-a uitat la mine. Am aruncat cu o piatră în cutie și am ratat ținta și nu am spus nimic. Nu voiam să știu. Mi-a zis că nu era ca și cum ar fi obișnuit să scrie pornografie, dar fusese o călătorie lungă cu trenul și îi venise, pur și simplu, să facă treaba asta. Se gândise că probabil ea o să aprecieze gestul. Se gândise că era ceva ce putea face pentru ea, în timpul cât era plecat. Să îi facă o surpriză. Am spus că nu știam că a fost căsătorit. A spus că sunt multe lucruri pe care nu le știu despre el, și oricum asta se petrecuse cu mult timp în urmă. Mi-a zis să nu îl pun să vorbească despre căsătorie.

O piatră a ricoșat și a lovit cutia, dar cutia nu a căzut și am aruncat încă una. Mașina lui Jackie a virat pe aleea privată aproape de casa ei și a oprit. Jackie a ieșit și a intrat în casă și nu s-a uitat la noi. Era fără pălărie. Probabil o lăsase în mașină. Ray continua să vorbească despre povestea aia pe care spusese că a scris-o pentru soția lui. Aparent, chiar fusese ceva special. Legături la ochi, gâfâieli de uimire, terțe părți implicate, genul ăla de chestii. Am ridicat mâna și i-am zis Ray, fără detalii, prietene. El a spus în regulă, să zicem doar că era cât se poate de obscenă. A spus că într-adevăr crezuse că ei o să îi placă, că îi plăcuse chestia asta alte dăți, era foarte inventivă. Dar nu te-ai fi gândit dacă te uitai la ea, a punctat. A vrut să accentueze asta, era clar. A petrecut ceva timp accentuând asta. Ea era splendidă, pe scurt, o femeie adorabilă. Părea inocentă.

S-a auzit un șuierat de la sistemul de sonorizare de la conacul Stewart și ceea ce păreau a fi microfoanele care erau conectate și deconectate, iar apoi s-a făcut din nou liniște. M-am dus și am mai luat ceva de băut. Ray încă își spunea povestea despre povestea porno. Părea că o să dureze un timp. Mi-a zis că i-a luat mult să o scrie, povestea aia, când era în tren. A spus că tot era distras de ceea ce el numea zilele de altădată. Bănuiesc că se referea la zilele de altădată când o cunoscuse pe acea soție de care eu nu auzisem niciodată. A spus că habar nu avea încotro se îndrepta trenul. Era genul de muncă pe care o faci singur în vagon, și nu vedea pe fereastră decât câmpuri ca ăsta. A spus că fusese o zi caldă și toate ferestrele trenului erau deschise și paginile agendei lui fluturau în vânt. L-am întrebat când a avut el vreodată o agendă și mi-a răspuns taci din gură, asta era mai demult.

Probabil că la conacul Stewart începuseră discursurile. Nu auzeam cine știe ce din ce spuneau ei, dar din acel loc se auzeau explozii de aplauze și ceea ce păreau a fi oameni care loveau cu tacâmurile în masă.

Ray încă vorbea despre tren și despre cum acesta fusese aproape gol, mai erau doar un individ care arăta ca un instalator și câteva doamne în vârstă și apoi o fată care era fie o studentă care părea mai tânără, fie o elevă care părea mai mare, era greu de spus, și care tot se holba pe fereastră – trebuie să fi avut ceva pe suflet –, și se întâmpla să fie foarte drăguță, dar el încerca să nu se uite deoarece nu putea spune cu exactitate ce vârstă are și trebuie să fii extrem de precaut, și oricum el doar încerca să se concentreze să scrie povestea aia pentru soția lui – era ceva ce putea face pentru ea, părea important la vremea respectivă, credea că o să se bucure, credea că o să fie de folos.

Eu am spus Doamne, Ray, mai respiră și tu!

Am mai aruncat niște pietre în cutie.

Mi-a zis mai multe din povestirea aia, chestii despre plesnituri ferme pe fund și mâini legate și guri astupate cu lenjerie, genul ăsta de lucruri. I-am zis că pot să mă lipsesc de detalii. La conacul Stewart au dat volumul mai tare și am auzit pe cineva ținând un toast în cinstea cuplului fericit și apoi toată mulțimea s-a îndreptat din nou *către cuplul fericit*. Ray s-a întors și s-a uitat în direcția aia. Amândoi ne gândeam la ce beau acolo. Ray a dărâmat cutia și s-a dus și a ridicat-o iar și amândoi ne-am mutat scaunele puțin mai departe și am mai aruncat niște pietre. Tot nu terminase. A început să povestească despre cât de rușinat se simțea că scria toate lucrurile alea într-un tren și cum fusese nevoit să se tot oprească să își tragă sufletul, ca să spun așa, dar voia să continue deoarece era convins că soției lui o să îi placă. Am spus că pe mine mă făcea să mă simt rușinat numai pentru că eram nevoit să îl ascult pe el cum tot continuă pe tema aia, și el mi-a zis iar să tac din gură. A spus că mai făcuseră chestii de genul ăla înainte, la telefon, când el lucrase departe de casă, și apoi a început să spună cum poate că și munca aia departe de casă fusese o problemă, toate nopțile alea petrecute departe, și de acolo, multe certuri. L-am întrebat cum, chiar aveai o slujbă? A spus că uneori era ca și cum nu putea spune lucrul potrivit ca să o împace. L-am întrebat dacă a fost comis-voiajor sau ceva. A spus că în unele zile ea parcă nici nu voia ca el să încerce, adică parcă voia ca el să se întoarcă pur și simplu și să plece iar la muncă. Am spus că tot nu îmi e clar dacă era vorba de slujbe concrete. A spus că se ajunsese până în punctul în care nu se mai simțea bine-venit în propria casă și tot ce își dorise vreodată era o casă în care să fie bine-venit. Nu cred că mă asculta. Devenea tot mai limpede că încă erau o grămadă de lucruri pe care nu le știam despre Ray. Tot pomenea de întâmplări ca și cum aș fi știut de ele, când, de

fapt, nu aveam habar. Cum era povestea cu soția. Sau momentul dinainte, când pomenise că stătuse în Scandinavia. Sau chiar și povestea dacă era sau nu mai era musulman sau ceva.

Un alt lucru pe care nu îl știam era dacă mama lui Ray locuia în oraș sau dacă încă era în viață sau ceva. Nu știam dacă știe. Poate că nu spusese nimic despre asta pentru că își închipuise că și eu o să reacționez ca o javră, cum făcuse el când îi povestisem despre mama. Am aflat din întâmplare că a murit, deși nimeni nu s-a grăbit să mă anunțe. Am ratat înmormântarea când eram înăuntru. Oricum nu aș fi putut să mă duc, dar ar fi fost bine să știu că are loc. În fine, nu știu de ce m-am obosit să îi zic lui Ray într-o noapte, când ajunseserăm aici la început și Jackie ne spusese tot ce avem de făcut și ne dăduse niște saci de gunoi ca să golim rulota și coborâse din casă cu două perne curate și spusese nu știu ce mai e pe acolo, dar, dacă vedem lucrurile la fel, o să vă doriți niște perne ca lumea măcar.

Nu m-ar fi lăsat oricum să mă duc la înmormântare, dar ar fi fost bine să-mi fi zis și mie cineva. Era sus, în Scoția. Tocmai în Scoția, culmea! Ea nu ar fi vrut niciodată să fie înmormântată acolo. S-a dus acolo doar pentru că gagicu-său a spus că s-a săturat să stea aici și că se întoarce în Scoția indiferent dacă voia să vină cu el sau nu. Mi-a zis ea, ultima dată când a venit în vizită înainte să se mute acolo. Mă vizita, îi recunosc meritul ăsta, având în vedere tot ce se întâmplase. Mi-a spus că, dacă vreau, pot să merg și eu acolo, când o să ies. Până m-aș fi pus pe picioare. Bine, am spus. Scoția. M-a întrebat dacă o să-i scriu, și eu am spus că da, o să-i scriu. În mod sigur o să-i scriu. Ce-o fi fost în capul ei, Scoția. Trebuie să fi urât locul ăla. Nu ar fi vrut niciodată să fie înmormântată acolo. Știam că nu ar fi vrut. Despre asta i-am povestit lui Ray. Venise vorba

cumva de Scoția, așa că i-am povestit de mama. I-am spus că ar fi trebuit să fie înmormântată aici, jos, unde era înmormântată familia ei, unde restul familiei ei încă trăia. Oamenii s-ar fi dus la mormântul ei și așa mai departe. Bunicul meu cumpărase chiar un loc de veci pentru ea în oraș. Știam asta de ani de zile. Ea probabil că îi zisese lui gagicu-său, dar el i-a dat înainte și a înmormântat-o acolo în Scoția. Aveam de gând să iau legătura cu sora mea, la un moment dat. Era o chestie legală, aveam și noi niște drepturi ca rude de gradul întâi. Aveam de gând să cer să fie transferată sau ceva, după ce vorbeam cu sora mea. Ea avea un loc de veci care o aștepta aici, în oraș. Nu trebuia să fie tocmai acolo, unde nu o cunoștea nimeni în afară de gagicul ăla.

Lui Ray i s-a părut amuzantă ideea de a muta pe cineva așa, după ce-a murit. Ideea ca cineva să dea doi bani unde erai îngropat după ce muriseși, așa a spus. A spus și că o să îmi cumpere el o lopată. Atunci i-am zis să tacă din gură. A spus o să-ți cumpăr, chiar o să-ți cumpăr o lopată. Am spus Ray, las-o baltă! El a spus nu te gândi la căcatul ăla de proces, îți cumpăr eu o lopată și poți să-ți dezgropi mama. Eu am spus Ray, taci dracului din gură! și l-am trântit pe spate și atunci a încetat să mai râdă.

Îmi amintesc un lucru despre mama lui Ray. Nu îmi amintesc multe, dar îmi amintesc asta, de când eram copii. Am trecut cu toții pe acasă pe la el într-o zi și, când a deschis ușa din față, am auzit-o pe mama lui strigând Ray, închide dracului ușa, închide-o! și, când ne-am uitat în sus, era în baia din capul scărilor cu ușa larg deschisă, așezată pe tron cu toate în jurul gleznelor. Ușa de la baie larg deschisă și, acum, ușa din față. Și Ray stătea cu mâinile-n sân, vorbind cu noi și ignorând-o, în timp ce ea striga Ray! Ray! Închide dracului ușa, Ray! Ușa! Și noi încercam să nu ne uităm, dar probabil ne-am uitat cel puțin o dată, pentru că mai târziu am zis cu toții că i se vedeau toate

alea. Și Ray pur și simplu ne-a ținut acolo de vorbă cât a putut înainte să își pună geaca pe el și să iasă, lăsând ușa de la intrare larg deschisă, așa că am auzit-o strigând după el în timp ce ne îndepărtam. Ray! Vino înapoi și închide dracului ușa, Ray! Și chestia pe care am observat-o cu toții, dar pe care nimeni nu a spus-o, era că avea exact același ton ca atunci când îl chema că e gata ceaiul sau oricând o auzeam că îi spune ceva.

*

Era mașina lui Ray, dar, în general, mă lăsa pe mine să conduc. Spunea că unghiul pedalelor îl face să îl doară și mai rău spatele, dar și pentru că avea probleme de concentrare. Plus pierderile de memorie. Era un tip de mașină deosebit. Îți lua ceva până să te obișnuiești cu ea. Îți lua ceva și până o porneai. Nici frâna de picior nu prea mergea cum trebuie, așa că, în general, trebuia să mă bazez pe frâna de mână. Ăsta era un alt motiv pentru care conduceam atât de încet pe drumul spre conacul Stewart în noaptea aia. Am condus chiar până în spatele cortului de petrecere și am parcat lângă cortul de servit masa. Dubele de la firma de catering nu erau acolo.

Nu se vor întoarce până dimineața, spune Ray. De parcă știa. De parcă verificase sau ceva. Am stat în mașină un timp, cu motorul pornit, făcând calcule. Vedeam toaletele ecologice de o parte a cortului de petrecere și oameni care stăteau în picioare vorbind. Un reflector mare bătea pe toaletă, ceea ce însemna că noi îi vedeam pe ei, dar ei nu ne vedeau pe noi. Erau multe aplauze la fiecare cântec nou, ceea ce însemna probabil că rămăseseră doar tinerii, iar cei mai în vârstă sau mai treji plecaseră acasă.

Cineva a bătut în geam. Arăta ca un Stewart. Bărbie mare pătrată și față roșie și păr moale. Ray a lăsat geamul jos. Tânărul Stewart ne-a întrebat dacă suntem bine. El fuma o

țigară sau cel puțin ținea în mână o țigară și se întreba ce să facă cu ea. Ray s-a uitat la el.

A fost totul în regulă cu mâncarea? a întrebat Ray. Tânărul Stewart părea confuz. Ne-a întrebat dacă suntem cu cei de la catering. I-am zis că avem de luat doar niște lucruri care nu pot rămâne acolo peste noapte. A dat din cap și ne-a zis că e o idee bună. A luat-o din loc și a întors capul și ne-a zis că mâncarea a fost bestială. Am așteptat până când a dat colțul cu țigara lui. Ray a coborât din mașină.

Lasă motorul să meargă, a spus. Cred că trebuia să sune grav, dar era ceva evident și nu era nevoie să o spună. Dacă opream motorul, nu mai reușeam să îl pornim până a doua zi.

Lasă motorul să meargă, a repetat. Nu știu de ce a trebuit să o spună de două ori.

*

Trebuie să fi ajuns la o depărtare de vreo patruzeci și cinci de metri de cutie și nu mai reușeam să o dăm jos și Ray tot continua cu povestea lui despre scrisul povestirii porno. A spus că tocmai ajunsese la partea cea mai bună când a observat că studenta sau eleva sau cine o fi fost stătea pe locul de lângă el. A spus că nu știe, de fapt, de cât timp e acolo. L-a întrebat dacă se cunoșteau sau ceva de genul, dacă se mai întâlniseră înainte, iar el nu înțelegea, de fapt, unde voia ea să bată, așa că a spus doar nu, îmi pare rău, nu credea că se mai întâlniseră vreodată.

Apoi Ray s-a ridicat și a început mai mult sau mai puțin să joace scena de atunci, de care mă puteam lipsi. Stăteam jos privind lacul, ținându-mi cutia în mână, așteptând să termine. El stătea în picioare lângă mine, mai aproape decât aș fi vrut, ținând cont de facilitățile pe care le aveam la dispoziție în rulotă. Își ținea mâna în șold, ceea ce însemna, bănuiesc, că asta credea el că e poziția pe care o iau fetele când se adresează

cuiva, și vorbea pe o voce care trebuie să fi fost ceea ce credea el că e o voce de fată, dar care suna mai degrabă ca o pisică sau ceva. Cu vocea aia și cu mâna în șold, a spus că mă tot uitam la el de parcă îl cunoșteam sau ceva, și îl făceam să se simtă stânjenit și că prefera să nu mă uit. După cum a spus-o, era un semn de întrebare la sfârșitul fiecărei propoziții. Și, la fel, după cum a spus-o, părea că mai are puțin și mă plesnește. S-a așezat iar, în rolul lui Ray.

Mă puteam lipsi de interpretarea lui, dar știam ce vrea să spună. Că fetele din ziua de azi caută foarte mult să se impună. Probabil că le învață la școală. Ray nu s-ar fi uitat la ea așa, așa cum spusese ea. Dar nu putea să spună nimic. Trebuia să își țină gura și să lase capu-n pământ. Asta fac. Te aduc în starea asta. Nu mi-ar strica nici mie să fiu așa, puțin mai încrezător în sine, uneori. În anumite situații mi-ar fi fost de folos. L-am întrebat pe Ray ce a făcut după aceea și el a spus că ce cred eu că a făcut, s-a dat jos din tren la stația următoare.

Toate păsările au zburat pe partea celalaltă atunci. Gâște sau ceva. Le auzeam aripile fâlfâind. Eu tot nu lovisem cutia de la distanța aia, așa că mi-am mutat scaunul puțin mai în față când Ray nu se uita. Nu părea să se întunece, dar luminile se aprinseseră în casa lui Jackie. Am spus că poate era timpul să aprindem focul. Am spus că e rândul lui Ray să aducă lemnele. El a spus că e rândul meu. Am luat restul de scânduri și le-am rupt cu o rangă și le-am făcut grămadă în locul obișnuit. Alte păsări dintr-acelea au trecut peste noi și, când m-am uitat în sus, am observat că cerul se întuneca. Nu observasem că soarele apusese. M-am dus și am luat niște benzină din rulotă și am aprins focul. O vedeam pe Jackie stând la fereastra dormitorului ei și privind spre conacul Stewart. Auzeam copiii dintr-una dintre casele de lângă biserică făcând salturi pe trambulina lor. Îi auzeam în mai toate serile. Cineva ar trebui

să pună niște vaselină pe arcurile alea. M-am așezat iar și i-am zis lui Ray că, atunci când fiica mea era mică, mereu le zicea saltbuline. M-a întrebat când naibii am avut eu o fiică. I-am zis că nu am de gând să intru în detalii. S-a ridicat să se ducă la rulotă și i-am spus că, dacă o s-o mai frece mult, o să-i ia lustrul. Nu i s-a părut amuzant. A venit și m-a dărâmat de pe scaun și mi-a dat sângele pe nas și apoi s-a dus în rulotă și a dat drumul la radio. Treaba cu Ray este că e unul dintre acei oameni care pot bea cât de mult vor fără să creeze probleme. Doar când se termină băutura e bine să fii cu ochii pe el.

Mai târziu mi-a zis cum s-a terminat povestea. Ca și cum eu de-abia aș fi așteptat partea finală. A spus că a rămas pe peronul gării ăleia așteptând următorul tren și că a scris-o până la capăt și a pus-o la poștă pentru ea. A spus că se termina cu femeia din povestire dezlegându-se la ochi și văzând că ceilalți oameni din povestire plecaseră. Am spus poți s-o lași așa, dacă vrei, Ray. Încă îmi țineam tricoul la nas ca să opresc sângerarea. A spus deci, femeia îi auzea îmbrăcându-se în camera cealaltă și ieșind pe ușa din față și ea voia să se ridice sau să îi cheme înapoi, dar era prea frântă ca să se miște sau să vorbească sau orice, și apoi a auzit ușa închizându-se și a luat-o frigul și s-a înfășurat în cearșafuri și se întuneca și așa mai departe. A spus că era ceva de genul ăsta oricum. A spus că totul se întâmplase cu ceva vreme în urmă. A spus că a pus-o la poștă pentru fosta lui soție, dar nu a aflat niciodată dacă a primit-o. L-am întrebat ce se așteaptă să spun eu în legătură cu toate astea.

M-a întrebat dacă aud mulțimea aia, adică invitații de la conacul Stewart; adică părea că acolo petrecerea e în toi. Am stat și am ascultat, privind focul. Scândurile tot pocneau și scuipau flăcări și de peste câmpuri tot veneau chiotele alea de râs.

La naiba! a spus. Să mergem!

*

A ieșit din cortul de catering cu un bax de Stella. Așa, pur și simplu, lozul cel mare. A deschis ușa din spate și a furișat-o înăuntru și eu i-am zis tare Ray, hai să mergem!

Așteaptă acolo! a spus.

A închis ușa și a intrat înapoi în cortul de catering. Îi vedeam umbra mișcându-se pe acolo. Și îl vedeam și pe tânărul Stewart stând în lumină în fața toaletei și vorbind cu unii, fluturându-și țigara, dar aparent tot fără să o fumeze. Aerul era rece și niște valuri mici de abur ieșeau din el în lumină, așa cum ies aburi din vaci la prima oră a dimineții. Ușa din spate s-a deschis și Ray a azvârlit înăuntru ceea ce părea a fi o ladă cu sticle de vin. Eu am spus Ray, ție nici măcar nu-ți place vinul, hai să plecăm odată!

Tu așteaptă acolo, spune el. Mai lasă-mă câteva minute, spune el.

Când a ieșit, în cele din urmă, și s-a urcat în mașină, căra un fel de geantă neagră și o vază cu flori. Mi-a zis să pornesc. Se foia. Și-a șters buzele cu dosul palmei. M-am uitat la el. L-am întrebat ce-a făcut înăuntru. Ținea vaza în mână. Astea sunt pentru Jackie, a spus. L-am întrebat ce-a făcut. Și-a șters din nou buzele și mi-a zis să merg mai departe.

Tânărul Stewart ne-a făcut cu mâna când am ieșit. Ray i-a făcut cu mâna, la rândul lui. Grupuri de oameni zăboveau de-a lungul cărării care ducea către stradă, dar nimeni altcineva nu s-a uitat la noi. Am condus cu farurile stinse. Încă era puțină lumină pe cer la apus, iar luna răsărise. Dacă nu ar fi fost algele verzi, luna ar fi scânteiat probabil pe lac când ne-am fi întors la rulotă. Focul încă ardea mocnit. Toate luminile erau stinse în casa lui Jackie. Ray a așezat vaza cu flori pe o piatră plată aproape de lac și a desfăcut baxul de bere. Eu am pus ultimele

lemne pe foc și mi-am tras scaunul mai aproape și am deschis amândoi câte o bere. Nu aveam chef, de fapt, să beau nimic după toate astea. Aveam chef să mă duc la culcare. Ray și-a pus geanta în poală și a început să cotrobăie prin ea. Arăta ca o femeie cu o poșetă. Nu i-am spus. Sângele de pe tricou nu se uscase. Am aruncat o piatră în lac. L-am întrebat pe Ray de ce dracului a luat o geantă. I-am zis că stabiliserăm că numai băutură. I-am zis că nu era ca și cum cineva ar fi trebuit să caute mult și bine înainte să se gândească la noi. A zis să nu mă mai smiorcăi ca o fetiță. Nu auzeam prea multe de la conacul Stewart. Probabil că se potoliseră.

L-am întrebat ce-a găsit acolo. A zis că sunt niște bani, dar era numai căcat străin, în mare parte euro. A spus că e un telefon cu aparat foto integrat. Am mai aruncat o piatră în lac și am terminat berea. L-am întrebat ce are de gând să facă cu euro și a spus că vrea să meargă într-o excursie de o zi la mama naibii la Calais, ce credeam că are de gând să facă cu euro. A aruncat o piatră înspre lac și piatra a lovit vaza și vaza a căzut fără să se spargă. Două avioane Tornado au trecut pe deasupra și au aruncat bombe peste Sands, și, când le-am auzit noi, probabil dispăruseră de mult. O lumină s-a aprins în dormitorul lui Jackie. Încă trei avioane au trecut pe deasupra și am auzit pe cineva țipând sau râzând la conacul Stewart. Ray a spus că nu mai e de glumă cu ăștia, o să înceapă în orice moment, cu siguranță. Lumina s-a stins în dormitorul lui Jackie. Ray a găsit un pașaport în geantă. I-am zis că poate scoate bani buni pe pașaport, știam eu pe cineva. L-a răsfoit în grabă. E din Norvegia, a spus. E rahat norvegian. Atunci, de ce euro, am început să zic, dar el s-a ridicat și a aruncat pașaportul și banii în foc și geanta, înspre lac. Era dezamăgit. M-am uitat la el. Am încercat să înșfac pașaportul din foc, dar m-a lovit peste mână și mi-a zis să-l las dracului în pace. Am deschis altă cutie de

bere și m-am așezat. Am spus Ray, o să vină să caute pașaportul ăla și celelalte căcaturi. El s-a uitat urât la mine. Am tăcut și mi-am băut berea. Mă atașasem de rulotă și de lac și așa mai departe. Un alt avion a trecut pe deasupra noastră. Până la urmă, se părea că nu o să săpăm șanțul ăla. Am început să îl întreb de ce a făcut asta, dar mi-a zis să o las dracului baltă.

Nu mă face să încep cu norvegienii, spune el.

---

[25] „Vârful dealului” (eng.). (N. r.)

Placă memorială

Tathwell, Cadwell, Burwell, Rothwell, Hemswell, Harpswell, Hemswell Cliff, Cromwell, Upwell, Cranwell, Outwell, Holwell, Ashwell, Maidenwell.

Haltham, Metheringham, Nettleham, Reepham, Welham, Askham, Markham Moor, North Hykeham, Low Marnham, Helpringham, South Witham, High marnham, New Boultham, Sempringham, Low Burnham, Alvingham, South Willingham, Cherry Willingham, North Willingham, Hagworthingham, Walkeringham, Hykeham Moor, Threekingham, Stokeham, Laneham, Grantham, Wymondham, Haugham, Castle Bytham, Burringham, Messingham, Waddingham, Grayingham, Pilham, Beckingham, Little Bytham, Corringham, Fillingham, Ingham, Cammeringham, Cottam, Dunham, Boultham, Hykeham, Bassingham, Leasingham, Sandringham, Hougham, Cotham, Snettisham, Holdingham, Shouldham Thorpe.

Sandy Bank, Lade Bank, Ten Mile Bank, Wrangle Bank.

Little Steeping, Great Steeping.

Willoughton, Blyton, Doddington, Burton, Toft next Newton, Newton by Toft, Misterton, Morton, Rampton, Laughton, Laughterton, Welton, Gosberton Clough, Scampton, Scotton, Screveton, Shelton, Sapperton, Syston, Aslockton, Marston, Ruskington, Dorrington, Heckington, Quarrington, Ossington, Orston, Carlton Scroop, North Carlton, South Carlton, South Clifton, East Drayton, Gate Burton, High Toynton, Low Langton,

Wold Newton, North Reston, South Reston, Carlton on Trent, Holton cum Beckering, Sturton le Steeple, Kirton in Lindsey, Thornton le Moor, Carlton-le-Moorland, Keddington Corner, North Leverton with Habblesthorpe, Newton on Trent, Bishop Norton, Norton Disney, Market Stainton, Toynton Fen Side, Burton Coggles, Burton Pedwardine, Burton Lazars, Normanton, Haddington, Honington, Allington, Branston, Barkston, Wyberton West, South Leverton, Dry Doddington, Stewton Keddington, East Torrington, MarketOverton, NorthElkington, SouthElkington, Kirton Holme, West Torrington, South Cockerington, North Cockerington, Croxton Kerrial, East Heckington, Halton Fenside, Langton by Wragby, Sutton on Trent, Sproxton, Skillington, Creeton, Baston, Stretton, Thistleton, Moulton, Etton, Bainton, Ashton, Helpston, Upton, Fenton, Darlton, Gelston, Thoroton, Alverton, Stroxton, Muston, Foston, Scredington, Denton, Knipton, Harston, Donington, Drayton, Freiston, Leverton, Benington, Horsington, Holton le Moor, Moortown, Muckton, Gayton, Sutterton, Hainton, Harrington, Donington on Bain, Harlaxton, Hungerton, Hallington, Luddington, Spridlington, Lissington, Welton le Wold, Leverington, Frampton, Kirton, Asperton, Gosberton, Pointon, Langton, Thornton, Elton, Belton, Newton, Nocton, Halton Holegate, Wyberton East, Kirmington, Edlington, Wispington, Fiskerton, Long Bennington, Low Toynton, Low Stanton, Little Carlton, Little Welton, Little Ponton, Wootton, Broughton, Dunston, Langton, Sutton, Swaton, Eaton, Croxton, Coston, Kirton End, Great Ponton, Lenton, Panton, Heighington, Great Carlton, Nettleton, Normanton on Trent.

Scrafield, Stainfield, Bitchfield, Kelfield, Gorefield.

Wildsworth, Hawksworth, Pickworth, Colsterworth,

Stainton by Langworth, Potterhanworth, Cold Hanworth, Faldingworth, Tamworth Green, West Barkwith, East Barkwith, Benniworth, Butterwick, Susworth, West Stockwith, Ailsworth, East Stockwith, Epworth, Langworth, Epworth Turbary.

Ticks Moor, West Moor.

Gayton le Marsh, Chapel Six Marshes, Marshchapel, Holbeach Marsh.

Brentingby, Wyfordby, Bescaby, Stonesby, Saxby, Stainby, Gunby, Dunsby, Hacconby, Ingoldsby, Keisby, Dalderby, Winceby, Asgarby, Hundleby, Scrivelsby, Spilsby, New Spilsby, Great Dalby, South Ormsby, Wood Enderby, Ab Kettleby, Old Somerby, Bag Enderby, Coningsby, Miningsby, Aslackby, Hanby, Humby, Thimbleby, Gautby, Wickenby, Fulnetby, Bleasby, Wragby, Sotby, Ranby, Goulceby, Asterby, Raithby, Maltby, Scamblesby, Swaby, Grimoldby, Manby, Aunby, Careby, Carlby, Thrulby, Saltby, Revesby, Raithby, Dalby, Graby, Dowsby, Tumby, Thoresby, Somersby, Goadby Marwood, Kirkby Green, Boothby Pagnell, Kirkby on Bain, Ashby Puerorum, Irby in the Marsh, Hemingby, Tealby, Kirkby, Kingerby, Ketsby, Calceby, Rigsby, Raithby, Sutterby, Utterby, Ashby de la Lounde, North Ormsby, North Thoresby, Grimsby, Tumby Woodside, Mavis Enderby, New Spilsby, West Ashby, Little Dalby, Little Grimsby, Ashby cum Fenby, Normanby le Wold, Fulletby, Salmonby, Worlaby, Fotherby, Legsby, Walesby, Osgodby, Usselby, Claxby, Croxby, Grainsby, Hagnaby, Aylesby, Candlesby, Barnoldby le Beck, Irby upon Humber, Ulceby Skitter, Dragonby, Keadby, Ulceby Cross, Ulceby, Worlaby, Bonby, Wrawby, Appleby, Risby, Brumby, Scawby, Bigby, Somerby, Searby, Owmby, Grasby, Clixby, Usselby, Snitterby, Atterby, Aisby, Saundby, Kexby, Normanby, Saxby, Bernetby le Wold, Hareby, Wilksby, Brattleby, Bransby, Skegby, Harby, Saxilby, Whisby, Thurlby, Firsby, Boothby

Graffoe, Navenby, Digby, Ewerby, Asgarby, North Rauceby, South Rauceby, East Kirkby, East Firsby, Aisby, Aunsby, West Firsby, Gonerby Hill Foot, Grebby, Aswardby, Driby, Osbournby, Caenby, Granby, Barrowby, Welby, Oasby, Kelby, Braceby, Haceby, Dembleby, Aswarby, Scott Willoughby, Silk Willoughby, Saltfleetby, Great Gonerby, North Owersby, South Owersby, Spanby, Coleby, Ashby, Aby.

Westry, Whittlesey, March.

Dogsthorpe, Longthorpe, Westhorpe, Wilsthorpe, Belmesthorpe, Northorpe, Obthorpe, Manthorpe, Leesthorpe, Grimsthorpe, Elsthorpe, Scottlethorpe, Hawthorpe, Hanthorpe, Garthorpe, Milthorpe, Castlethorpe, Kettlethorpe, Skellingthorpe, Grassthorpe, Besthorpe, Winthorpe, Kirkby la Thorpe, Woolsthorpe by Colsterworth, Woolsthorpe, Derrythorpe, Birthorpe, Far Thorpe, Mid Thorpe, Kingthorpe, Swinthorpe, Friesthorpe, Woodthorpe, Claythorpe, Authorpe, Althorpe, Yaddlethorpe, Yawthorpe, Thorpe in the Fallows, Caythorpe, Sibthorpe, Biscathorpe, Buslingthorpe, Scunthorpe, Grainthorpe, Londonthorpe, Scotterthorpe, Northorpe, Gunthorpe, Springthorpe, Culverthorpe, Mablethorpe, Manthorpe, Aisthorpe, Hogsthorpe, Little Cawthorpe, Trusthorpe, Thorpe Satchville, Thorpe Arnold, Thorpe.

Loosegate, Fleet Hargate, Gate Burton, Broadgate, Horsegate, Halesgate, Wrangle Lowgate, Deeping Gate, Westgate, Chapelgate, Guanockgate, Halton Holegate, Gedney Broadgate.

Dogdyke, Skeldyke, Seadyke, Fosdyke, Austendike, Gedney Dyke, Thorpe Fendykes, Quadring Eaudike, Dyke.

Old Leake, Leake Commonside, Leake Gride, New Leake, Leake Ings.

Pinchbeck, Pinchbeck Bars, Swallowbeck, Pinchbeck West, Fulbeck, Woodbeck, Sudbrooke, Binbrook, Sedgebrook.

Chainbridge, Cuckoo Bridge, Fosdyke Bridge, Swineshead Bridge, Hubbert's Bridge, Gipsey Bridge, Bishopbridge, Bracebridge, Friday Bridge, Pondersbridge, Tattershall Bridge, Forty Foot Bridge.

Stickford, Tetford, Belchford, Snarford, Ludford, Spalford, Stapleford, Langford, Sleaford, Hazelford, Bottesford, Scalford, Twyford, Greatford.

Owston Ferry, East Ferry, High Ferry.

Holbeach St Matthew, Holbeach St Marks, Holbeach St Johns, Marshland St James, Sutton St James, Sutton St Edmund, Deeping St James, Deeping St Nicholas, Wisbech St Mary, Wainfleet St Mary, Witham St Hughs, Saltfleetby St Peter, Toynton St Peter, Thorpe St Peter, Walpole St Peter, Walpole St Andrew, Terrington St John, Tilney St Lawrence, Theddlethorpe St Helen, Wiggenhall St Germans, Wiggenhall St Mary the Virgin, Wiggenhall St Mary Magdalen, Toynton All Saints, Saxby All Saints, Wainfleet All Saints, Theddlethorpe All Saints.

Ring's End, Fen End, Surfeet Seas End, Tongue End, Brand End, Moulton Seas End, Scrane End, Kirton End, Frampton West End, Fishmere End, North End, Benington Sea End, Halltoft End, Ashington End, Gedney Drove End, Tilney High End, Bridge End, Castle End, Church End.

Eastville, Midville, Wyville, Frithville, Little London, Jerusalem, Gibraltar, Boston, New England, Newark, New York.

Mulțumiri

„Iarna, cerul“ a fost publicată inițial într-o formă diferită, cu titlul „What The Sky Sees“, în *Granta* 78, 2002.

„Dacă o să plouă întruna“ a fost publicată inițial în antologia *BBC National Short Story Award 2010*, Comma Press. A fost, de asemenea, difuzată la Radio 4 în noiembrie 2010.

Titlul „Fugind de complexitate“ este preluat dintr-un interviu cu Richard Ford luat de Tim Adams, publicat în *Granta* 99, 2007.

„Ceea ce i-a amintit, mai târziu“ a fost publicată inițial în *Granta* 99, 2007.

„Închis“ a fost citită prima oară la Festivalul de Literatură de la Cheltenham și difuzată pentru prima dată la Radio 4 în octombrie 2007. A fost publicată inițial în *The Sea of Azov*, o antologie a World Jewish Relief, apărută la editura Five Leaves în 2009.

„Facem cu mâna și strigăm“ a fost publicată inițial în revista *The Guardian Weekend* în 2011.

„Note suplimentare la mărturia apelanților B și E“ a avut ca sursă de inspirație lucruri care mi s-au povestit în timpul unei călătorii spre Munții Nuba din Sudan și se bazează pe rezumatul transcris în detaliu al acelor relatări. Multe mulțumiri lui Carbino, Anil Osman și Mahamud Ismail pentru că au fost foarte deschiși cu mine; și mulțumiri organizației Medici fără Frontiere și publicației *The Sunday Times* pentru că au organizat și sprijinit călătoria. M-am inspirat, de asemenea,

dintr-un interviu cu Mark Argent, un inginer genist care lucra cu Danish Churches Aid în Munții Nuba (toate erorile cu privire la minele de teren aparținându-mi, desigur), și dintr-un articol al lui Burhan Wazir apărut în *The Observer* în 2001.

„Conexiuni“ a fost publicată inițial în antologia *BBC National Short Story Award 2010*, Comma Press. A fost, de asemenea, difuzată la Radio 4 în septembrie 2011.

Mulțumesc, în diferite feluri, pentru susținere, înțelegere, citire și inspirație următoarelor persoane și instituții: Kathy Belden, Tracy Bohan, Katie Bond, Cassie Browne, Sarah-Jane Forder, Helen Garnons-Williams, Peter Gustavsson, Pippa Hennesey, Chloe Hooper, Erica Jarnes, Maggie și David Jones, Anne Joseph, Kristie Joynson, Tam Laniado, Elena Lappin, Éireann Lorsung, Carrie Majer, Colum McCann, Maile Meloy, Nottingham’s Writers Studio, Richard Pilgrim, Mark Robson, Societatea Autorilor, Craig Taylor, Matthew Welton, Oliver Wood, Writing East Midlands, John Young.

Și le mulțumesc, pentru tot, lui Alice, Eleanor și Lewis.